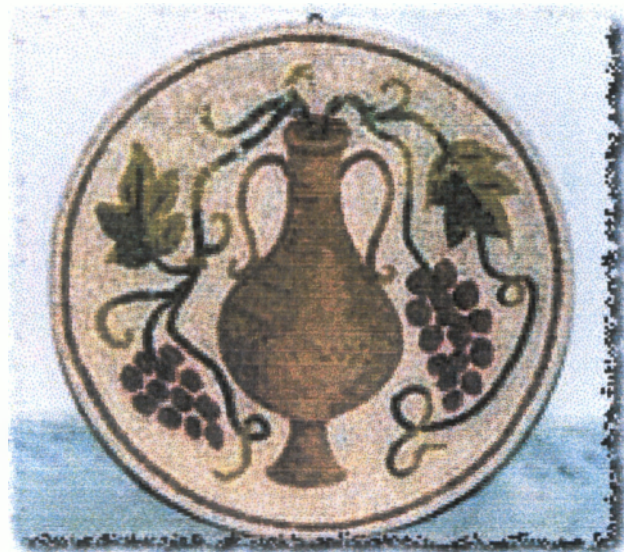

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

Η συμβολή της Τ.Α. στην
προώθηση της αγροτικής
παραγωγής στο Νομό Πέλλας

Σπουδάστρια: Τζάκρη Βλίσσάβη
Καθηγητής: Πετρόπουλος Δημήτρης

ΔΜΤΑ (ΣΔΟ)

Π.161

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	σελ.3
----------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1.ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	σελ.5
2.Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ.....	σελ.11
Α. Εισαγωγή	σελ.11
Β. Η Ελληνική γεωργία	σελ.12
Γ. Διεθνείς εξελίξεις	σελ.13
Δ. Μεταβολές στην ΚΑΠ	σελ.13
Ε. Πως θα πετύχει η ελληνική γεωργία	σελ.14
ΣΤ. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	σελ.17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ

1.ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ ΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΝΟΜΟ	σελ.20
2.ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	σελ.23
Α. Διάρθρωση καλλιεργήσιμων εκτάσεων προϊόντων	σελ.24
Β. Διάρθρωση ποσοτήτων παραγωγής προϊόντων	σελ.27
Γ. Διάρθρωση τιμών αγροτικών προϊόντων	σελ.31
3.ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	σελ.39
Α. Διάρθρωση αριθμού ζώων	σελ.39
Β. Διάρθρωση ποσοτήτων παραγωγής	σελ.42
Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ: Σημερινή κατάσταση, προβλήματα και προοπτικές	σελ.43
Προβλήματα	σελ.44
Προοπτικές	σελ.44
4.ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	σελ.46
Α. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 866/ 90	σελ.46
Παρατηρήσεις	σελ.51
Β. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ LEADER I & LEADER II.....	σελ.51
1.Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER I	σελ.52
2.Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II	σελ.53
Παρατηρήσεις.....	σελ.55
Αποτελέσματα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών LEADER I, LEADER II	σελ.56

5. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	σελ.57
6. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	σελ.58
7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	σελ.65
Α. Προτάσεις σχετικά με τα φρούτα	σελ.65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ/ ΔΙΚΤΥΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ

1.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	σελ.67
Α. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	σελ.67
Β. ΟΙ ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	σελ.68
Γ. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	σελ.69
2.ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	σελ.70
Α.ΜΑΡΚΕΤΙΝΓ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	σελ.70
Υφιστάμενη κατάσταση/ Τρόπος προσαρμογής στις αλλαγές.....	σελ.70
Τομείς – Κλειδιά προσαρμογής στις αλλαγές	σελ.72
Ωφέλειες/ κόστος από την υιοθέτηση της «προσέγγισης marketing».....	σελ.74
Επισημάνση	σελ.75
3.ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ	σελ.77
Παρατηρήσεις	σελ.80
4.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	σελ.84
5.ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	σελ.89
Α. Προτάσεις στα προβλήματα από την Γ.Α.....	σελ.89
Β. Προτάσεις σχετικά με την μεταποίηση των φρούτων.....	σελ.91
Γ. Πρόταση για Σύσταση Νομαρχιακής Διεύθυνσης για τη συγκρότηση και προώθηση της βαλκανικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στα πλαίσια της διαβαλκανικής συνεργασίας από Οικονομολόγο της Ν.Α.	σελ.92
Συμπεράσματα	σελ.95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βασική επιδίωξη της εργασίας είναι ο προσδιορισμός της συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην προώθηση της αγροτικής παραγωγής στον Νομό Πέλλας. Ο προσδιορισμός αυτός, υποβοηθά κατά γενικές γραμμές, στον προσδιορισμό των προβλημάτων της γεωργίας, και στην καταγραφή ορισμένων ενδεικτικών επιλογών που προτείνονται για υλοποίηση στο άμεσο μέλλον.

Η εργασία αποτελείται από τρία κεφάλαια στα οποία περιλαμβάνονται τα παρακάτω θέματα:

Στο πρώτο κεφάλαιο προσδιορίζεται η συμβολή του αγροτικού τομέα στην ανάπτυξη τη εθνικής οικονομίας της χώρας. Ειδικότερα, εξετάζεται η συμβολή του αγροτικού τομέα στην συσσώρευση κεφαλαίου, στους ρυθμούς μεταβολής του ΑΕΠ και στους ρυθμούς μεταβολής της αξίας των συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών, κατά την περίοδο 1950-1986 και κατά τα έτη 1971, 1981, 1991 και 1993.

Ακόμη περιγράφεται ο αγροτικός τομέας στις σύγχρονες και διεθνείς συνθήκες. Δεδομένων των διεθνών εξελίξεων, όπως καθαρά προδιαγράφονται, επιχειρείται η περιγραφή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και προτείνονται ορισμένες παρεμβάσεις που θα πρέπει να ακολουθηθούν στο μέλλον και που στοχεύουν στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα. Τέλος προσδιορίζεται ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο χρησιμοποιώντας το πλούσιο στατιστικό υλικό των επίσημων πηγών, επιχειρείται η περιγραφή στοιχείων που χαρακτηρίζουν τον Νομό Πέλλας ως αγροτικό Νομό και στοιχείων της φυτικής παραγωγής (διάθρωση καλλιεργήσιμων εκτάσεων, ποσοτήτων παραγωγής και τιμών των προϊόντων) και ζωικής παραγωγής (διάθρωση αριθμού ζώων και ποσοτήτων παραγωγής των προϊόντων).

Ακολουθεί μια σύντομη αναφορά στην σημερινή κατάσταση, στα προβλήματα και στις προοπτικές της κτηνοτροφίας. Αμέσως μετά ακολουθεί η περιγραφή των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν για την αξιοποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων, και αναφέρονται τα αποτελέσματά τους. Τέλος από την Τοπική Αυτοδιοίκηση προσδιορίζονται τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των αγροτικών προϊόντων, τα προβλήματα της γεωργίας και προτείνονται ορισμένες λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων.

Στο τρίτο κεφάλαιο που αποτελεί και το τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας αναφέρονται διάφορα στοιχεία σχετικά με την μεταποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων. Ακόμη παρουσιάζονται σε πίνακες, στοιχεία από ορισμένους φορείς μεταποίησης και εμπορίας (ιδιωτικούς ή συνεταιριστικούς), οι οποίοι εδρεύουν στον Νομό Πέλλας. Τα στοιχεία συνέλεξα η ίδια, κατόπιν προσωπικής επαφής με υπαλλήλους των φορέων, βοηθούμενη από το ερωτηματολόγιο που είχα ετοιμάσει για το σκοπό αυτό. Στην συνέχεια προσδιορίζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φορείς μεταποίησης και εμπορίας και αναλύονται προτάσεις από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για την επίλυση των προβλημάτων αυτών και για την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων. Τέλος προτείνεται Σύσταση Νομαρχιακής Διεύθυνσης για την συγκρότηση και προώθηση της βαλκανικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στα πλαίσια της διαβαλκανικής συνεργασίας.

Τα στοιχεία αντλήθηκαν κυρίως από τις Διευθύνσεις Γεωργίας των Γιαννιτσών και της Έδεσσας, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Πέλλας, το Πρώτο Αναπτυξιακό Συνέδριο του Νομού Πέλλας και από τους Ιδιωτικούς και Συνεταιριστικούς φορείς μεταποίησης και εμπορίας, εγκατεστημένους στον Νομό Πέλλας. Η σχετική βιβλιογραφία παρατίθεται στο τέλος της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ¹

Ο Αγροτικός τομέας εξακολουθεί να είναι ένας σημαντικός τομέας της Εθνικής Οικονομίας.

- Σε σύνολο 132 εκατ. στρεμ. συνολικής έκτασης της χώρας η γεωργική γη καταλαμβάνει τα 39,2 εκατ. στρεμ. εκ των οποίων κατ' έτος αρδεύονται περί τα 12 εκατ. στρεμ.
- Ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ανέρχεται περίπου στις 923 χιλ. (στοιχ. ΕΣΥΕ).

Εξ αυτών το 76% έχει μέγεθος μέχρι 50 στρεμ. Και το 15,2% από 50-100.

Η μέση έκταση ανά εκμετάλλευση φθάνει τα 40 στρεμ. Περίπου και κατά μέσο όρο τα αγροτεμάχια ανά εκμετάλλευση είναι 6-7. Η σημασία του αγροτικού τομέα για την Εθνική Οικονομία φαίνεται και από τα διάφορα οικονομικά μεγέθη που διαμορφώνονται, από τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται σ' αυτόν, από την απασχόληση κλπ.

Ειδικότερα:

- Η πρωτογενής και μεταποιημένη γεωργική παραγωγή εξασφαλίζει και καλύπτει, στο μεγαλύτερο μέρος, τις ανάγκες σε είδη διατροφής του πληθυσμού της χώρας.
- Το 22% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού απασχολείται συμπληρωματικά ή εποχιακά, στις γύρω από τη γεωργία αναπτυσσόμενες συμπληρωματικές δραστηριότητες.
- Ο γεωργικός τομέας συμμετείχε το 1991 κατά 12,3% (σταθερές τιμές 1970) και κατά 16,3% (τρέχ. τιμές) στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. (Α.Ε.Π.).

¹ Η Γεωργία μας – Εξέλιξη- Ανάπτυξη/ Υπουργείο Γεωργίας

- Εξασφαλίζει συναλλαγματικούς πόρους από τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων, οι οποίοι το 1991 κάλυψαν το 33,1% του συνόλου της αξίας των εξαγωγών, ενώ οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων κατά το έτος αυτό αποτελούσαν μόνο το 1,62% συνόλου των εισαγωγών.

Επίσης:

- Τροφοδοτεί επαρκώς με πρώτες ύλες τις γεωργικές βιομηχανίες της χώρας.
- Στο κύκλωμα της παραγωγής διακίνησης – επεξεργασίας και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ποικίλων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Διατηρεί την ισορροπία της φύσης και προστατεύει το περιβάλλον του.
- Τέλος ο αγροτικός κόσμος αποτελεί κοιτίδα των πολιτιστικών μας αξιών και είναι αναπόσπαστα δεμένος με την Εθνική μας φυσιογνωμία.

Ο πίνακας 1.1 αναφέρεται στα συμπεράσματα για την αναπτυξιακή πορεία του αγροτικού τομέα στην περίοδο 1950-1986. Στην πρώτη από τις ενότητες του ο πίνακας αναφέρεται, όπου είναι δυνατόν, στην ποσοστιαία συμβολή του αγροτικού τομέα στην αντίστοιχη μεταβλητή της εθνικής οικονομίας.(Συσσώρευση κεφαλαίου, ρυθμοί μεταβολής Α.Ε.Π., ρυθμοί μεταβολής αξίας συνολικών εισαγωγών και συμβολή αξίας συνολικών εξαγωγών).

Πίνακας 1.1

Συμβολή στις διάφορες αναπτυξιακές πορείες

Συμβολή στις διάφορες αναπτυξιακές πορείες	1950-1960	1960-1970	1970-1980	1980-1986	1990-1996
Συμβολή στην συσσώρευση κεφαλαίου	12,10%	13,60%	11,50%	10,10%	12,00%
Από ιδιωτικό κεφάλαιο	8,50%	9,90%	7,70%	6,80%	8,40%
Από δημόσιο κεφάλαιο	17,60%	18,40%	15,70%	13,60%	16,60%
Συμβολή στους ρυθμούς μεταβολής του ΑΕΠ	27,10%	21,40%	15,10%	13,20%	19,80%
Συμβολή στους ρυθμούς μεταβολής αξίας συνολικών εισαγωγών	20,20%	14,50%	10,00%	12,20%	20,10%
Συμβολή στους ρυθμούς μεταβολής αξίας συνολικών εξαγωγών	66,90%	55,20%	30,20%	29,40%	47,20%

Πηγή: Ανάπτυξη του Αγροτικού τομέα: Προβλήματα και προοπτικές, Σαπουνάς- Α.Τ.Ε.

Ο πίνακας 1.2 αναφέρεται στην σημασία της γεωργίας για την εθνική οικονομία.

Η συμμετοχή του γεωργικού τομέα στην απασχόληση, από 40,6% του συνολικού εργατικού δυναμικού της χώρας κατά το 1971, υποχώρησε στο 30,7% το 1981 και εκτιμάται σε 21,3% το 1993.

- ❖ Η συμβολή του γεωργικού τομέα στην διαμόρφωση του Α.Ε.Π., υποχώρησε από 17,9% το 1971 σε 14,2% το 1993.
- ❖ Οι εξαγωγές γεωργικών προϊόντων, ως ποσοστό του συνόλου των εξαγωγών, υποχώρησαν από 54% το 1971, σε 33% το 1993, ενώ οι εισαγωγές γεωργικών προϊόντων στο σύνολο των εισαγωγών, από 17% το 1971, εκτιμώνται σε 16% το 1993. Συνέπεια των εξελίξεων αυτών είναι ότι το ισοζύγιο εξωτερικού εμπορίου γεωργικών προϊόντων, από 54 εκατομ. δρχ. πλεόνασμα το 1971 υποχώρησε σε έλλειμμα 147,3 δισεκατομ. δρχ. το 1993. Επίσης τα νέα καταναλωτικά πρότυπα, οι υπάρχουσες ελλείψεις σε υποδομή στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων και ο ανελλιπής συντονισμός και πληροφόρηση του όποιου φορέα εξαγωγών αγροτικών προϊόντων, απετέλεσαν ανασχετικές δυνάμεις για την δυναμική των εξαγωγών. Η έστω και βραδεία προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στα διεθνή δεδομένα δεν υπήρξε επομένως ικανοποιητική. Η πολιτική των εξαγωγικών επιδοτήσεων που ακολουθήθηκε κατά κανόνα, δεν απέδωσε τους αναμενόμενους καρπούς. Ο δείκτης παραγωγικότητας στον αγροτικό

τομέα παρέμεινε χαμηλός, το κόστος των εισροών του αυξήθηκε, τα προϊόντα του στο εξαγωγικό εμπόριο χαρακτηρίστηκαν από την ανύπαρκτη ποικιλία και την κακή ποιότητα, από την καθυστέρηση στην διάθεσή τους και από την κακή τυποποίησή τους.

Ως άλλες πρόσθετες αιτίες για την χειροτέρευση των αγροτικών εξαγωγών μπορούν να αναφερθούν η ανυπαρξία επώνυμων προϊόντων, η έλλειψη υποδομής στον τομέα της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων, η αύξηση των τιμών των πρώτων υλών με τις οποίες τροφοδοτείται η μεταποίηση αυτή και τα υψηλότερα επιτόκια δανεισμού της, η έμμονη προσαρμογή του τομέα σε προϊόντα παραδοσιακά φυτικής προέλευσης με καταθλιπτικές προοπτικές στην αγορά, η απουσία εκσυγχρονισμού παραδοσιακών και συναλλαγματοφόρων καλλιεργειών, η έλλειψη διακρατικών συμφωνιών για την διάθεση της πλεονάζουσας αγροτικής παραγωγής. Η ζήτηση για εισαγωγές αγροτικών προϊόντων μειώνεται γιατί ο βαθμός κάλυψης για εισαγωγές από τις εισπράξεις των εξαγωγών χειροτερεύει. Ακόμη βασική αιτία που εξηγεί την μείωση αυτή είναι η μείωση των επενδύσεων.

Πίνακας 1.2
Η σημασία της γεωργίας για την εθνική οικονομία

Βασικά μεγέθη	1971	1981	1991	1993
Απασχόληση στην εργασία:				
Χιλιάδες άτομα	1.275	1.083	871	794
% του συνόλου των απασχολούμενων	40,6	30,7	21,6	21,3
Συμμετοχή της γεωργίας στο Α.Ε.Π. %	17,9	14,3	13,9	14,2
Εισαγωγές γεωργικών προϊόντων:				
ως του συνόλου των εισαγωγών	16,9	14,6	16,2	15,6
εκατομμύρια δραχμές	10.654	72.071	635.187	785.697
Εξαγωγές γεωργικών προϊόντων:				
ως του συνόλου των εξαγωγών	53,9	28,3	33,1	33
εκατομμύρια δραχμές	10.708	67.390	523.267	638.410
Ισοζύγιο (εκατομμύρια δραχμές)	54	-4.681	-111.920	-147.287
Ακαθάριστο Γεωργικό προϊόν				
Εκατομμύρια δραχμές	51.215	329.285	1.818.917	1.982.789
Εκατοστιαία συμμετοχή:				
Γεωργία	94,4	96,4	95,2	95
Δάση	2,6	1,6	1,1	1,1
Αλιεία	3,1	2	3,7	3,9
Γεωργική γη (χιλ. στρ.)	39.639	39.452	39.222	39.353
Αρδευόμενη γεωργική γη (χιλ. στρ.)	7.927	9.617	11.900	13.144
Γεωργικές επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου (εκ. δρχ.):				

Πηγή: Περιοδικό: *Ελληνική Γεωργία στο κατώφλι του 2000*.

Οι προαναφερόμενοι παραδοσιακοί δείκτες αξιολόγησης της γεωργίας δεν αποκαλύπτουν την σημασία της αν δεν συμπληρωθούν και με την συμβολή της:

- i. Στην ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων, όπως: η προμήθεια πρώτων υλών στις γεωργικές βιομηχανίες, η εξασφάλιση αγοράς για τις βιομηχανίες παραγωγής γεωργικών εισροών και για τα εργοστάσια και βιοτεχνίες κατασκευής γεωργικών μηχανημάτων και εργαλείων, η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών προς τον γεωργικό τομέα,
- ii. Στην προώθηση σύγχρονων αναπτυξιακών πολιτικών, όπως είναι η πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος, με την παρουσία και την δραστηριότητα των γεωργών στους αγρούς και η πολιτική ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, της οποίας η γεωργία αποτελεί προσδιοριστική μεταβλητή.

Στην περίοδο '50-'86 ο αγροτικός τομέας διακρίθηκε από μια συστηματική αλλαγή που τον κατέστησε αγνώριστο σε σχέση με αυτό που ήταν πριν τον Δεύτερο Πόλεμο. Μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του '50 οι σχετικές δραστηριότητες του τομέα συνέβαλλαν τα μέγιστα στην ανάπτυξη της χώρας. Με την αρχή όμως της δεκαετίας του '60 οικονομικές δυνάμεις, ενδογενείς της επιθυμίας για εκβιομηχάνιση της χώρας, υποβοηθούμενες και από τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν μετέφεραν τα διάφορα πλεονάσματα του αγροτικού τομέα στην οικονομική αρένα του αστικού τομέα της οικονομίας. Η κοινωνικοοικονομική ομάδα των αγροτών στα πρόσφατα χρόνια εμφανίζεται μάλιστα, από τους θιασώτες των γρήγορων και μεγάλων ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας, ως μια ομάδα που προσπαθεί να αυξήσει το εισόδημά της εις βάρος άλλων κοινωνικοοικονομικών ομάδων. Αυτό που φαίνεται να ενδιαφέρει είναι η δυναμική του αστικού τομέα της οικονομίας, ενώ σύμφωνα με τους νόμους της αγοράς ο επιδοτούμενος χαρακτήρας του αγροτικού τομέα θα πρέπει να εξαλειφθεί.

Η οικονομική πρακτική που ακολουθήθηκε για την περίπτωση του ελληνικού αγροτικού τομέα δεν σημείωσε σημαντικές αποκλίσεις από τις κατευθυντήριες γραμμές για την αποδυνάμωση του ρόλου του τομέα στην μεταπολεμική οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Αν υπήρξε κάποια ευνοϊκή πολιτική, η πολιτική αυτή είχε ως σκοπό την ανάπτυξη της περιφέρειας και όχι του αγροτικού τομέα ενώ πάντα παρότρυνε την είσοδο του αστικού κεφαλαίου στις σχετικές δραστηριότητες του τομέα (εμπορία, διακίνηση προϊόντων στο εσωτερικό και εξωτερικό) δημιουργώντας μεγαλύτερες ανισότητες. Η είσοδος του αστικού κεφαλαίου δεν περιορίστηκε μάλιστα μόνο στις παραγωγικές δραστηριότητες του αγροτικού τομέα. Επεκτάθηκε στην αγορά των παραδοσιακών συντελεστών αγροτικής παραγωγής όπως είναι η αγροτική γη. Η τελευταία σε χέρια μη αγροτών επιδέχεται ολοένα και περισσότερο συχνότερες πιέσεις για την αστική χρήση της.

Η ενσωμάτωση του αγροτικού τομέα στην οικονομία πραγματοποιήθηκε μέσα από τις εκροές του προς τους παραδοσιακούς κλάδους συναλλαγής του (τρόφιμα, ποτά, καπνός). Οι εκροές αυτές διοχετεύτηκαν από τον ίδιο τον παραγωγό, από ομάδες παραγωγών, από τους συνεταιρισμούς, από κρατικούς οργανισμούς(ΑΣΟ, ΚΥΔΕΠ, κ.λ.π.) και μέσω της συμβολαιακής γεωργίας. Οι βιομηχανίες τροφίμων χαρακτηρίζονται από ιστορικότητα, ικανοποιητική απόδοση αλλά και από ολιγοπωλιακό χαρακτήρα. Λόγω των μεσαζόντων στο

εμπόριο των αγροτικών προϊόντων, οι υπάρχουσες διαφορές στην τιμή παράδοσης και διάθεσης των προϊόντων αυτών στον καταναλωτή δεν αντανακλούν το μέγεθος της νέας προστιθέμενης αξίας. Η διαφορά μάλιστα αυτή αυξάνεται όσο αυξάνεται ο όγκος των γεωργικών εκροών που παραδίδεται στον μεταποιητικό κλάδο. Μόνο στις πρόσφατες δεκαετίες η ύπαρξη οργανισμών συγκέντρωσης και διάθεσης αγροτικού προϊόντος, αλλά και ο θεσμός των διάφορων σταθεροποιητών έδρασαν και εξακολουθούν να δρουν ανασταλτικά στην μείωση των τιμών των γεωργικών προϊόντων.

Κάποια αποτελέσματα για την συμβολή του αγροτικού τομέα στην μεταπολεμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας έχουν διαμορφωθεί ειδικά μετά το 1981 και από τις διάφορες πρακτικές που ακολούθησε η Κοινή Αγροτική Πολιτική των Ευρωπαϊκών Οικονομικών Κοινοτήτων. Οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων από Τρίτες Χώρες, λόγω της αρχής της Κοινοτικής Προτίμησης, μειώθηκαν σημαντικά μετά το 1981, ενώ το αγροτικό εμπορικό ισοζύγιο της Χώρας χειροτέρευσε. Από τη δεκαετία του '80 και μετά η εθνική αγροτική πολιτική έχασε πολλούς από τους βαθμούς ελευθερίας της, αφού ο ημέτερος τομέας αποτελεί μέρος του αγροτικού τομέα της ΕΟΚ. Επομένως, οι προοπτικές του θα πρέπει να εξετασθούν με δεδομένη την προοπτική του Κοινοτικού αγροτικού τομέα.

2.0 ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

A. Εισαγωγή

Στην αρχή της νέας χιλιετίας οι αλλαγές που επέρχονται στον αγροτικό τομέα είναι ραγδαίες. Η παγκόσμια ζήτηση τροφίμων θα συνεχίσει να αυξάνεται λόγω, της συνεχούς αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού και της πτώσης των τιμών που επιβάλλει ο ανταγωνισμός σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά. Η βιοτεχνολογία εισέρχεται με γρήγορους ρυθμούς στην αγροτική παραγωγή, προκειμένου να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες σε τρόφιμα και πρώτες ύλες, να περιορίσει τη χρήση φυτοφαρμάκων, να δημιουργήσει πιο ανθεκτικά φυτά και προϊόντα. Το εμπόριο αγροτικών προϊόντων απελευθερώνεται ολοένα και περισσότερο και μειώνεται ο προστατευτισμός. Μια νέα αγορά βιολογικών προϊόντων αναδύεται στις ανεπτυγμένες χώρες και δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες για ανάπτυξη της οικολογικής γεωργίας.

Το Ευρώ, το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι πλέον μία πραγματικότητα και έχει ενταχθεί και η δραχμή σ' αυτό. Το ενιαίο νόμισμα διευκολύνει και μειώνει το κόστος των συναλλαγών και εμπορικών ανταλλαγών μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργώντας έτσι συνθήκες περαιτέρω ανάπτυξης. Η ένταξή μας στην ΟΝΕ επιβάλλει συνετές δημοσιονομικές πολιτικές που δεν θα θέτουν σε κίνδυνο τις κατακτήσεις του λαού μας, εξασφαλίζει χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού, μειωμένα επιτόκια δανεισμού για τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες παραγωγούς, καλύτερους όρους ανταγωνισμού για την ελληνική γεωργία αφού θα είναι γνωστές και σταθερές οι οικονομικές ενισχύσεις στους παραγωγούς, ευκαιρίες για αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεών τους, ευκαιρίες για επενδύσεις στους ελλειμματικούς κλάδους του αγροτικού τομέα, ευκαιρίες για επενδύσεις στον πολλά υποσχόμενο τομέα τροφίμων.

Β. Η ελληνική γεωργία

Η ελληνική γεωργία καλείται να λειτουργήσει μέσα στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού κουβαλώντας τα αρνητικά βαρίδια των τελευταίων είκοσι χρόνων. Η ένταξή της στους μηχανισμούς της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης βελτίωσε το εισόδημα των αγροτών μας, αλλά δε συνοδεύτηκε από διαρθρωτικές αλλαγές που θα την καθιστούσαν ανταγωνιστική στην παγκόσμια αγορά. Επί είκοσι χρόνια έλειψε η εθνική αγροτική πολιτική, που θα αντιμετώπιζε τα χρόνια προβλήματά της, θα έκανε τις αναγκαίες επενδύσεις στην κοινωνικοοικονομική υποδομή και θα την προετοιμάζε να λειτουργήσει σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σήμερα η κατάσταση στον αγροτικό τομέα εξακολουθεί να είναι ζοφερή. Υφίσταται ένας έντονος δυϊσμός μεταξύ των εισοδημάτων των αγροτών των πεδινών και των ορεινών ή προβληματικών περιοχών, μεταξύ δυναμικών και οριακών τομέων. Το μεγαλύτερο μέρος του αγροτικού πληθυσμού είναι γηρασμένο και οι νέοι είναι απρόθυμοι να ασχοληθούν με την αγροτική δραστηριότητα. Οι θεσμοί στον αγροτικό τομέα δεν εκσυγχρονίστηκαν και εξακολουθούν να λειτουργούν όπως στις αρχές του αιώνα. Το συνεταιριστικό κίνημα βρίσκεται σε τέλμα και ο συνδικαλισμός των αγροτών είναι έντονα κομματικοποιημένος και ανίκανος να επιβάλει κατευθύνσεις. Η εκπαίδευση των αγροτών βρίσκεται ακόμη στους σχεδιασμούς και η έρευνα σε χαμηλό επίπεδο. Όλα τα παραπάνω λειτουργούν σαν ανασταλτικός παράγοντας για την

προοπτική ανάπτυξης του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα στις αρχές του νέου αιώνα.

Γ. Διεθνείς εξελίξεις

Η πρόσφατη διεθνής συμφωνία της ΓΚΑΤ απελευθερώνει σε μεγάλο βαθμό το διεθνές εμπόριο και στα αγροτικά προϊόντα, όπου μέχρι πρόσφατα ίσχυαν κάποιοι περιορισμοί. Η συμφωνία προβλέπει την σταδιακή δραστική μείωση της στήριξης και προστασίας του γεωργικού τομέα με άρση των δασμολογικών φραγμών, μείωση των εξαγωγικών επιδοτήσεων, ποσοτικού περιορισμού των εξαγωγών και μεγαλύτερο άνοιγμα των αγορών των ανεπτυγμένων χωρών στα αγροτικά προϊόντα των χωρών του τρίτου κόσμου. Σύμφωνα με μελέτη που έγινε από τον καθηγητή κ. Ν. Μαραβέγια, η συμφωνία της ΓΚΑΤ δεν πρόκειται να επιφέρει την καταστροφή της ελληνικής γεωργίας όπως διατυμπανίζεται από ορισμένους.

Η περιορισμένη απελευθέρωση που συμφωνήθηκε το 1994 δεν ικανοποίησε τις χώρες που τάσσονται υπέρ της πλήρους απελευθέρωσης. Έτσι, στο πλαίσιο του νέου Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), που δημιουργήθηκε σε αντικατάσταση της ΓΚΑΤ, έχουν αρχίσει ήδη οι συζητήσεις για παραπέρα απελευθέρωση του εμπορίου στον αγροτικό τομέα. Στις νέες συζητήσεις η Ευρωπαϊκή Ένωση εμφανίζεται πλέον ενιαία και με το πολιτικό και οικονομικό της βάρος επηρεάζει σημαντικά τις εξελίξεις.

Οι διαπραγματεύσεις δεν έχουν αρχίσει όμως ακόμη. Βέβαιο είναι ότι θα υπάρξει μεγαλύτερη μείωση της προστασίας που απολάμβανε η Ευρωπαϊκή Ένωση και θα βαδίσουμε πλέον σε μία πλήρως ανταγωνιστική αγορά. Η υπερπροστασία την οποία προσέφερε η ΚΑΠ στους ευρωπαίους αγρότες, η επιδότηση των τιμών των προϊόντων η οποία δημιούργησε τα τεράστια αγροτικά πλεονάσματα και επιδοτήσεις των εξαγωγών αρχίζουν πλέον να περιορίζονται.

Δ. Μεταβολές στην ΚΑΠ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να προσαρμοστεί εγκαίρως στην νέα πραγματικότητα, προχώρησε το 1992 στην μεταρρύθμιση της ΚΑΠ. Μία μεταρρύθμιση που, μετατοπίζοντας το βάρος από την στήριξη των τιμών στις εισοδηματικές ενισχύσεις, στόχο είχε να περιορίσει τα πλεονεκτήματα της αγροτικής παραγωγής, να μειώσει τους πόρους που διαθέτονταν για την γεωργία, να προωθήσει περιβαλλοντικά μέτρα στον αγροτικό τομέα.

Παράλληλα, εν όψει της νέας διαπραγμάτευσης στον ΠΟΕ, προωθεί ένα νέο γεωργικό πρότυπο για την Ευρώπη. Ένα πρότυπο που βασικά του χαρακτηριστικά είναι:

- Μία ανταγωνιστική γεωργία ικανή να αντιμετωπίσει σταδιακά την παγκόσμια αγορά.
- Μία γεωργία με περιβαλλοντικά αποδεκτές μεθόδους παραγωγής, που θα παράγει προϊόντα ποιότητας, τα οποία θα ανταποκρίνονται στις προσδοκίες της κοινωνίας.
- Μία γεωργία πλούσια σε πολυμορφία, ικανή όχι μόνο να παράγει αλλά και να διατηρεί την πολυμορφία του τοπίου, δημιουργώντας έναν ζωντανό και δραστήριο αγροτικό χώρο που θα δημιουργεί και θα διατηρεί νέες θέσεις απασχόλησης.

Αυτό το γεωργικό πρότυπο πρέπει να διασφαλίζει την παραμονή του αγροτικού πληθυσμού στην γεωργία και στις αγροτικές περιοχές, εξασφαλίζοντας ικανοποιητικά εισοδήματα και ένα περιβάλλον διαβίωσης που δεν θα υστερεί από άποψη παροχών και υπηρεσιών από τα αστικά κέντρα.

Παράλληλα οι πολιτικές που προωθούνται μέσα από την AGENDA 2000, σταθεροποίηση της χρηματοδότησης του αγροτικού τομέα στα 40,5 δις Ευρώ για έξη χρόνια, διεύρυνση της Ε.Ε. με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, αλλαγές των Κοινών Οργανώσεων Αγορών, που ευνοούν και την χώρα μας αν σωστά υλοποιηθούν, διαμόρφωση του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και προώθησης προγραμμάτων που ευνοούν την ανάπτυξη της υπαίθρου διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για την επιτυχία αυτού του νέου γεωργικού προτύπου, το οποίο είναι πιο προσιτό στα δεδομένα της ελληνικής γεωργίας.

Ε. Πως θα πετύχει η ελληνική γεωργία²

Η ελληνική γεωργία, για να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες, χρειάζεται μελετημένες μακροπρόθεσμες παρεμβάσεις που θα την απεγκλωβίσουν από την στασιμότητα στην οποία βρίσκεται και θα ανοίξουν τον δρόμο για την ανάπτυξή της.

Το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι μια ευκαιρία για την χάραξη ενός μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγράμματος, στο τέλος του οποίου θα μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα έχουμε αγροτικές εκμεταλλεύσεις /επιχειρήσεις ικανές να παραμείνουν στην αγορά, ακόμη και σε περιβάλλον όπου δεν θα

² Περιοδικό: Ελληνική Γεωργία στο κατώφλι του 2000.

υπάρχουν καθόλου επιδοτήσεις. Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος αυτού περιλαμβάνουν τα ακόλουθα αντικείμενα:

✓ **Ανάπτυξη της γεωργικής έρευνας**

Η θεματολογία της γεωργικής έρευνας δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Επομένως, το πεδίο ορισμού της πρέπει να είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός της αγροτικής ανάπτυξης και να καλύπτει τα τεχνικά, τα οικονομικά, τα κοινωνικά, τα περιβαλλοντικά και τα πολιτιστικά θέματα, που σχετίζονται με την γεωργική παραγωγή και με το αγροτικό περιβάλλον, τους παραγεωργικούς τομείς, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την προστασία του περιβάλλοντος, τη βιοτεχνολογία και τη γενετική μηχανική.

Οι φορείς της γεωργικής έρευνας πρέπει να διασφαλίζουν υψηλή αποτελεσματικότητα, ικανότητα αφομοίωσης και δυνατότητα χρησιμοποίησης και μετατροπής των εφαρμόσιμων γνώσεων, που προκύπτουν από την έρευνα σε πρακτικά μέσα παραγωγής, σε οικονομικά αποτελέσματα, σε κατάλληλες κοινωνικές διαρθρώσεις, σε επιθυμητές περιβαλλοντικές καταστάσεις και σε βελτιωμένο επίπεδο κοινωνικής ευημερίας στο αγροτικό περιβάλλον.

✓ **Πληροφορική**

Πληροφορική που σχετίζεται με την οργάνωση και την λειτουργία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με την οργάνωση και εκσυγχρονισμό των συνεταιριστικών οργανώσεων, με την ανάπτυξη δημόσιων σχέσεων, για αμφίδρομη ενημέρωση, με τα άλλα επαγγέλματα, τις κρατικές αρχές, τα ευρωπαϊκά όργανα, τη γενική, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, τον Τύπο και τα άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

✓ **Εφαρμογή μεθόδων, που εγγυώνται την ορθολογική χρήση των παραδοσιακών γεωργικών εισροών,**

ώστε να αποφεύγονται άστοχες οικονομικές επιβαρύνσεις, ανεπιθύμητες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων και αποκλίσεις από τις προδιαγραφές υγιεινής των τροφίμων.

✓ **Παραγωγή, αξιολόγηση και εφαρμογή τεχνολογιών συντήρησης,**

που διευρύνουν τον χρόνο κατανάλωσης των γεωργικών προϊόντων, κυρίως των φυλλωδών, ώστε να καθίσταται δυνατός ο ετεροχρονισμός

παραγωγής και κατανάλωσης και να είναι εφικτή η μεταφορά τους για αξιοποίηση του δυναμικού των αγορών.

✓ **Παραγωγή και χρησιμοποίηση νέων υλικών συσκευασίας,**

ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις αισθητικής στην παρουσίαση, διατήρησης της «φρεσκότητας» και των διαιτητικών χαρακτηριστικών και οι απαιτήσεις για ανακύκλωση.

✓ **Οργάνωση της παραγωγής προϊόντων υψηλού εισοδηματικού συντελεστή,**

με στόχο την παραγωγή επώνυμων προϊόντων, χαμηλού κόστους, μέσω τοπικά ολοκληρωμένων συστημάτων παραγωγής, που θα εγγυώνται καταμερισμό εργασίας, ευνοϊκές οικονομίες κλίμακας και σταθερότητα στην επαφή με τις αγορές και θα στηρίζονται σε συλλογική δράση, σε νομικά κατοχυρωμένες αμφιβαρείς υπερχρεώσεις και στην αλληλεγγύη.

✓ **Παραγωγή νέων τελικών προϊόντων από πρωτογενή γεωργικά προϊόντα, που σήμερα δημιουργούν πλεονάσματα**

Και για τα οποία η χώρα έχει πολύ μεγάλο δυναμικό, όπως είναι το καλαμπόκι, η πατάτα, ο ηλίανθος, τα σύκα, η σταφίδα κ.ά. και συνέχιση των προσπαθειών για την εξασφάλιση της τεχνικής και οικονομικής εφικτότητας των ενεργειακών καλλιεργειών.

Παραγωγή πιστοποιημένων προϊόντων **βιολογικής γεωργίας**, για κάλυψη ζήτησης ειδικών απαιτήσεων.

✓ **Αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας**

(γεωθερμική, ηλιακή, αιολική), για την υποκατάσταση, όπου είναι τεχνικά εφικτό και οικονομικά συμφέρον, των συμβατικών καυσίμων στην γεωργική παραγωγική διαδικασία.

✓ **Παραγωγή υλικών βελτιωτικών του εδάφους**

και υλικών υδροπονικών καλλιεργειών ανθοκομικών και κηπευτικών ειδών.

✓ **Ανακύκλωση των υποπροϊόντων και αποβλήτων,**

που προκύπτουν από τις μονάδες μετασυλλεκτικού χειρισμού των γεωργικών προϊόντων, κυρίως για την παραγωγή χαμηλού κόστους ζωοτροφών.

✓ **Εφαρμογή μεθόδων που εγγυώνται την προστασία και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων,**

κυρίως του νερού, με τον εκσυγχρονισμό του τεχνολογικά απαξιωμένου αρδευτικού εξοπλισμού.

✓ **Προαγωγή των βιοτεχνολογικών μεθόδων,**

με προτεραιότητα σε επιλεγμένες εφαρμογές, που αφορούν το πολλαπλασιαστικό φυτικό υλικό, τη βιολογική προστασία των φυτών, την παραγωγή ποικιλιών που προσαρμόζονται πληρέστερα στις ελληνικές συνθήκες και συμβάλλουν στην διατήρηση και προαγωγή της γονιμότητας του εδάφους, τη διατροφή των ζώων και την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Η προσεχής εικοσαετία θα θέσει τα θεμέλια της νέας βιοτεχνολογικής επανάστασης, αλλά το πλέον πιθανό είναι να μην την βιώσει. Το μέλλον όμως θα το κερδίσουν όσοι δεν θα υστερήσουν στη δημιουργία υποδομής για την ανάπτυξη βιοτεχνολογικών προϊόντων, στην προσαρμογή των ερευνητικών τους προσπαθειών στις ανάγκες της γεωργικής παραγωγής και στη διοχέτευση των προϊόντων αυτών, από τα ερευνητικά εργαστήρια, στην εφαρμογή.

ΣΤ. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης³

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του παραπάνω προγράμματος πρέπει να είναι καθοριστικός. Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση οφείλει να δημιουργήσει θεσμούς παρόμοιους με αυτούς που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να συζητήσει και να διαμορφώσει τοπικά προγράμματα ανάπτυξης του αγροτικού τομέα και να τα προωθήσει για υλοποίηση, αφού εξασφαλίσει την χρηματοδοτική στήριξη από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Μέσα από τα τοπικά αυτά προγράμματα κάθε πολίτης της περιοχής πρέπει να βλέπει τις δικές του επιδιώξεις, τα δικά του συμφέροντα και τις δικές του φιλοδοξίες.

³ 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Νομού Πέλλας/ Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πέλλας, Τεχνικό Επιμελητήριο Πέλλας.

Βασική προϋπόθεση επιτυχίας των τοπικών προγραμμάτων είναι η συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη μεταξύ των κατοίκων της περιοχής, η ενίσχυση των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών, η συγκέντρωση του τοπικού κεφαλαίου και η επένδυσή του στα όρια της περιοχής, η διατήρηση της ποικιλίας των δραστηριοτήτων της περιοχής, η σύνδεση των οικονομικών δραστηριοτήτων με την ανάπτυξη του πολιτισμού και η προστασία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής.

Σ' αυτήν την προσπάθεια σημαντικός είναι ο ρόλος της Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που φαίνεται δεν έχει κατανοήσει ακόμα τις αρμοδιότητες που της έχουν παραχωρηθεί. Άμεσα θα πρέπει να αρχίσουν συζητήσεις, σε επίπεδο Δήμων, ευαισθητοποίησης του αγροτικού πληθυσμού για τις αλλαγές που επέρχονται και την προετοιμασία που πρέπει να γίνει για να αντιμετωπισθεί η νέα κατάσταση, προγραμματίζοντας τις αναγκαίες παρεμβάσεις στην περιοχή τους.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να συνοψιστεί στα παρακάτω:

- Κινητοποίηση των τοπικών παραγωγικών δυνάμεων, που παραμένουν αδρανείς και εγκλωβισμένες στα πλαίσια της συγκεντρωτικής δομής και λειτουργίας του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Αυτό θα είναι πολλαπλά ωφέλιμο όχι μόνο για την τοπική κοινωνία, αλλά και για το σύνολο του έθνους, αφού τώρα θα βασίζεται στην έμπνευση, στο μεράκι και στις ικανότητες όχι μιας μειοψηφίας αλλά μιας πανστρατιάς εθνικών δυνάμεων.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ελληνικής οικονομίας, αφού σήμερα πολύτιμος χρόνος και παραγωγικές δυνάμεις αναλίσκονται στο μουντζούρωμα χαρτιών, στην αρχειοθέτησή τους και στην παρακολούθηση της διαδρομής τους από την περιφέρεια προς το κέντρο και αντίστροφα.
- Αύξηση του αισθήματος της αυτοπεποίθησης στις τοπικές δυνάμεις μεταξύ των κατοίκων της περιοχής. Σήμερα μπορούν οι απλοί πολίτες να πραγματοποιήσουν πολλά και θαυμαστά έργα, όπως δείχνουν τα αναρίθμητα παραδείγματα κοινοτικής ανάπτυξης σε όλες τις γωνιές της ελληνικής γης.
- Αποκατάσταση ομόνοιας στην ύπαιθρο χώρα, που εξακολουθεί και σήμερα, αν και σε μικρότερο βαθμό, να είναι μοιρασμένη σε

καφενεία, συνεταιρισμούς και παρέες – Σε όλα τα χωριά έγιναν έργα τοπικής ανάπτυξης, ακούς τους ανθρώπους να μιλούν για την ομόνοια που επικράτησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ

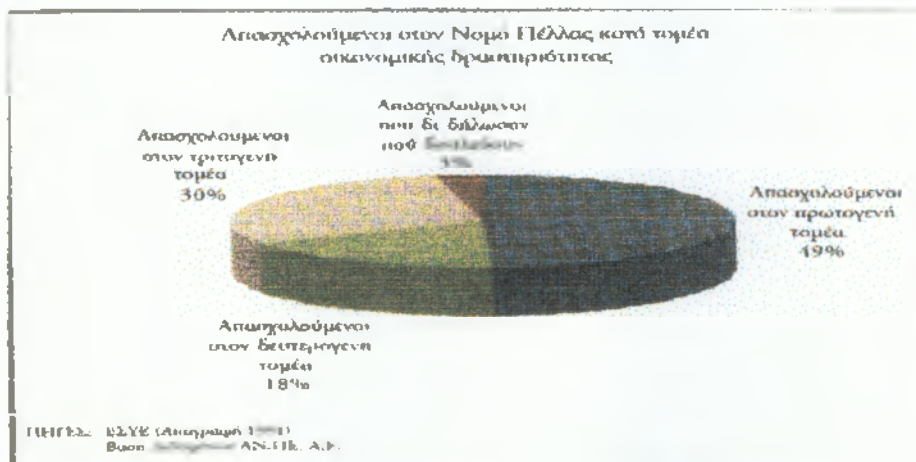
1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ ΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΝΟΜΟ

Η θέση του Νομού Πέλλας στον γεωφυσικό χάρτη που παρουσιάζεται παρακάτω και τα στοιχεία της εικόνας 2.1 με μια πρώτη ματιά επιτρέπουν να καταλάβουμε τον πλούτο της περιοχής αυτής σε φυσικούς πόρους. Ο Νομός Πέλλας το 1991 εμφάνιζε πληθυσμό 140.000 κατοίκων, με αύξηση που διαφέρει αυτής των μέσων επιπέδων της χώρας, ενώ σε έκταση καταλαμβάνει περίπου το 2% του συνόλου της έκτασης της Ελλάδας. Διοικητικά και σύμφωνα με το νέο σχέδιο «Καποδίστριας» ο Νομός Πέλλας συμπεριλαμβάνει 11 νέους δήμους. Οι πληθυσμιακές κατανομές δείχνουν ότι περίπου το 65% του πληθυσμού συγκεντρώνεται στους τέσσερις μεγαλύτερους δήμους του νομού, μέσα στους οποίους βέβαια και τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Έδεσσας και των Γιαννιτσών.

Ο Νομός Πέλλας χαρακτηρίζεται σαν αγροτικός νομός από τα παρακάτω στοιχεία (Σχεδιάγραμμα 2.1). Το 45% του πληθυσμού του είναι αγροτικός, το 24% είναι ημιαστικός με κύριες αγροτικές δραστηριότητες, ενώ το 31% του πληθυσμού αστικός ο οποίος συγκεντρώνεται γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα και ο οποίος βέβαια είναι αστικός μόνο ως προς την χωροταξία και όχι απαραίτητα ως προς την δραστηριότητα.

Σχεδιάγραμμα 2.1. Αστικοποίηση του Νομού Πέλλας

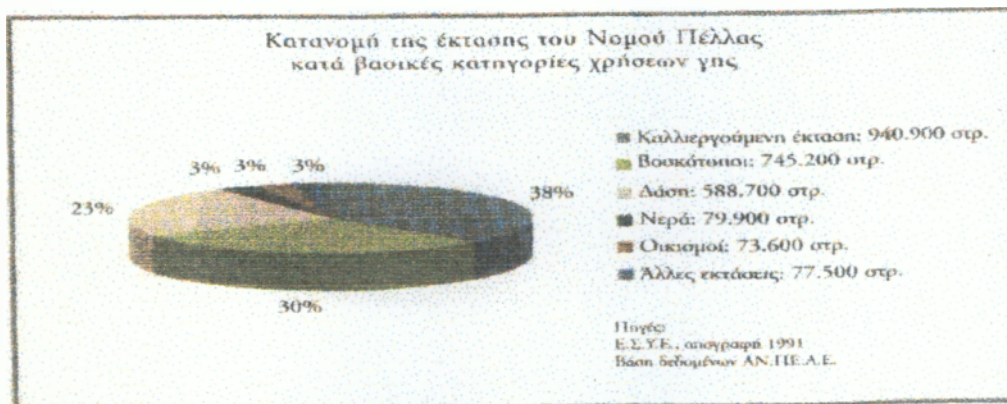

Σχεδιάγραμμα 2.2. Απασχολούμενοι στο Νομό Πέλλας

Όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό του νομού (σχεδιάγραμμα 2.2) βλέπουμε ότι οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα ουσιαστικά αποτελούν το 50% του ενεργού οικονομικά πληθυσμού.

Ο Νομός Πέλλας αποτελεί έναν από τους δυναμικότερους Νομούς της Ελλάδας στον τομέα των αγροτικών δραστηριοτήτων.

Η καλλιεργούμενη γη ανέρχεται σε 940.900 στρέμματα (Σχεδιάγραμμα 2.3) εκ των οποίων οι πεδινές εκτάσεις καταλαμβάνουν το 79%, οι ημιορεινές εκτάσεις το 11,8% και οι ορεινές το 9,2%. Από τις παραπάνω εκτάσεις τα 760.000 στρέμματα είναι αρδευόμενα μέσω δικτύων και γεωτρήσεων, ενώ ο αριθμός των γεωτρήσεων μειώνεται σταδιακά, εφόσον ισχύουν οι περιοριστικές διατάξεις της Ν.Α. Πέλλας, καθώς επίσης μεγαλώνει και ο αριθμός των λιμνοδεξαμενών που κατασκευάζονται σε ορεινές περιοχές του νομού.

Σχεδιάγραμμα 2.3. Κατανομή της έκτασης του Νομού Πέλλας

Ο Νομός διαθέτει 22 γεωργικές βιομηχανίες επεξεργασίας οπωροκηπευτικών, 32 διαλογητήρια συσκευαστήρια, 3 εκκοκκιστήρια βάμβακος.

Τα παραπάνω στοιχεία, όπως και η μεγάλη συμμετοχή του γεωργικού εισοδήματος στο συνολικό εισόδημα του νομού, επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό του σαν καθαρά αγροτικό Νομό. Τα χαρακτηριστικά της οικονομικής πορείας του χώρου ήταν δυναμικά και ιδιαίτερα θετικά όλα αυτά τα χρόνια, αλλά οι συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί πρόσφατα λόγω της συμφωνίας της ΠΟΕ, της αναθεώρησης της ΚΑΠ και της οικονομικής κρίσης, ανατρέπουν αυτή την πορεία και δημιουργούν αδιέξοδα για την συνολική οικονομική και κοινωνική κατάσταση του χώρου μας.

Οι κλάδοι που συμμετέχουν καθοριστικά στην διαμόρφωση του αγροτικού εισοδήματος του νομού είναι σε μεγέθη του 1998 (χωρίς το συγκεκριμένο έτος να αποτελεί μέτρο σύγκρισης λόγω εντονότατου παγετού) οι εξής:

Ροδάκινα	180.000στρ.	173.000 τον. Παραγωγή
Νεκταρίνια	19.000 »	20.000 »
Αχλάδια	3.200 »	10.000 »
Μήλα	25.000 »	69.000 »
Κεράσια	46.700 »	16.000 »
Σπαράγγια	52.600 »	15.000 »
Θερμοκήπια	3.000 »	
Καπνός	51.400 »	
Βαμβάκι	170.000 »	
Καλαμπόκι	98.000 »	
Χ. Σιτηρά	124.000 »	

Εικόνα 2.1. Γεωφυσικός χάρτης του νομού Πέλλας

2. ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τα βασικά προϊόντα της φυτικής παραγωγής του Νομού Πέλλας είναι τα ροδάκινα, τα νεκταρίνια, τα αχλάδια, τα μήλα, τα κεράσια, τα σπαράγγια, οι καλλιέργειες θερμοκηπίου, ο καπνός, το βαμβάκι, ο αραβόσιτος και τα χειμερινά σιτηρά. Ο πλούτος του Νομού σε φυσικούς πόρους, οι ημιορεινές και πεδινές εκτάσεις και το ιδιαίζον κλίμα του, προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη των καλλιεργειών των παραπάνω προϊόντων. Ορισμένα προϊόντα από τα παραπάνω είναι επιδοτούμενα (βαμβάκι, καπνός, κλπ.), με αποτέλεσμα να παρατηρούμε μια σταθερή πορεία στην έκταση, ποσότητα και τιμή.

Στους παρακάτω πίνακες και σχεδιαγράμματα παρουσιάζονται, τα προϊόντα της φυτικής παραγωγής του Νομού, σε στρέμματα, σε τόνους και οι τιμές τους για την δεκαετία 1990-1999.

A. Διάρθρωση καλλιεργήσιμων εκτάσεων προϊόντων

Τα κυριότερα προϊόντα από άποψη καλλιεργήσιμης έκτασης κατά την δεκαετία 1990-1999 στον Νομό Πέλλας είναι ο αραβόσιτος, τα χειμερινά σιτηρά, τα συμπύρινα ροδάκινα και το βαμβάκι (καλλιεργήθηκαν σε πάνω από 100.000 στρέμματα το καθένα) παρά την υποχώρηση του ποσοστού μεταβολής καλλιεργήσιμων εκτάσεων 1990-1999 για τα χειμερινά σιτηρά και τα συμπύρινα ροδάκινα κατά 25% και κατά 0,6% αντίστοιχα. Το ποσοστό μεταβολής 1990-1999 αυξήθηκε κατά 32,3% για τον αραβόσιτο και κατά 49% για το βαμβάκι. Για την μηδική, τον καπνό, τα κεράσια, τα επιτραπέζια ροδάκινα και τα σπαράγγια οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν ήταν γύρω στα 50.000 στρέμματα. Η καλλιεργήσιμη έκταση της μηδικής αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999, κατά 5,6%, η καλλιεργήσιμη έκταση του καπνού αυξήθηκε κατά 8,36%, η καλλιεργήσιμη έκταση των κερασιών αυξήθηκε κατά 29,7%, η καλλιεργήσιμη έκταση των επιτραπέζιων ροδάκινων μειώθηκε κατά 19,2% και η καλλιεργήσιμη έκταση των σπαραγγιών αυξήθηκε κατά 77,5%.

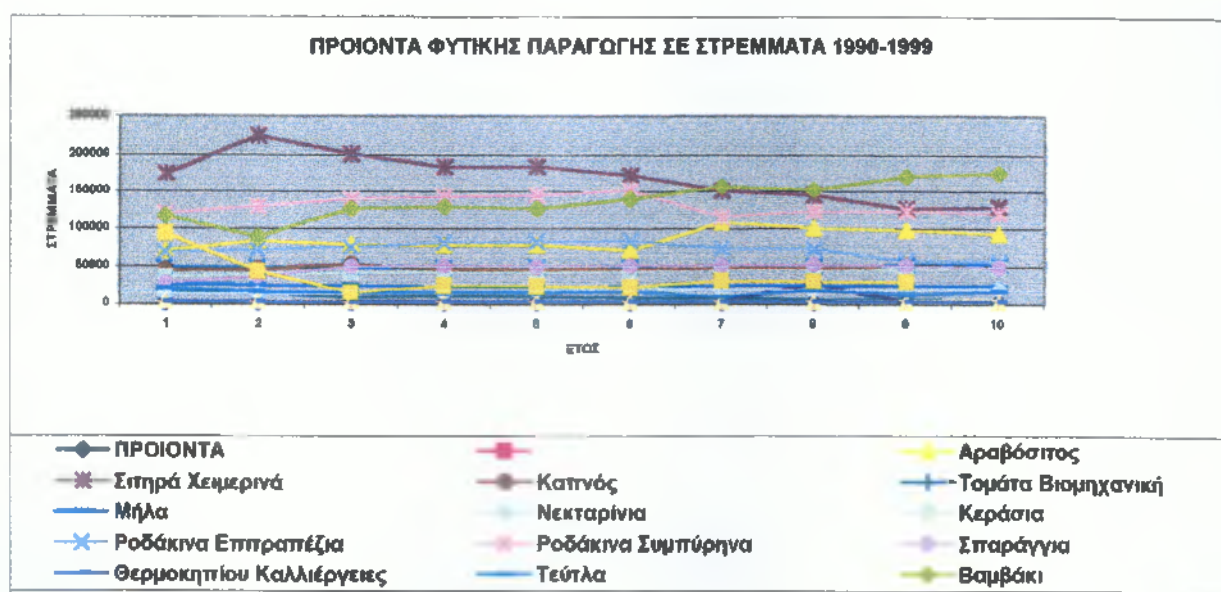
Η καλλιεργήσιμη έκταση της βιομηχανικής τομάτας κατά την περίοδο 1990-1999, μειώθηκε κατά 71% και κατά το 1999, εκτιμάται σε 4.500 στρ. Η καλλιεργήσιμη έκταση των αχλαδιών κατά την περίοδο 1990-1999, μειώθηκε κατά 19,3%, και κατά το 1999 εκτιμάται σε 3.400 στρ. Η καλλιεργήσιμη έκταση των μήλων κατά την περίοδο 1990-1999 μειώθηκε κατά 8,4% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 24.300 στρέμματα. Η καλλιεργήσιμη έκταση των λαχανικών μεταξύ 1990-1999, μειώθηκε κατά 100%, και κατά το 1997 εκτιμάται σε 30.066 στρέμματα. Η καλλιεργήσιμη έκταση των νεκταρινιών μεταξύ 1990-1999 αυξήθηκε κατά 46,3% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 20.500 στρέμματα. Η καλλιεργούμενη έκταση των τεύτλων μεταξύ 1990-1999 μειώθηκε κατά 20,4% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 16.700 στρέμματα.

Η καλλιεργήσιμη έκταση των σταφυλιών, μεταξύ 1990-1999, αυξήθηκε κατά 120% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 5.850 στρέμματα. Η καλλιεργήσιμη έκταση των καλλιεργειών θερμοκηπίου, μεταξύ 1990-1999, αυξήθηκε κατά 3,2% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 3.400 στρέμματα. Τέλος, η καλλιεργήσιμη έκταση των ακτινιδιών, μεταξύ 1990-1999 μειώθηκε κατά 32,1% και κατά το 1999 εκτιμάται σε 2.400 στρέμματα. Στον παρακάτω πίνακα, παρατηρούμε τα στοιχεία και τις μεταβολές που περιγράψαμε.

Πίνακας 2.1
Προϊόντα φυτικής παραγωγής σε στρέμματα 1990-1999

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	% μεταβολής 1990-1999
Αραβόσιτος	70.673	83.820	78.996	76.673	78.335	71.656	106.538	101.000	98.082	93.500	32,3%
Μηδική	49.275	48.462	48.388	47.300	46.485	48.480	47.505	50.000	52.477	52.030	5,6%
Σιτηρά Χειμερινά	174.251	224.751	200.768	183.815	184.023	171.965	150.543	144.516	126.067	129.400	-25,7%
Καπνός	44.945	46.383	52.539	46.845	47.190	46.201	49.430	46.950	51.856	48.700	8,36%
Τομάτα Βιομηχανική	15.536	16.583	9.151	11.707	10.587	8.464	8.249	5.500	7.133	4.500	-71%
Αχλάδια	4.212	3.729	3.533	3.332	3.311	3.369	3.458	27.200	3.178	3.400	-19,3%
Μήλα	26.521	25.357	25.059	23.632	24.050	23.507	24.407	24.480	24.910	24.300	-8,4%
Νεκταρίνια	14.016	14.440	13.860	15.700	18.100	22.400	18.800	18.800	19.000	20.500	46,3%
Κεράσια	36.612	39.807	41.386	43.509	43.356	44.302	46.066	45.770	46.705	47.500	29,7%
Ακτινίδια	3.533	3.441	3.487	3.172	2.805	2.728	2.621	2.550	2.416	2.400	-32,1%
Ροδάκινα Επιτραπέζια	69.434	72.070	75.685	81.670	82.500	84.000	74.000	73.500	57.100	56.120	-19,2%
Ροδάκινα Συμπύρηνα	120.727	130.234	139.800	142.600	145.100	151.100	116.000	123.750	122.994	120.000	-0,6%
Σπαράγγια	27.600	37.000	50.000	50.726	49.536	50.576	51.337	52.337	51.000	49.000	77,5%
Σταφύλια	2.659	2.912	2.954	3.196	3.671	3.812	4.097	4.470	5.964	5.850	120%
Θερμοκηπίου Καλλιέργειες	3.295	3.758	3.125	3.254	3.713	3.653	3.452	3.850	3.234	3.400	3,2%
Τεύτλα	20.962	16.665	16.439	15.620	15.795	16.745	10.730	19.195	13.230	16.700	-20,3%
Βαμβάκι	117.468	89.860	127.277	130.100	127.050	140.100	156.100	151.550	170.150	175.000	49%
Λαχανικά	93.977	43.810	15.485	24.930	23.858	22.557	31.163	30.066	29.564		-68,5%

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Σχεδιάγραμμα 2.4. Προϊόντα φυτικής παραγωγής σε στρέμματα

Ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν για αραβόσιτο, μέχρι το '96 ήταν σταθερός, γύρω στα 80.000. Αυξήθηκε το '97 λόγω αυξημένης ζήτησης, ενώ παρέμεινε σταθερός μέχρι το '99. Για την μηδική παρατηρούμε ότι τα στρέμματα που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερά στα 48.000, μέχρι το '96, λόγω της σταθερής ζήτησης και καλής τιμής του προϊόντος. Το '97, '98 και '99 αυξάνονται ελάχιστα λόγω αύξησης της ζήτησης και καλύτερης τιμής. Για τα χειμερινά σιτηρά παρατηρούμε μια αύξηση των στρεμμάτων στα 224.751, λόγω ζήτησης και καλής τιμής του προϊόντος και από κει και πέρα μια συνεχής μείωση μέχρι το '99 στα 129.400 λόγω μείωσης της ζήτησης και της τιμής του προϊόντος. Για τον καπνό παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός γύρω στα 47.000 λόγω της σταθερής ζήτησης και τιμής του προϊόντος.

Για την βιομηχανική τομάτα παρατηρούμε ότι στον αριθμό των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν από το '91 και μετά υπάρχουν μικρές αυξομειώσεις μέχρι το '99, λόγω αντίστοιχων αυξομειώσεων της ζήτησης και της τιμής του προϊόντος. Για τα αχλάδια παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός γύρω στα 3.500, με μια μεγάλη αύξηση το '97 στα 27.200 λόγω αύξησης της ζήτησης και της τιμής τους. Για τα μήλα παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός, γύρω στα 24.000 λόγω της σταθερής ζήτησης και τιμής τους. Για τα νεκταρίνια παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξήθηκε από το '94 και έπειτα, λόγω αύξησης της ζήτησης και της τιμής τους.

Για τα κεράσια παρατηρούμε μια σταθερή αύξηση του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν στην δεκαετία λόγω της αυξημένης ζήτησης και της καλής τιμής τους. Για τα ακτινίδια παρατηρούμε μια σταθερή μείωση του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, λόγω της μειωμένης ζήτησης και τιμής τους. Για τα ροδάκινα επιτραπέζια όπως και για τα συμπύρηνα παρατηρούμε ότι μέχρι το '96 ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξανόταν σταθερά, ενώ από το '96 μέχρι το '99 μειωνόταν σταθερά. Αυτό συνέβη λόγω αντίστοιχης αύξησης και μείωσης της ζήτησης και της τιμής των προϊόντων.

Για τα σπαράγγια παρατηρούμε, μέχρι το '94, μια σταθερή αύξηση των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν και έπειτα μια σταθερή πορεία λόγω της σταθερής ζήτησης και τιμής τους. Για τα σταφύλια παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξανόταν σταθερά σε όλη την δεκαετία, λόγω της αυξημένης ζήτησης και καλής τιμής τους. Για τις

καλλιέργειες θερμοκηπίου παρατηρούμε ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός γύρω στα 3.500, λόγω της σταθερής ζήτησης και τιμής τους.

Για τα τεύτλα παρατηρούμε ότι μέχρι το '97 ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν μειωνόταν σταθερά, λόγω μείωσης της ζήτησής τους, αυξήθηκε το '97 λόγω αύξησης της ζήτησής τους, μειώθηκε το '98 και αυξήθηκε το '99. Για το βαμβάκι παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξανόταν συνεχώς στην δεκαετία, εκτός από τρία έτη το '92, '95 και το '98 που μειώθηκε λόγω της μείωσης της ζήτησης και της τιμής του.

Τέλος για τα λαχανικά παρατηρούμε ότι ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν μειωνόταν μέχρι το '93 λόγω μείωσης της ζήτησης του, παρέμεινε σταθερός μέχρι το '96, αυξήθηκε το '97 και παρέμεινε σταθερός μέχρι το '99. Στο παραπάνω γράφημα μπορούμε να παρατηρήσουμε στις διακυμάνσεις που μόλις αναλύσαμε.

B. Διάρθρωση ποσοτήτων παραγωγής προϊόντων

Τα κυριότερα προϊόντα από άποψη παραγόμενης ποσότητας, κατά την δεκαετία 1990-1999, στον Νομό Πέλλας, είναι τα συμπύρινα ροδάκινα, τα επιτραπέζια ροδάκινα, τα τεύτλα, ο αραβόσιτος και το βαμβάκι.

Σημαντικά προϊόντα είναι και η μηδική, τα νεκταρίνια, τα μήλα, και τα χειμερινά σιτηρά με μικρότερες παραγόμενες ποσότητες.

Η παραγωγή των συμπύρινων ροδάκινων εκτιμάται σε 310.000 τόνους κατά το 1999, και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 28,3%. Η παραγωγή των επιτραπέζιων ροδάκινων, εκτιμάται σε 125.000 τόνους κατά το 1999 και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 36,2%. Η παραγωγή των τεύτλων, εκτιμάται σε 85.000 τόνους το 1999 και μειώθηκε κατά 25,1% μεταξύ 1990-1999. Η παραγωγή του αραβόσιτου κατά το 1999, εκτιμάται σε 84.000 τόνους και αυξήθηκε κατά 36,7% μεταξύ 1990-1999.

Η παραγωγή του βαμβακιού, εκτιμάται σε 63.500 τόνους κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά την περίοδο 1990-1999 κατά 80,4%. Η παραγωγή της μηδικής, εκτιμάται σε 56.792 τόνους κατά το 1999 και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 25,4%. Η παραγωγή των νεκταρινιών, εκτιμάται σε 55.800 τόνους κατά το 1999 και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 25,9%. Η παραγωγή των

μήλων, εκτιμάται σε 48.000 τόνους κατά το 1999 και μειώθηκε κατά 38,2% μεταξύ 1990-1999. Η παραγωγή των καλλιεργειών θερμοκηπίου, κατά το 1999, εκτιμάται σε 26.950 τόνους και μειώθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 17,6%.

Η παραγωγή των κερασιών, εκτιμάται κατά το 1999 σε 20.400 τόνους και αυξήθηκε κατά την περίοδο 1990-1999 κατά 15,5%. Η παραγωγή της βιομηχανική τομάτας, εκτιμάται σε 19.600 τόνους κατά το 1999 και μειώθηκε, μεταξύ 1990-1999 κατά 63%. Η παραγωγή σπαραγγιών, εκτιμάται σε 15.000 τόνους κατά το 1999, και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 64,8%. Η παραγωγή του καπνού, εκτιμάται κατά το 1999, σε 13.500 τόνους και αυξήθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 78,2%.

Η παραγωγή σταφυλιών, εκτιμάται σε 7.870 τόνους, κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 79,7% κατά την περίοδο 1990-1999. Η παραγωγή ακτινιδίων, εκτιμάται σε 4.250 τόνους, κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 456% μεταξύ 1990-1999. Η παραγωγή αχλαδιών, εκτιμάται σε 3.860 τόνους κατά το 1999 και μειώθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 43,6%.

Στον παρακάτω πίνακα, μπορούμε να παρατηρήσουμε τις εκτιμήσεις που μόλις συνοψίσαμε.

Πίνακας 2.2

Προϊόντα φυτικής παραγωγής σε τόνους 1990-1999

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ 1990-1999											
ΠΡΟΪΟΝΤΑ	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	% μεταβολή 1990-1999
1	61.443	81.503	71.898	67.719	76.300	70.098	98.518	99.300	80.300	84.000	36,7%
2	45.306	49.101	48.460	44.900	48.330	48.830	46.285	53.600	55.596	56.792	25,4%
3	30.375	90.893	35.293	35.710	59.736	51.713	31.354	28.849	31.273	37.005	21,8%
4	7.577	12.958	12.837	12.773	13.020	12.207	14.559	12.350	13.023	13.500	78,2%
5	52.904	54.295	40.942	44.454	42.899	39.609	38.991	30.000	31.159	19.600	-63%
6	6.850	4.217	7.478	7.680	7.473	4.282	7.948	1.800	6.299	3.860	-43,6%
7	77.723	26.204	80.182	50.160	77.953	63.325	84.196	65.450	68.770	48.000	-38,2%
8	15.520	22.100	36.500	43.400	52.000	27.000	53.000	4.000	20.000	55.800	259%
9	17.669	5.171	17.910	16.692	17.458	23.295	25.531	20.070	15.886	20.400	15,5%
10	764	2.589	3.617	3.714	3.306	3.710	5.355	1.900	3.956	4.250	456%
11	91.750	88.800	120.000	109.000	155.000	99.000	142.000	23.000	60.000	125.000	36,2%
12	241.700	261.050	360.000	337.000	401.000	211.000	253.800	54.000	116.955	310.000	28,3%
13	9.100	12.000	14.000	16.105	17.292	16.447	18.641	15.450	15.000	15.000	64,8%
14	4.379	4.593	4.113	4.952	5.086	4.104	6.505	7.150	7.284	7.870	79,7%
15	32.719	49.743	28.312	33.602	34.956	35.488	35.586	27.270	25.436	26.950	-17,6%
16	113.448	96.073	90.424	89.535	93.445	103.470	63.870	127.400	72.465	85.000	-25,6%
17	35.198	22.240	25.045	33.823	46.508	50.016	38.376	51.024	58.024	63.500	80,4%

1.Αραβόσπος	7.Μήλα	13.Σπαράγγια
2.Μηδική	8.Νεκταρίνια	14.Σταφύλια
3.Σιτηρά Χειμερινά	9.Κεράσια	15.Θερμοκηπίου Καλλιέργειες
4.Καπνός	10.Ακτινίδια	16.Τεύτλα
5.Τομάτα Βιομηχανική	11.Ροδάκινα Επιτραπέζια	17.Βαμβάκι
6.Αχλάδια	12.Ροδάκινα Συμπύρηνα	

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Παρατηρούμε ότι στην παραγωγή αραβόσιτου, υπήρχαν μικρές αυξομειώσεις, οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες και τις αυξομειώσεις του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν. Στην παραγωγή της μηδικής, παρατηρούμε μικρές αυξομειώσεις μέχρι το '97, οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες και μια σταθερή αύξηση από το '97 μέχρι το '99, λόγω καλών καιρικών συνθηκών και αύξησης των στρεμμάτων

που καλλιεργήθηκαν. Στην παραγωγή των χειμερινών σιτηρών παρατηρούμε συνεχείς αυξομειώσεις, οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες και στο αριθμό των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν.

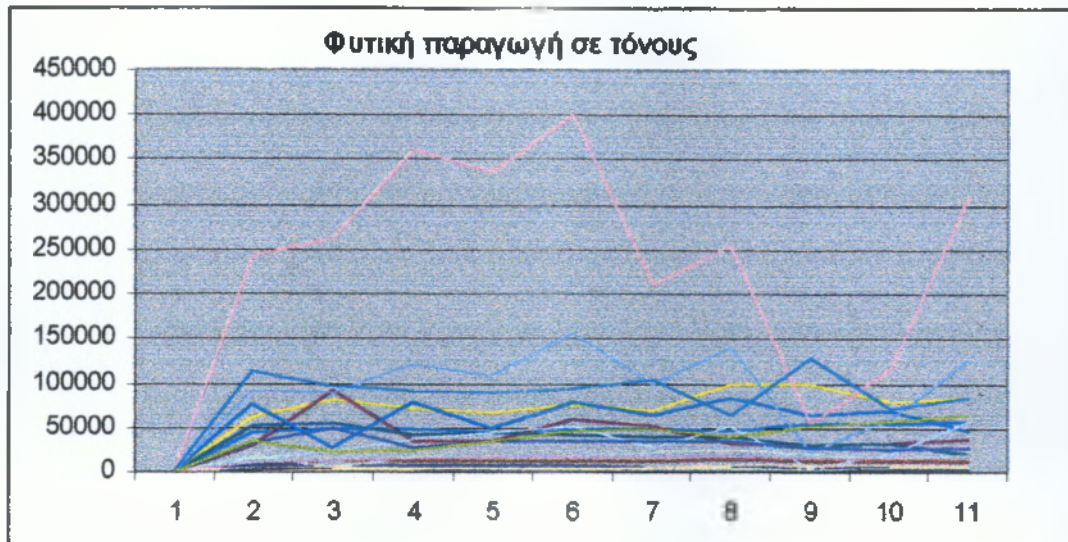
Στην παραγωγή του καπνού παρατηρούμε αύξηση το '91, λόγω καλών καιρικών συνθηκών και μια σταθερή πορεία μέχρι το '99 λόγω του σταθερού αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν. Στην παραγωγή των αχλαδιών και μήλων παρατηρούμε συνεχείς αυξομειώσεις οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες. Στην παραγωγή των νεκταρινιών παρατηρούμε μια συνεχή αύξηση, εκτός από δύο έτη το '95 και το '97 όπου μειώθηκε λόγω κακών καιρικών συνθηκών.

Στην παραγωγή των κερασιών παρατηρούμε συνεχής αυξομειώσεις, οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες. Στην παραγωγή των ακτινιδίων παρατηρούμε συνεχής αύξηση λόγω καλών καιρικών συνθηκών, εκτός από το '94 που υπήρξε μια μικρή μείωση και το '97 μια μεγάλη μείωση λόγω κακών καιρικών συνθηκών. Στην παραγωγή των επιτραπέζιων και συμπύρηνων ροδάκινων παρατηρούμε μεγάλες αυξομειώσεις, οι οποίες οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες. Στην παραγωγή των σπαραγγιών παρατηρούμε συνεχής αύξηση μέχρι το '94, μια μικρή μείωση το '95 λόγω καιρικών συνθηκών και μια σταθερή πορεία από το '97 μέχρι το '99 λόγω του σταθερού αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν. Στην παραγωγή των σταφυλιών παρατηρούμε σταθερή αύξηση, εκτός μιας μικρής μείωσης το '92 και '95 λόγω κακών καιρικών συνθηκών.

Στην παραγωγή των καλλιεργειών θερμοκηπίου παρατηρούμε αύξηση, εκτός μεγάλης μείωσης το '92 και μικρής μείωσης το '97 και '98, λόγω κακών καιρικών συνθηκών. Στην παραγωγή τεύτλων παρατηρούμε μια μικρή σταθερή μείωση μέχρι το '93, λόγω μείωσης του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, μια μικρή αύξηση μέχρι το '95 λόγω καλών καιρικών συνθηκών, μια μεγάλη μείωση το '96 λόγω κακών καιρικών συνθηκών και μείωσης του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, μια μεγάλη αύξηση το '97 λόγω αύξησης του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, μια μεγάλη μείωση το '98 λόγω μείωσης του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν και μια μικρή αύξηση το '99 λόγω αύξησης του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν.

Τέλος στην παραγωγή του βαμβακιού παρατηρούμε συνεχής αύξηση που οφειλόταν στις καλές καιρικές συνθήκες και στην αύξηση του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, εκτός από δύο έτη το '91 και '96 κατά τα οποία παρατηρούμε μείωση της παραγωγής λόγω κακών καιρικών

συνθηκών. Στο παρακάτω γράφημα αποτυπώνονται οι τάσεις που περιγράφουμε.

Σχεδιάγραμμα 2.5. Φυτική παραγωγή σε τόνους

Γ. Διάρθρωση τιμών αγροτικών προϊόντων

Τα κυριότερα προϊόντα από άποψη τιμών κατά την δεκαετία 1990-1999, στον Νομό Πέλλας είναι, ο καπνός όπου η τιμή του εκτιμάται σε 230 δρχ. κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 89,8% μεταξύ 1990-1999, τα κεράσια όπου η τιμή τους εκτιμάται σε 250 δρχ. κατά το 1999 και μειώθηκε κατά 20,4% μεταξύ 1990-1999, τα σπαράγγια όπου η τιμή τους εκτιμάται σε 240 δρχ. κατά το 1999 και μειώθηκε κατά 42,9 μεταξύ 1990-1999 και το βαμβάκι όπου η τιμή του εκτιμάται κατά το 1999 σε 255 δρχ. και αυξήθηκε κατά την περίοδο 1990-1999 κατά 48,3%.

Για τις τιμές των υπόλοιπων προϊόντων παρατηρούμε ότι:

Η τιμή των μήλων, εκτιμάται σε 90 δρχ. κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 119,5% μεταξύ 1990-1999. Η τιμή των συμπύρινων ροδάκινων εκτιμάται σε 62 δρχ. κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 31,9% μεταξύ 1990-1999. Η τιμή της μηδικής εκτιμάται σε 50 δρχ. κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 47,1% μεταξύ 1990-1999. Η τιμή του αραβόσιτου εκτιμάται σε 42 κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 7,7% μεταξύ 1990-1999. Η τιμή των χειμερινών σιτηρών, εκτιμάται κατά το 1999 σε 40 δρχ. και μειώθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά

16,7%. Η τιμή των επιτραπέζιων ροδάκινων, εκτιμάται κατά το 1999 σε 38 δρχ. και μειώθηκε μεταξύ 1990-1999 κατά 45,7%. Η τιμή της βιομηχανικής τομάτας εκτιμάται σε 29 δρχ. κατά το 1999 και αυξήθηκε κατά 45% κατά την περίοδο 1990-1999.

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε τις εκτιμήσεις και τάσεις που περιγράψαμε.

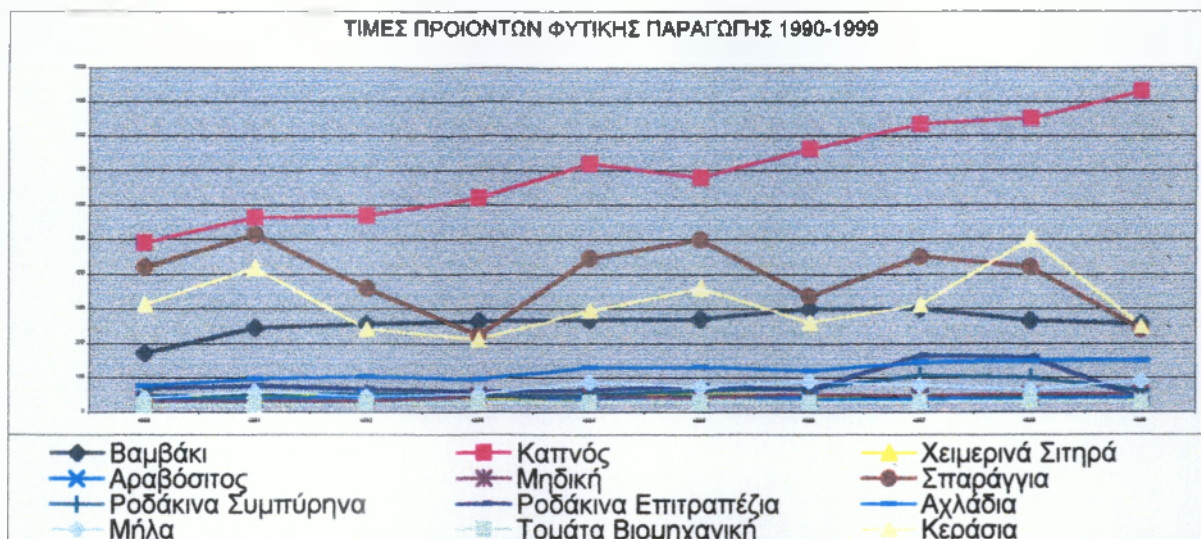
Πίνακας 2.3

Τιμές προϊόντων φυτικής παραγωγής 1990-1999

ΤΙΜΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 1990-1999											
ΠΡΟΪΟΝ	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	% μεταβολή 1990-1999
Βαμβάκι	172	245	255	263	268	270	300	300	265	255	48,3%
Καπνός	490	563	570	620	720	680	762	835	852	930	89,8%
Χειμερινά Σιτηρά	48	44	45	42,9	39	50	42	45	48	40	-16,7%
Αραβόσιτος	39	40	44	46	40	48	39	38	41	42	7,7%
Μηδική	34	32	32	45,5	45	43	50	45	50	50	47,1%
Σπαράγγια	420	514	360	222	445	499	336	450	420	240	-42,9%
Ροδάκινα συμπύρηνα	47	50	54	48,5	51	61	70	105	100	62	31,9%
Ροδάκινα επιτραπέζια	70	75	66	58,6	63	75	65	164	160	38	-45,7%
Αχλάδια	76	97	102	93,9	130	131	120	145	150	150	97,4%
Μήλα	41	59	46	52,5	85	72	89	78	65	90	119,5%
Τομάτα βιομηχανική	20	22	24	26,5	28	28	29	30	31	29	45%
Κεράσια	314	416	241	211	293	360	260	310	500	250	-20,4%

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Από τον πίνακα αυτών των τιμών των κυριότερων προϊόντων φυτικής παραγωγής, παρατηρούμε ότι σε κάποιες από αυτές υπάρχει μια σταθερότητα στην τιμή, η οποία εύκολα μας αναγκάζει να υποθέσουμε ότι η διαμόρφωση της τιμής ήταν αποτέλεσμα κρατικής παρεμβατικής πολιτικής (επιδότησεις στο βαμβάκι, στον καπνό στα φρούτα κλπ.). Αντίθετα στα προϊόντα που παρατηρούνται διακυμάνσεις είναι σαφής η επίδραση του κανόνα της αγοράς «ζήτηση-τιμή» (όπως στα κεράσια, στην μηδική, στα σπαράγγια και άλλα που η ζήτησή τους είναι κυμαινόμενη. Το παρακάτω γράφημα συνοψίζει τα συμπεράσματα αυτά.

Σχεδιάγραμμα 2.6. Τιμές προϊόντων φυτικής παραγωγής

Συσχετίζοντας και συγκρίνοντας τα στοιχεία από τους πίνακες 2.1, 2.2 και 2.3 διαπιστώνουμε την άμεση σχέση και αλληλεπίδραση των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, της παραγωγής και των τιμών πώλησης των γεωργικών προϊόντων.

Για το βαμβάκι παρατηρούμε ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, αυξάνεται και η παραγωγή του σε τόνους, εκτός από ορισμένα έτη, όπως το 1994 όπου ενώ μειώθηκε ο αριθμός των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, αυξήθηκε η παραγωγή σε τόνους λόγω καλών καιρικών συνθηκών. Η τιμή του παρέμενε σταθερή με πολύ μικρές αυξήσεις, γιατί ήταν επιδοτούμενο. Για τον καπνό παρατηρούμε σταθερή πορεία στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις και στην παραγωγή σε τόνους. Η τιμή του αυξάνεται συνεχώς, γιατί ήταν επιδοτούμενο.

Για τα χειμερινά σιτηρά παρατηρούμε ότι ο αριθμός των καλλιεργήσιμων εκτάσεων μειωνόταν συνεχώς. Η παραγωγή σε τόνους παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις, οι οποίες οφείλονται κυρίως στις καιρικές συνθήκες. Η τιμή τους παρέμενε σχετικά σταθερή, λόγω της επιδότησής του. Για τον αραβόσιτο παρατηρούμε ότι ενώ ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός μέχρι το 1995, το 1996 αυξήθηκε και παρέμεινε σταθερός. Η παραγωγή σε τόνους παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις οι οποίες οφείλονταν περισσότερο στις καιρικές συνθήκες και λιγότερο στον αριθμό των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν. Η τιμή του παρέμενε σχετικά σταθερή λόγω της επιδότησής του.

Για την μηδική παρατηρούμε ότι ενώ ο αριθμός των στρεμμάτων που

καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός μέχρι το 1996, η παραγωγή σε τόνους παρουσίαζε μικρές αυξομειώσεις. Αυτό οφειλόταν στις καιρικές συνθήκες. Από το 1997 έως το 1999, όσο αυξανόταν ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, αυξανόταν και η παραγωγή σε τόνους. Η τιμή της παρατηρούμε ότι ενώ μέχρι το 1996 παρουσίαζε διακυμάνσεις οι οποίες οφείλονταν στην ζήτηση, από το 1997 έως το 1999 παρέμενε σταθερή, λόγω μικρής σταθερής αύξησης της ζήτησης.

Για τα σπαράγγια παρατηρούμε ότι μέχρι το 1994, όσο αυξανόταν ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, αυξανόταν και η παραγωγή σε τόνους. Από το 1995 έως το 1999 η παραγωγή σε τόνους παρέμεινε σταθερή, λόγω της σταθερότητας του αριθμού των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν. Στην τιμή τους παρατηρούμε συνεχείς αυξομειώσεις, οι οποίες οφείλονταν στις αυξομειώσεις της ζήτησης.

Για τα συμπύρινα και επιτραπέζια ροδάκινα παρατηρούμε ότι ενώ ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξανόταν σταθερά μέχρι το 1996, και μειωνόταν σταθερά μεταξύ 1996-1999, η παραγωγή τους σε τόνους, παρουσίαζε μεγάλες αυξομειώσεις, οι οποίες οφείλονταν στις καιρικές συνθήκες. Η τιμή τους παρουσίαζε σταθερότητα μέχρι το 1997, λόγω της επιδότησής τους και αυξήθηκε το 1997 και 1998 λόγω αύξησης της παραγωγής, και της επιδότησής τους.

Για τα αχλάδια παρατηρούμε ότι ενώ μέχρι το 1997 ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν ήταν σταθερός, η παραγωγή σε τόνους παρουσίαζε αυξομειώσεις λόγω των καιρικών συνθηκών. Στην τιμή τους παρατηρούμε μικρή σταθερή αύξηση, που οφείλονταν στην ζήτηση.

Για τα μήλα παρατηρούμε ότι ενώ ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν παρέμενε σταθερός κατά την δεκαετία 1990-1999, η παραγωγή σε τόνους, παρουσίαζε συνεχείς αυξομειώσεις. Αυτό οφείλονταν στις καιρικές συνθήκες. Στην τιμή τους παρατηρούμε συνεχείς αυξομειώσεις, οι οποίες οφείλονταν στις αυξομειώσεις της παραγωγής τους.

Για την βιομηχανική τομάτα παρατηρούμε μικρές αυξομειώσεις στον αριθμό των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν, με αντίστοιχες αυξομειώσεις στην παραγωγή της σε τόνους. Η τιμή της παρουσίαζε μια σταθερή ανοδική αύξηση γιατί ήταν επιδοτούμενη.

Για τα κεράσια παρατηρούμε ότι ενώ ο αριθμός των στρεμμάτων που καλλιεργήθηκαν αυξανόταν σταθερά, η παραγωγή τους σε τόνους παρουσίαζε συνεχείς αυξομειώσεις. Αυτό οφείλονταν τις καιρικές συνθήκες. Η τιμή τους

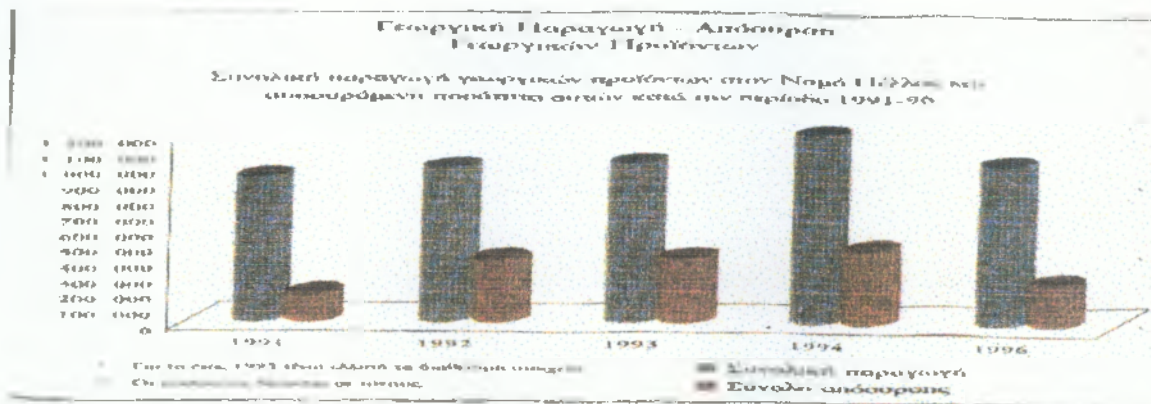
παρουσίαζε διακυμάνσεις λόγω των διακυμάνσεων της παραγωγής τους και της ζήτησης.

Απόσυρση – Μεταποίηση – Εξαγωγές αγροτικών προϊόντων

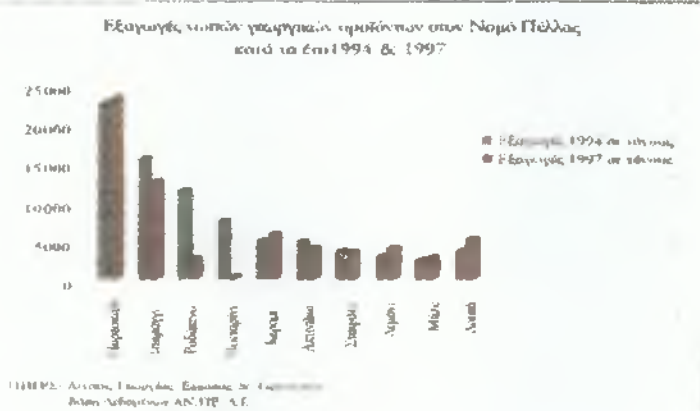
Σχεδιάγραμμα 2.7. Αποσυρόμενη ποσότητα γεωργικών προϊόντων στον Νομό Πέλλας 1993-1996

Στο Σχεδιάγραμμα 2.7 παρατηρούμε ότι αποσύρονται μεγάλες ποσότητες της παραγωγής φρούτων. Αιτία της απόσυρσης είναι η επιμονή των γεωργών στις παραδοσιακές καλλιέργειες των προϊόντων με αποτέλεσμα να υπάρχει υπερπροσφορά στην παραγωγή τους (π.χ. ροδάκινα, κ.α. φρούτα), να μην μπορούν να απορροφηθούν από την αγορά και να καταλήγουν στην χωματερή. Για τα νεκταρίνια, τα μήλα, τα επιτραπέζια ροδάκινα και τα λοιπά παρατηρούμε ότι οι ποσότητες που αποσύρθηκαν ήταν σταθερές σε όλα τα έτη εκτός το 1995 που ήταν γενικά μειωμένη η αποσυρόμενη ποσότητα, λόγω της μειωμένης παραγωγής, η οποία οφειλόταν στις κακές καιρικές συνθήκες. Η αποσυρόμενη ποσότητα των συμπίρνηνων ροδάκινων ήταν ανάλογη με την παραγόμενη ποσότητά τους, σε όλα τα έτη, η οποία εξαρτιόταν από τις καιρικές συνθήκες.

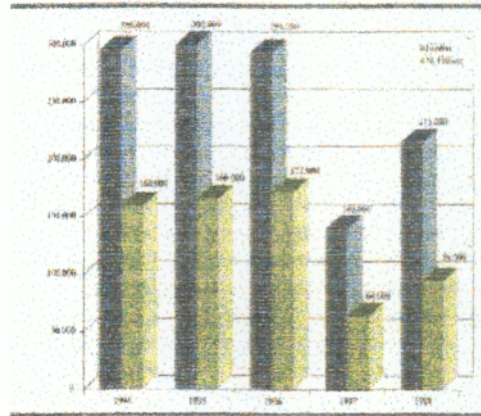
Σχεδιάγραμμα 2.8. Γεωργική Παραγωγή-Απόσυρση Γεωργικών Προϊόντων 1994 & 1997

Στο Σχεδιάγραμμα 2.8 παρατηρούμε ότι το '91 αποσύρθηκε το 19,39% της συνολικής παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Το '92 το 41,08%, το '93 το 40,78%, το '94 το 39,36% και το '96 το 26,58%.

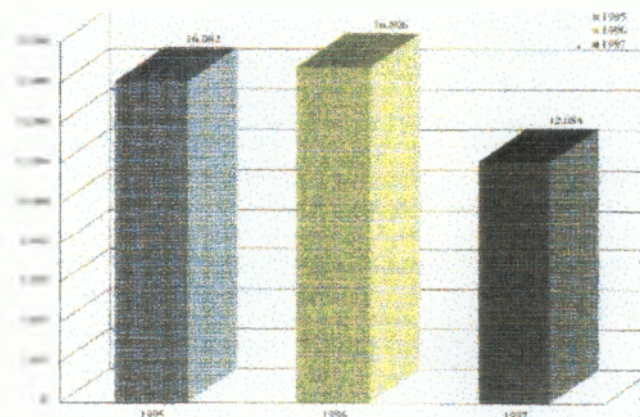
Σχεδιάγραμμα 2.9 Εξαγωγές νωπών 1994-97

Στο Σχεδιάγραμμα 2.9 παρατηρούμε τις εξαγωγές των νωπών γεωργικών προϊόντων κατά τα έτη 1994 και 1997. Οι μεγάλες διαφορές που παρατηρούμε στις εξαγωγές κατά τα δύο έτη, για το σπαραγγί, το ροδάκινο, το νεκταρίνι και τα λοιπά, οφείλονται στην μείωση της παραγωγής τους, λόγω των καιρικών συνθηκών και στην απόσυρση τους (εκτός του σπαραγγιού).

Σχεδιάγραμμα 2.10 Μεταποίηση σε κομπόστα

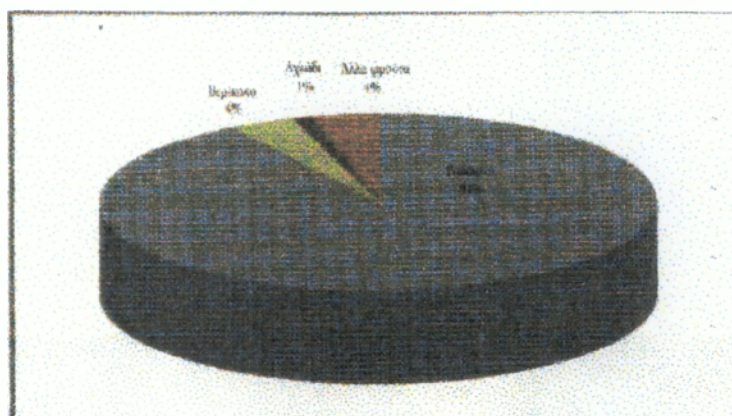
Η δυνατότητα μεταποίησης, με παράλληλη διάθεση του προϊόντος στην παγκόσμια αγορά σε αποδεκτές τιμές που επιτρέπουν στον κλάδο να συνεχίσει να υπάρχει, είναι όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 2.10 σταθερή. Δηλαδή έχουμε τις χρονιές '94, '95 και '96, με μια διακύμανση, γύρω στους 300.000 τόνους στις πρώτες ύλες. Η εγκαταστημένη δυναμικότητα έχει περιθώριο να παραγάγει και περισσότερες ποσότητες κομπόστας, αλλά αν αυτό δεν ελεγχθεί και παραχθούν μεγαλύτερες ποσότητες, επειδή η παγκόσμια αγορά δεν έχει την απορροφητική ικανότητα, αυτό θα είναι καταστροφή. Πρέπει λοιπόν η μεταποίηση να μείνει σταθερά σε αυτό το πρόγραμμα των 300.000 τόνων.

Σχεδιάγραμμα 2.11. Εξαγωγές κομπόστας

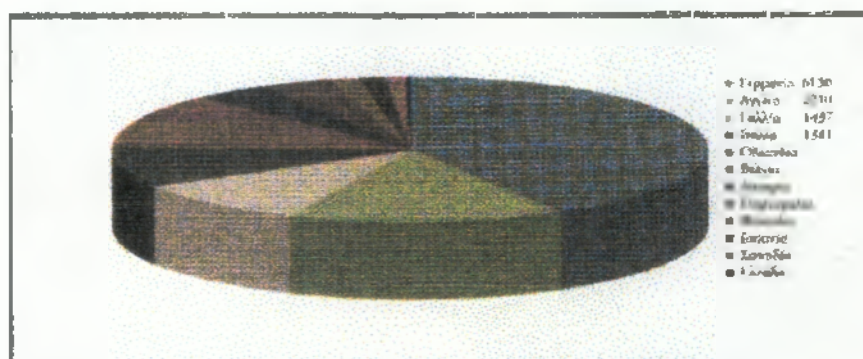
Το οποίο φαίνεται πολύ καλά και στο Σχεδιάγραμμα 2.11 ότι οι εξαγωγές το '95 και το '96 είναι σε σταθερά επίπεδα (σε εκατομμύρια χαρτοκιβώτια, χρησιμοποιείται σαν μονάδα το χαρτοκιβώτιο το οποίο περιλαμβάνει 24 μονόκιλα κουτιά). Έτσι φαίνεται ότι μπορούν και εξάγονται κάθε χρονιά

περίπου τα 16 με 17 εκατομμύρια χαρτοκιβώτια. Η μείωση του '97 οφείλεται στην μειωμένη παραγωγή.

Σχεδιάγραμμα 2.12. Μεταποιημένα φρούτα

Το Σχεδιάγραμμα 2.12 δείχνει ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα. Φαίνεται ότι στην μεταποίηση, στην κομπόστα, το '91% είναι ροδάκινο και πολύ μικρό ποσοστό είναι βερίκοκο, αχλάδι και φρουτοσαλάτα. Η παραγωγή βερίκοκου μειώνεται δραματικά, η παραγωγή φρουτοσαλάτας ουσιαστικά μηδενίστηκε και η παραγωγή του αχλαδιού σε μεγέθη είναι ασήμαντη πλέον.

Σχεδιάγραμμα 2.13. Ελληνικές εξαγωγές κομπόστας

Το Σχεδιάγραμμα 2.13 είναι αυτό που δείχνει τις εξαγωγές της κομπόστας στην Ε.Ε. Το 60% περίπου της μεταποιημένης κομπόστας εξάγεται στην Ε.Ε. Το μεγαλύτερο ποσοστό από τις εξαγωγές στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυτές που απευθύνονται στην Γερμανία, αμέσως δεύτερη χώρα έρχεται η Αγγλία με τρίτη τη Γαλλία. Σημαντικό ποσοστό φαίνεται ότι έχει και η Ιταλία παρόλο που είναι και οι Ιταλοί παραγωγοί ροδάκινου και παραγωγοί κομπόστας ροδάκινου. Αυτό συμβαίνει γιατί στην παραγωγή της φρουτοσαλάτας η ελληνική παραγωγή έχει σχεδόν μηδενιστεί, σε αντίθεση με την ιταλική που συνεχώς

καταλαμβάνει μερίδιο στην αγορά. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η ιταλική παραγωγή ροδάκινων να μην επαρκεί και έτσι αγοράζουν σημαντικές ποσότητες από την Ελλάδα. Δηλαδή από το σύνολο των χαρτοκιβώτιων σε μονόκιλα που εξάγονται για Ιταλία, περίπου το 97% είναι κύβοι σε πεντόκιλη συσκευασία, οι οποίοι ανασυσκευάζονται εκεί για να γίνουν φρουτοσαλάτα.

3. ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τα βασικά προϊόντα της ζωικής παραγωγής του Νομού Πέλλας είναι το βόειο κρέας, το πρόβειο κρέας, το αίγαιο κρέας, το χοιρινό κρέας, το κρέας πουλερικών, το αγελαδινό γάλα, το πρόβειο γάλα και το αίγαιο γάλα. Ο πλούτος του Νομού σε φυσικούς πόρους, η ύπαρξη εκτάσεων λιβαδιών, οι ορεινές εκτάσεις και το κλίμα, ευνοούν σημαντικά την ανάπτυξη της κτηνοτροφικής παραγωγής.

Στους παρακάτω πίνακες και σχεδιαγράμματα, παρουσιάζονται ο αριθμός των ζώων και η παραγωγή τους σε τόνους για την πενταετία 1993-1997.

A. Διάρθρωση αριθμού ζώων

Ο ζωικός πληθυσμός των αγελάδων, των αιγών και των χοίρων, την πενταετία 1993-1997 στον Ν. Πέλλας παραμένει σταθερός, ενώ ο ζωικός πληθυσμός των πουλερικών και των προβάτων παρουσιάζει μια μικρή αύξηση κατά το ίδιο διάστημα. Παρατηρούμε ότι:

Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε κρέας βόειο, εκτιμάται σε 14.950 αγελάδες το 1997 και αυξήθηκε κατά 11,8% μεταξύ 1993-1997. Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε κρέας πρόβειο, εκτιμάται σε 152.700 πρόβατα, κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 12,8% κατά την πενταετία 1993-1997. Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε κρέας αίγαιο, εκτιμάται σε 80.700 αίγες κατά το 1997 και αυξήθηκε μεταξύ 1993-1997 κατά 9%.

Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε κρέας χοιρινό, εκτιμάται σε 9.400 χοίρους κατά το 1997 και αυξήθηκε μεταξύ 1993-1997 κατά 5%. Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε κρέας πουλερικών εκτιμάται σε 114.500 πουλερικά κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 43,8% μεταξύ 1993-1997. Ο αριθμός ζώων από τα οποία παράχθηκε γάλα αγελαδινό, εκτιμάται σε 11.700 αγελάδες κατά το 1997 και μειώθηκε κατά 8,8% μεταξύ 1993-1997. Ο

αριθμός των ζώων από τα οποία παράχθηκε γάλα πρόβειο, εκτιμάται σε 135.000 πρόβατα κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 13,6% μεταξύ 1993-1997. Ο αριθμός των ζώων από τα οποία παράχθηκε γάλα αίγιο, εκτιμάται σε 72.000 αίγες κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 13,2% μεταξύ 1993-1997.

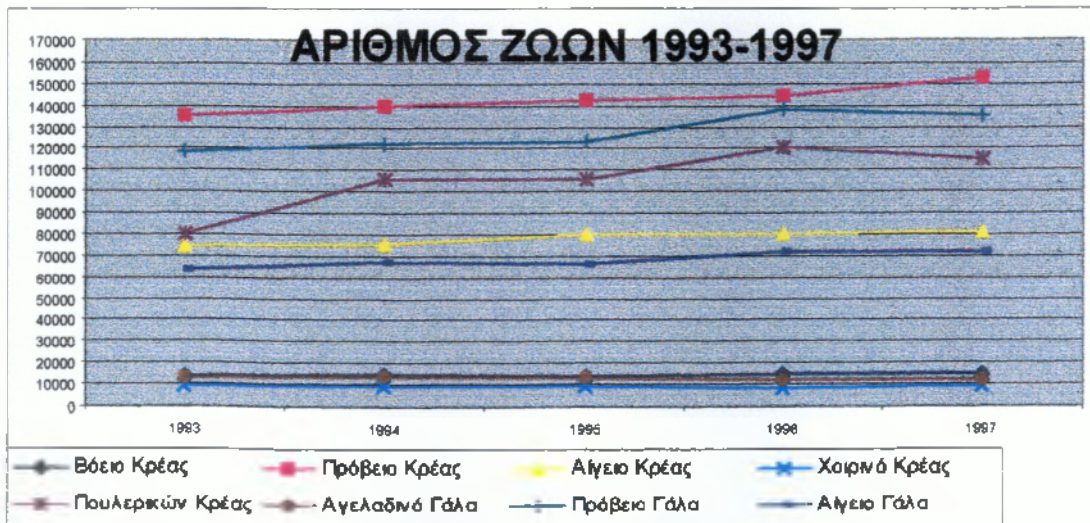
Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε τις εκτιμήσεις και τάσεις που μόλις αναφέρθηκαν.

Πίνακας 2.4.
Αριθμός ζώων 1993-1997
ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ 1993-1997

	1993	1994	1995	1996	1997	% μεταβολής 1993-1997
Κρέας Βόειο	13.367	14.395	13.775	14.750	14.950	11,8%
Κρέας Πρόβειο	135.318	139.995	142.802	144.432	152.700	12,8%
Κρέας Αίγειο	74.066	75.797	79.829	80.264	80.700	9%
Κρέας Χοιρινό	8.954	9.445	9.355	8.620	9.400	5%
Κρέας Πουλερικών	79.629	106.002,5	106.090,5	120.554	114.500	43,8%
Γάλα Αγελαδινό	12.829	13.360	12.894	11.806	11.700	-8,8%
Γάλα Πρόβειο	118.822	121.933	123.190	138.159	135.000	13,6%
Γάλα Αίγειο	63.555	68.724	68.215	71.979	72.000	13,2%

Ο αριθμός των πουλερικών διαιρέθηκε με 10 για βελτίωση του γραφήματος

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Σχεδιάγραμμα 2.14. Αριθμός ζώων

Β. Διάρθρωση ποσοτήτων παραγωγής

Τα κυριότερα προϊόντα από άποψη παραγόμενης ποσότητας, κατά την πενταετία 1993-1997 στον Νομό Πέλλας είναι το κρέας βόειο, όπου κατά την πενταετία 1993-1997 αυξήθηκε κατά 8,55 και το αγελαδινό γάλα παρόλο που μειώθηκε κατά την ίδια πενταετία κατά 6,2%. Η παραγωγή τους, κατά το 1997 εκτιμάται σε 3.993 τόνους και 3.120 τόνους αντίστοιχα.

Η παραγωγή του κρέατος πουλερικών, εκτιμάται σε 1.623 τόνους κατά το 1997, και αυξήθηκε κατά 35,9% μεταξύ 1993-1997. Η παραγωγή του πρόβειου γάλακτος, εκτιμάται σε 1.359 τόνους κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 13,5% μεταξύ 1993-1997. Η παραγωγή του πρόβειου κρέατος, εκτιμάται κατά το 1997 σε 1.067 τόνους και μειώθηκε κατά 7,5% μεταξύ 1993-1997. Η παραγωγή του αίγειου γάλακτος εκτιμάται σε 879 κατά το 1997 και αυξήθηκε μεταξύ 1993-1997 κατά 13,2%. Η παραγωγή του αίγειου κρέατος, εκτιμάται σε 622 τόνους κατά το 1997 και αυξήθηκε κατά 22,2% μεταξύ 1993-1997.

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε τις εκτιμήσεις και τάσεις που περιγράψαμε.

Πίνακας 2.5

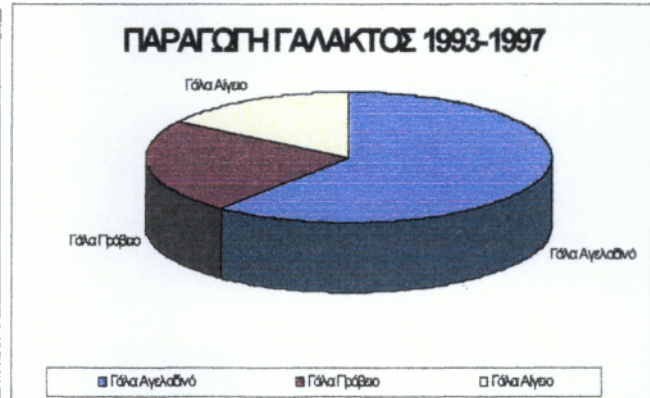
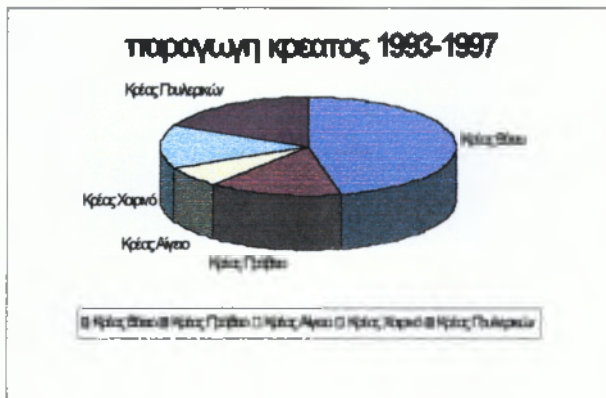
Προϊόντα ζωικής παραγωγής σε τόνους 1993-1997

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ 1993-1997

	1993	1994	1995	1996	1997	% μεταβολής 1993-1997
Κρέας Βόειο	3.680	4.019	3.830	4.640	3.993	8,5%
Κρέας Πρόβειο	1.236	1.321	1.296	1.269	1.230	-0,5%
Κρέας Αιγείο	509	613	642	621	622	22,2%
Κρέας Χοιρινό	1.154	1.323	1.213	1.250	1.067	-7,5%
Κρέας Πουλερικών	1.194	1.616	1.635	1.803	1.623	35,9%
Γάλα Αγελαδινό	3.327,4	3.411,4	3.391,6	3.303,9	3.120	-6,2%
Γάλα Πρόβειο	1.197,5	1.238,4	1.233,3	1.383,9	1.359	13,5%
Γάλα Αιγείο	792,1	828,8	858,3	902,5	897	13,2%

Οι ποσότητες Γάλακτος διαιρέθηκαν δια 10 για βελτίωση της εμφάνισης του γραφήματος

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Σχεδιάγραμμα 2.15. Παραγωγή κρέατος

Σχεδιάγραμμα 2.16. Παραγωγή γάλακτος

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ: Σημερινή κατάσταση, προβλήματα και προοπτικές

Ο δεύτερος μεγάλος τομέας-ασχολία των κατοίκων του Νομού Πέλλας, και ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, είναι ο κτηνοτροφικός τομέας. Αρκεί μόνον να αναφερθεί ότι ο Νομός βρίσκεται στους πρώτους δέκα νομούς της χώρας όσον αφορά τον αριθμό του ζωικού πληθυσμού και τις κοινοτικές εισροές.

Έτσι βλέπουμε ότι μεν τα μεγάλα ζώα (αγελάδες γαλακτοπαραγωγής, αγελάδες κρεατοπαραγωγής πάχυνση αρσενικών μόσχων) ασχολούνται 1.643 παραγωγοί, σε έναν ζωικό πληθυσμό που φτάνει τα 20.000 ζώα, με τα δε μικρά ζώα (αιγοπρόβατα) ασχολούνται 2.325 παραγωγοί, σε έναν ζωικό πληθυσμό που φτάνει τα 230.531 ζώα.

Οι κοινοτικές εισροές φτάνουν περίπου τα 3.5 δισεκατομμύρια

δραχμές ετησίως (από τα οποία τα 2 δισεκατομμύρια δραχμές είναι τα επιλέξιμα αιγοπρόβατα και τα υπόλοιπα εξισωτικής αποζημίωσης για τα βοοειδή). Παίρνοντας σαν έτος βάσης το 1993 βλέπουμε ότι στην αιγοπροβατοτροφία παρατηρείται αύξηση του ζωικού κεφαλαίου. Η αύξηση επηρεάζεται από την ύπαρξη σημαντικών επιδοτήσεων των επιλέξιμων ζώων, αλλά και από την ύπαρξη προσφοράς εργασίας ιδίως από αλλοδαπούς.

Οι βοοτροφικές εκμεταλλεύσεις δεν εμφανίζουν αύξηση, με σημαντικότερο πρόβλημα τις χαμηλές τιμές γαλακτοκομικών προϊόντων και τον περιορισμένο αριθμό ποσοστώσεων.

Προβλήματα

Ο κλάδος της κτηνοτροφίας αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα και δυσχέρειες, μέρος των οποίων οφείλονται σε παράγοντες διαρθρωτικής φύσεως, όπως το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων και η εποχικότητα προσφοράς και ζήτησης των προϊόντων του κλάδου και σε κοινωνικοοικονομικής φύσεως, όπως οι δύσκολες συνθήκες παραγωγής και διαβίωσης χωρίς ανάλογη αμοιβή εργασίας.

Τα κυριότερα όμως προβλήματα είναι θεσμικής φύσεως, όπως:

- 1) Έλλειψη συλλογικής δράσης στον τομέα της παραγωγής
- 2) Έλλειψη συλλογικής δράσης στους τομείς εμπορίας - μεταποίησης των προϊόντων
- 3) Περιορισμένες πιστώσεις (δάνεια κ.ά.) και
- 4) Υψηλά επιτόκια χορηγήσεων.

Επίσης ο κλάδος αντιμετωπίζει προβλήματα από τον ανταγωνισμό που δημιουργείται με τα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα. Τέλος η επιβολή ανώτατου ατομικού ορίου στην ενίσχυση των αιγοπροβάτων, θηλαζουσών αγελάδων, καθώς και η επιβολή ποσόστωσης στο αγελαδινό γάλα αποτελούν αντικίνητρο στην αύξηση του ζωικού πληθυσμού.

Προοπτικές

Είναι αναγκαίο η ανάπτυξη του κλάδου να επικεντρωθεί στην αύξηση και παραγωγικότητα των εκμεταλλεύσεων, με στόχο την αύξηση της παραγωγής κρέατος και γάλακτος, τη μείωση του κόστους παραγωγής, την βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του κλάδου και να βελτιωθεί το εισόδημα των παραγωγών.

Στην νέα εποχή, που οι εξελίξεις διαμορφώνονται ταχύτατα, η ελληνική κτηνοτροφία καλείται να περάσει από την έντονα προστατευτική μορφή που

είχε μέχρι σήμερα σε μια δυναμική αυτοδύναμη και προπαντός ανταγωνιστική νέα μορφή, κάτι που ασφαλώς δεν μπόρεσε να κάνει μέχρι σήμερα.

Οι συνεχώς εκπαιδευόμενοι νέοι εκτροφείς θα πρέπει να κατανοήσουν ότι μόνο με ένα άριστο οργανωμένο πρόγραμμα ελέγχου των αποδόσεων θα μπορούσαν να αντέξουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό μεταξύ των κτηνοτροφικά προηγμένων χωρών και ότι μέσα από τον έλεγχο αποδόσεων γάλακτος και των ελεγχόμενων χαρακτηριστικών στα πλαίσια του ελέγχου των εκτροφών μπορούν να επιτευχθούν υψηλές αποδόσεις, καλή γονιμότητα, μακροζωία, με μεγάλη διάρκεια παραγωγικής ζωής των ζώων, καθώς και άριστη αξιοποίηση των ζωοτροφών.

Η ανεύρεση χώρων κατάλληλων για την μετεγκατάσταση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων από τους οικισμούς θα προσφέρει ποιότητα ζωής στους κατοίκους αυτών και καλύτερη περιποίηση στον ζωικό πληθυσμό, με αποτέλεσμα την αύξηση των ζωικών προϊόντων.

Βασικοί άξονες της νέας προσπάθειας θα πρέπει να είναι η γενναία αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων για την κτηνοτροφία, ο εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και η ανάπτυξη μέσα από συγκεκριμένες μελέτες και προτάσεις

Είναι ανάγκη η πολιτεία να δείχνει την θέλησή της για ανάπτυξη της κτηνοτροφίας μέσα από την πραγματική αύξηση των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού.

Από την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την αντιμετώπιση των ως άνω προβλημάτων με τελικό στόχο την ανάπτυξη των κλάδων και ειδικότερα την αύξηση της παραγωγής, την μείωση του κόστους των παραγόμενων προϊόντων, την βελτίωση της ποιότητάς τους και την στήριξη του εισοδήματος των κτηνοτρόφων απαραίτητο κρίνεται:

- Η συνέχιση εφαρμογής των οικονομικών ενισχύσεων.
- Η διευθέτηση του όλου θέματος της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος.
- Η εφαρμογή και η συνέχιση του προγράμματος μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων και η βελτίωση των βοσκοτόπων
- Η επιχειρηματική ανάπτυξη και η δημιουργία οργανωμένων και κατά συνέπεια βιώσιμων μονάδων μέσα στις ανταγωνιστικές συνθήκες της κοινότητας.
- Η αναβάθμιση του πληθυσμού (βελτιωμένο γενετικό υλικό) και κατά συνέπεια η συνέχιση του προγράμματος γενετικής βελτίωσης ζώων που εφαρμόζει η Διεύθυνση Γεωργίας Πέλλας σε συνεργασία με το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Διαβατών Θεσσαλονίκης. Η προώθηση της

έρευνας για θέματα και προβλήματα της ελληνικής κτηνοτροφίας (παραμονή ως εκ τούτου του κτηνοτροφικού σταθμού Παραλίμνης - Γιαννιτσών στον νομό).

Τέλος, θα πρέπει στον μελλοντικό σχεδιασμό ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Βεγορίτιδας να συμπεριληφθεί η ίδρυση ενός μεγάλου συνεταιριστικού τυροκομείου - σφαγείου για την παρασκευή παραδοσιακών τυροκομικών προϊόντων που θα μπορούν να διατεθούν άμεσα από τους ίδιους τους παραγωγούς με τελικό στόχο την αύξηση των εισοδημάτων τους.

4. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Για την αξιοποίηση και εμπορία της αγροτικής παραγωγής στον Νομό Πέλλας, πραγματοποιήθηκαν οι επενδύσεις του Νομού 866/90 (1989-1999) και οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες LEADER I (1992-1996) και LEADER II (1997-2001). Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά σε πίνακες τα στοιχεία της κάθε επένδυσης (περιγραφή δράσης, τόπος επένδυσης, προϋπολογισμός κ.α.).

A. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 866/90

Με τις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του Νόμου 866/90 κατά την περίοδο 1989-1999 στον Νομό Πέλλας, ιδρύθηκαν, επεκτάθηκαν και εκσυγχρονίστηκαν είτε κτιριακά, είτε σε μηχανολογικό εξοπλισμό ορισμένες μονάδες αξιοποίησης και εμπορίας της αγροτικής παραγωγής.

Τα αποτελέσματα από τις επενδύσεις, ήταν θετικά τόσο για τους φορείς υλοποίησης, όσο και για τους παραγωγούς. Οι φορείς υλοποίησης εκμεταλλεύτηκαν τις επενδύσεις είτε για να ιδρύσουν την μονάδα που ήθελαν αλλά δεν μπορούσαν για οικονομικούς λόγους, είτε για να επεκτείνουν ή να εκσυγχρονίσουν την μονάδα που ήδη είχαν. Οι παραγωγοί των οπωροκηπευτικών και των προϊόντων ζωικής παραγωγής, ωφελήθηκαν οικονομικά, λόγω της μείωσης των εξόδων μεταφοράς των προϊόντων τους, στις μονάδες αξιοποίησης και εμπορίας της αγροτικής παραγωγής. Οι παραγωγοί των σιτηρών επωφελήθηκαν με την ίδρυση αποθηκευτικών χώρων για το προϊόν τους.

Σχετικά με την εικόνα των μονάδων αξιοποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων παρατηρούμε:

1. Για τα οπωροκηπευτικά: ⁴⁶ ιδρύθηκαν 11 μονάδες

- διαλογής, συσκευασίας, ψύξης και μεταποίησης. Επεκτάθηκαν, 6 μονάδες πρόψυξης, διαλογής και συσκευασίας νωπών και κατεψυγμένων, κτιριακά και σε μηχανολογικό εξοπλισμό. Εκσυγχρονίστηκαν, κτιριακά και σε μηχανολογικό εξοπλισμό, 11 μονάδες διαλογής και συντήρησης νωπών και 1 μονάδα κατεψυγμένων.
2. Για την ζωική παραγωγή: ιδρύθηκε 1 μονάδα σφαγείων δύο γραμμών, στα απαιτούμενα κτιριακά. Εκσυγχρονίστηκαν κτιριακά 2 μονάδες σφαγείων τριών γραμμών, 1 τυροκομείο, 1 μονάδα κοπής- τυποποίησης-επεξεργασίας και μεταποίησης κρέατος και 2 μονάδες πτηνοσφαγείου με συμπλήρωσή τους με τμήμα κοπής- τυποποίησης πουλερικών – παρασκευής κρεατοσκευασμάτων.
 3. Για τα σιτηρά: ιδρύθηκε ένα σιλό αποθήκευσης δημητριακών και μια μονάδα με αποθηκευτικούς χώρους δημητριακών. Επεκτάθηκαν κτιριακά και σε μηχανολογικό εξοπλισμό δύο μονάδες αποθηκευτικών χώρων σιτηρών.

Πίνακας 2.6
Επενδύσεις του Νόμου 866/90

ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2	ΠΡΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΔΡΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ %
Ίδρυση Μονάδας Μεταποίησης Φρούτων	ΒΙ.ΠΕ. Δροσιάς	1989	Ναι	1	A	B	270.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-επέκταση διαλογητηρίου-ψυγείου	Αρnisσα	1990	Ναι	3	A	B	440.000.000	45
Εκσυγχρονισμός μονάδας επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων	ΒΙ.ΠΕ. Δροσιάς	1990	Ναι	3			365.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-επέκταση διαλογητηρίου-ψυγείου	Γιαννιτσα	1990	Ναι	3	A	B	333.000.000	45
Ίδρυση μονάδας διαλογής-συντήρησης κερασιών	Μεσημέρι	1990	Ναι	1	A	B	45.000.000	45
Ίδρυση μονάδας διαλογής, συσκευασίας και συντήρησης ροδάκινων -ακτινιδίων -κερασιών	Καλή	1990	Ναι	1	A	B	350.000.000	45
Εγκατάσταση μονάδας συντήρησης και διαλογής σπαραγγιών	Άγιος Λουκάς	1990	Ναι	1	A	B	220.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-Επέκταση μονάδας κοπής - τυποποίησης-επεξεργασίας και μεταποίησης κρέατος στα Καισαριανά	Εδέσσα	1992	Ναι	3	A	B	450.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-επέκταση διαλογητηρίου-ψυγείου	Καλή	1992	Ναι	3			50.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-επέκταση διαλογητηρίου-ψυγείου	Σκύδρα	1992	Ναι	3			220.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-επέκταση διαλογητηρίου-ψυγείου	Πετριά	1992	Ναι	3			80.000.000	45
Ίδρυση Μονάδας Συσκευασίας-Συντήρησης Οπωροκηπευτικών	Πιπεριά	1992	Ναι	1	A	B	110.000.000	45
Εκσυγχρονισμός βιομηχανίας κατεψυγμένων οπωροκηπευτικών	Σκύδρα	1982	Ναι	3			280.000.000	45
Εκσυγχρονισμός-Επέκταση διαλογητηρίου-Ψυγείου Οπωροκηπευτικών	Σκύδρα	1992	Ναι	3	A	B	300.000.000	45
Ίδρυση συσκευαστηρίου ψυγείων οπωροκηπευτικών	Τσάκοι	1992	Ναι	1	A	B	370.000.000	50
Εκσυγχρονισμός-επέκταση μονάδας κατάψυξης φρούτων λαχανικών	Γιαννιτσα	1992	Ναι	3	A	B	350.000.000	45
Εκσυγχρονισμός μονάδας τυποποίησης-συντήρησης σπαραγγιών- κερασιών- ακτινιδίων-ροδάκινων	Κρύα Βρύση	1992	Ναι	3	A	B	30.000.000	45
Ίδρυση μονάδας διαλογής, συσκευασίας και συντήρησης ροδάκινων -ακτινιδίων -κερασιών	Νέος Μυλότοπος	1992	Ναι	1	A	B	170.000.000	45
Ίδρυση σιλό αποθήκευσης δημητριακών	Γιαννιτσα	1993	Ναι	1	A	B	226.071.000	45
Επέκταση αποθηκευτικών χώρων σιτηρών	Γιαννιτσα	1993	Ναι	2	A		200.000.000	45
Επέκταση και εκσυγχρονισμός αποθηκευτικών χώρων σιτηρών	Γιαννιτσα	1993	Ναι	2	A	B	207.796.000	45
Συμπλήρωση επέκταση ψυγείου-συσκευαστηρίου οπωροκηπευτικών (Ριζό)	Σκύδρα	1995	Ναι	2	A	B	162.000.000	45
Μηχανολογική επέκταση εκσυγχρονισμός ψυγείου-διαλογητηρίου οπωροκηπευτικών	Σκύδρα	1995	Ναι	3	A	B	885.000.000	45
Επέκταση βελτίωση και εκσυγχρονισμός βιομηχανίας συσκευασίας και ψύξης οπωροκηπευτικών	Αρnisσα	1995	Ναι	3	A	B	130.000.000	50

Πίνακας 2.6
Επενδύσεις του Νόμου 866/90

ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΕΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2	ΠΡΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΔΡΧ.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΔΙΟΤΗΣΗΣ %
Μετεγκατάσταση και εκσυγχρονισμός τυροκομείου	Αριδαία	1995	Ναι	3			580.000.000	50
Ίδρυση μονάδας για διαλογή και συσκευασία οπωροκηπευτικών	Νέος Μυλότοπος	1995	Ναι	1	A	B	290.000.000	45
Ίδρυση μονάδας διαλογής, συσκευασίας και ψύξης σπαραγγιών	Κρύα Βρύση	1995	Ναι	1	A	B	71.000.000	45
Ίδρυση διαλογητηρίου-ψυγείου σπαραγγιού και ακτινιδίων	Καρυώτισσα	1995	Ναι	1	A	B	500.000.000	45
Επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδας διαλογής και συσκευασίας οπωροκηπευτικών	Δροσερό	1995	Ναι	2	A	B	160.000.000	45
Ίδρυση συσκευαστηρίου λαχανικών	Γιαννιτσά	1995	Ναι	1	A	B	275.000.000	45
Ίδρυση μονάδας για διαλογή και συσκευασία οπωροκηπευτικών	Μάνδαλο	1995	Συν	1	A	B	180.000.000	45
Επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδας διαλογής συσκευασίας σπαραγγιών	Άγιος Λουκάς	1995	Συν	2	A	B	110.000.000	45
Ίδρυση μονάδας επεξεργασίας φρούτων για παραγωγή canditi και glace	Αξός	1995	Συν	1	A	B	850.000.000	45
Ανακατασκευή επέκταση μονάδας επεξεργασίας υγρών αποβλήτων	Σκύδρα	1996	Ναι	2			250.000.000	45
Επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδας διαλογής και συσκευασίας οπωροκηπευτικών	Γαλατάδες	1996	Συν	2	A	B	280.000.000	45
Επέκταση-εκσυγχρονισμός ψυγείου-διαλογητηρίου οπωροκηπευτικών	Παλαίφυτο	1996	Συν	2	A	B	150.000.000	45
Επέκταση-συμπλήρωση εγκατάστασης επεξεργασίας υγρών αποβλήτων εργοστασίου κονσερβών	Γιαννιτσά	1996	Συν	2	A	B	100.000.000	45
Επέκταση και βελτίωση βιομηχανίας κατεψυγμένων οπωροκηπευτικών (Σεβαστειανά)	Σκύδρα	1997	O.K	2			1100.000.000	45
Μετεγκατάσταση και εκσυγχρονισμός σφαγείων τριών γραμμών	Σκύδρα	1997	O.K	3			325.000.000	45
Εκσυγχρονισμός πτηνοσφαγείου και συμπλήρωση του με τμήμα κοπής-τυποποίησης πουλερικών-παρασκευής κρεατοσκευασμάτων	Μεσημέρι	1997	O.K	3			350.000.000	45
Κατασκευή αποθηκευτικών χώρων δημητριακών	Κρύα Βρύση	1997	Συν	1	A	B	155.000.000	45
Ίδρυση μονάδας για διαλογή και συσκευασία κατεψυγμένων οπωροκηπευτικών	Σεβαστειανά	1997	Συν	2			1100.000.000	
Μετεγκατάσταση και εκσυγχρονισμός σφαγείων τριών γραμμών	Σκύδρα	1997	Συν	2			325.000.000	
Εκσυγχρονισμός πτηνοσφαγείου και συμπλήρωση του με τμήμα κοπής-τυποποίησης πουλερικών-παρασκευής κρεατοσκευασμάτων	Μεσημέρι	1997	Συν	3			350.000.000	
Ίδρυση μονάδας παραγωγής τουριστών, Μαρμελάδας, Σιροπιού	Προφ. Ηλιάς	1998	Συν	1			582.000.000	
Μετεγκατάσταση και εκσυγχρονισμός μονάδας πρΰψυξης- διαλογής, συσκευασίας οπωροκηπευτικών	Πλατάνη	1998	Συν	2			377.660.000	
Ίδρυση σφαγείων δύο γραμμών	Φούστανη	1998	Συν	1			355.000.000	
]	Ριζάρι	1998	Συν	1			850.000.000	
Εκσυγχρονισμός της βιομηχανικής μονάδας με αγορά νέων μηχανημάτων για την παραγωγή νέων προϊόντων	Ριζό	1999	Συν	3			118.000.000	

Σύνολο

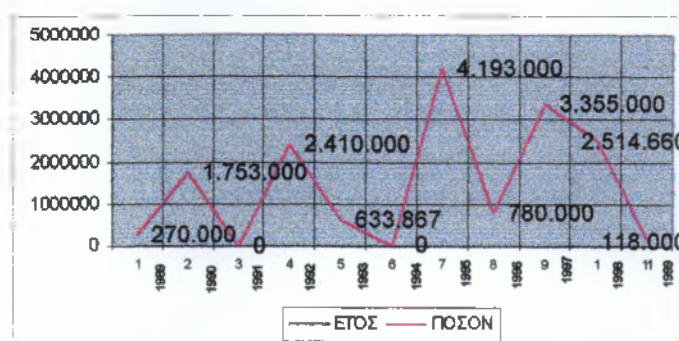
16.027.527.000

Πηγή: Διευθύνσεις Γεωργίας Έδεσσας & Γιαννιτσών.

Κατηγορίες	
1	Ίδρυση
2	Επέκταση
3	Εκσυγχρονισμός
Κατηγορία 1	
A	Κτιριακά
Κατηγορία 2	
B	Μηχανολογικός Εξοπλισμός

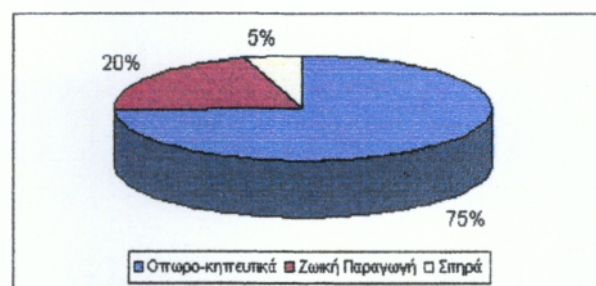
Πίνακας Επενδύσεων 1989-1999

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΝ (δρχ.)
1989	270.000
1990	1.753.000
1991	0
1992	2.410.000
1993	633.867
1994	0
1995	4.193.000
1996	780.000
1997	3.355.000
1998	2.514.660
1999	118.000
Σύνολον 16.027.527.000	

Κατανομή επενδύσεων ανά τομέα

Προϊόντα	Ποσό σε δρχ.	%
Οπρωροκηπευτικά	11.978.660.000	75%
Ζωική Παραγωγή	3.260.000.000	20%
Σιτηρά	788.867.000	5%

Παρατηρήσεις

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι στην δεκαετία 1989-1999 πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις του ύψους 16.027.527.000. Στο διπλανό σχεδιάγραμμα φαίνεται ότι οι μεγαλύτερες επενδύσεις σε ποσά έγιναν σχεδόν ανά διετία. Τέλος, στην πίτα απεικονίζεται το ποσοστό που απορρόφησε κάθε τομέας προϊόντων από το συνολικό ποσό των επενδύσεων. Συγκεκριμένα, τα οπωροκηπευτικά απορρόφησαν το 75% των επενδύσεων, η ζωική παραγωγή το 20% και τα σιτηρά το 5%.

B. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ LEADER I & LEADER II

Σκοπός των μέτρων 4&5 της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER I και του μέτρου 5 της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων του Νομού Πέλλας και η αγροτική ανάπτυξη στον Νομό με παράλληλη επιδίωξη την ίδρυση μονάδων αξιοποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και τον εκσυγχρονισμό ή επέκταση των ήδη υπαρχόντων.

Η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις διαδικασίες σχεδιασμού, υποβολής προτάσεων, αξιολόγηση κλπ. των κοινοτικών πρωτοβουλιών, είναι απαραίτητη και στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αξιοποιηθούν ιδιαίτερα οι καταρτιζόμενοι /ες. Αποτελεί ταυτόχρονα μίας πρώτης τάξεως ευκαιρία να συζητηθούν στα πλαίσια των δήμων οι αναπτυξιακές τους προτεραιότητες και να ασκηθούν αρμοδιότητες σε αγροτικά θέματα. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ότι η οργάνωση αναπτυξιακών συνεδρίων και ημερίδων από τους δήμους θα βοηθήσει στον καθορισμό των προτεραιοτήτων, που θα καταλήξουν σε συγκεκριμένες προτάσεις έργων και ενεργειών στα κοινοτικά προγράμματα.

1. Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER I

Πίνακας 2.7

**Μέτρα 4 & 5 κατά δράση και πηγή χρηματοδότησης
Μέτρα 4 & 5: Αξιοποίηση, Εμπορία αγροτικών προϊόντων**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΥΝΟΛΟ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΥΝΟΛΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΜΕΤΡΑ 4&5: Ενίσχυση των Μ.Μ.Ε. Ανάπτυξη Παρεχόμενων Υπηρεσιών, Αξιοποίηση, Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων.					
Ενέργεια 1: Οικολογικό αγρόκτημα Δήμου Κρύας Βρύσης και προώθηση των μεθόδων οργανικής γεωργίας.	Δήμος Κρύας Βρύσης	186.250.000	77.252.000 (41,48%)	24.621.000 (13μ23%)	84.377.000 (45,30%)
Ενέργεια 2: Κέντρο ελέγχου ποιότητας και προώθησης αγροτικών προϊόντων και τεχνολογική στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων με έδρα την Κρύα Βρύση.	Δήμος Κρύας Βρύσης	118.000.000	52.498.000 (44,49%)	17.379.000 (14,73%)	48.123.000 (40,78%)
Ενέργεια 3: Διαμόρφωση χώρου συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων	Α.Σ. Σαρακηνών	35.938.000	10.360.000 (28,83%)	11.202.000 (31,17%)	14.376.000 (40%)
Ενέργεια 4: Σιαμόρφως χώρου συγκέντρωσης αγροτικών προϊόντων	Α. Σ. Άρνισσας	30.000.000	9.077.000 (30,26%)	8.923.000 (29,74%)	12.000.000 (40%)
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΡΩΝ 4&5		370.188.000	149.187.000	62.125.000	158.876.000

Πηγή: Αναπτυξιακή Πέλλας Α.Ε.

2. Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II

Δράσεις του μέτρου 5: Αξιοποίηση και εμπορία της Γεωργικής Παραγωγής

A	Δράσεις τύπου καν. (ΕΟΚ) 866/90/ σπυροκηπευτικά/κατασκευή μονάδας συγκέντρωσης και πρόψυξης κερασιών (ΕΓΤΠΕ-Π)
B1.	Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής πρότυπο θερμοκήπιο παραγωγής πρώιμου σπαραγγιού (ΕΓΤΠΕ-Π)
B2.	Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής κατασκευή βιοτεχνίας επεξεργασίας και τυποποίησης σπαραγγιών (ΕΓΤΠΕ-Π)
B3.	Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής βιοτεχνία επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων (ΕΓΤΠΕ-Π)
B4.	Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής κατασκευή μονάδας επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων (ΕΓΤΠΕ-Π)
Γ1.	Βιολογικές καλλιέργειες και προϊόντα ή προϊόντα από βιολογική γεωργία πρότυπη μονάδα παραγωγής επεξεργασίας και προώθησης βιολογικών γεωργικών προϊόντων
Γ2.	Βιολογικές καλλιέργειες και προϊόντα ή προϊόντα από βιολογική γεωργία μονάδα διαλογής-τυποποίησης και εμπορίας βιολογικών προϊόντων (ΕΓΤΠΕ-Π)
Γ3.	Βιολογικές καλλιέργειες και προϊόντα ή προϊόντα από βιολογική γεωργία οικοτεχνία επεξεργασίας-τυποποίησης βιολογικών αγροτικών προϊόντων (ΕΓΤΠΕ-Π)
Δ1.	Οικολογικό αγρόκτημα εγκαταστάσεις αποθήκευσης, άρδευσης και εξοπλισμός του οικολογικού αγροκτήματος Κρ. Βρύσης
Δ2.	Οικολογικό αγρόκτημα εξοπλισμός του κτιρίου πολλαπλών χρήσεων του οικολογικού αγροκτήματος Κρύας Βρύσης
Ε.	Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώλησης, προβολή, προώθηση, τηλεματικό κέντρο, πωλήσεις με τηλεαγορά, δίκτυα διανομής, κέντρα αγροτικών δραστηριοτήτων διαμόρφωση χώρου-εξοπλισμός κέντρου προώθησης κερασιού (ΕΓΤΠΕ-Π).

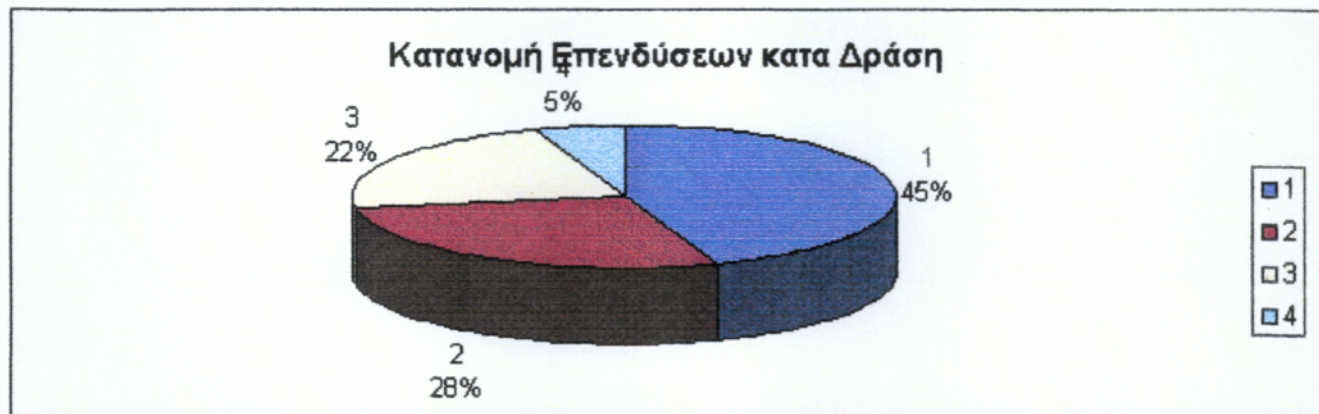
Πίνακας 2.8
Μέτρο 5 κατά δράση και πηγή χρηματοδότησης
Μέτρο 5: Αξιοποίηση και εμπορία της γεωργικής παραγωγής

ΔΡΑΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	Σύνολο
A	Δημ. Διαμέρισμα Αγρα Δήμου Εδεσσας	22.800.000	5.700.000	28.500.000	57.000.000
B1	Δημ. Διαμέρισμα Ασπρου Δήμου Σκύδρας	7.200.000	1.800.000	6.000.000	15.000.000
B2	Δημ. Διαμέρισμα Λιποχωρίου Δήμου Σκύδρας	15.200.000	4.800.000	20.000.000	40.000.000
B3	Δήμος Αριδαίας	12.800.000	3.200.000	16.000.000	32.000.000
B4	Δήμος Μεγ. Αλεξάνδρου	24.750.000	9.000.000	41.250.000	75.000.000
Γ1	Δήμος Κρύας Βρύσης	16.800.000	4.200.000	14.000.000	35.000.000
Γ2	Δήμος Κρύας Βρύσης	37.920.000	9.480.000	31.600.000	79.000.000
Γ3	Δήμος Κρύας Βρύσης	11.040.000	2.760.000	9.200.000	23.000.000
Δ1	Δήμος Κρύας Βρύσης	24.000.000	26.000.000	20.000.000	70.000.000
Δ2	Δήμος Κρύας Βρύσης	13.919.200	15.079.134	11.599.334	40.597.668
E	Δημ. Διαμέρισμα Κερασιάς Δήμου Εδεσσας	4.800.000	1.200.000	4.000.000	10.000.000
E	Δήμος Γιαννιτσών	7.680.000	1.920.000	6.400.000	16.000.000
	Σύνολο	198.909.200	85.139.134	208.549.334	492.597.668

Πηγή: Αναπτυξιακή Πέλλας

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΔΡΑΣΗ

A-B. Αξιοποίηση φυτικής παραγωγής	219.000.000
Γ. Βιολογικές καλλιέργειες και προϊόντα ή προϊόντα από βιολογική γεωργία	137.000.000
Δ. Οικολογικό αγρόκτημα	110.597.668
Ε. Εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώροι πώλησης, προβολή, προώθηση,	26.000.000

Παρατηρήσεις

Στην πρώτη από τις παραπάνω πίτες φαίνεται ότι η κοινοτική συμμετοχή κατείχε το 40% των επενδύσεων, η εθνική συμμετοχή το 17% και το 43% των επενδύσεων κατείχε η ιδιωτική συμμετοχή.

Στην δεύτερη πίτα παρατηρούμε ότι:

- ⇒ Για την αξιοποίηση της φυτικής παραγωγής επενδύθηκαν 219.000.000 ποσό που καταλαμβάνει το 45% των συνολικών επενδύσεων.
- ⇒ Για τις βιολογικές καλλιέργειες και προϊόντα ή προϊόντα από βιολογική γεωργία επενδύθηκαν 137.000.000 ποσό που καταλαμβάνει το 28% των συνολικών επενδύσεων.
- ⇒ Για το οικολογικό αγρόκτημα επενδύθηκαν 110.597.668 ποσό που

καταλαμβάνει το 22% των συνολικών επενδύσεων.

⇒ Για τα εκθετήρια γεωργικών προϊόντων, χώρων πώλησης, προβολής, προώθησης επενδύθηκαν 26.000.000 ποσό που καταλαμβάνει το 5% των συνολικών επενδύσεων.

Αποτελέσματα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών LEADER I, LEADER II

Το LEADER I άρχισε το 1992 και τελείωσε το 1996. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε για την αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων είναι 370.188.000, στο οποίο τα 149.187.000 επιχορηγήθηκαν από το πρόγραμμα. Επιχορηγήθηκαν τα Οικολογικά προϊόντα με 77.252.000 και τα Αγροτικά με 71.935.000.

Συμπεράσματα/ Αποτελέσματα: 1) Το Οικολογικό Αγρόκτημα στον Δήμο της Κρύας Βρύσης δεν θα γινόταν εάν δεν υπήρχε εύνασμα από το πρόγραμμα. Με αυτό ο Δήμος έγινε ένας νέος πόλος έλξης. Για τους παραγωγούς του κερασιού τα οφέλη ήταν οικονομικά. Αυξήθηκε η τιμή του κερασιού, επειδή μηδενίστηκαν τα έξοδα για την μεταφορά των αγροτικών προϊόντων σε χώρο συγκέντρωσης. Οι παραγωγοί των Σιτηρών ωφελήθηκαν αξιοποιώντας αποθηκευτικούς χώρους.

2) Σχετικά με την εικόνα των μονάδων παραγωγής, για τα κεράσια, δημιουργήθηκε ένα συγκρότημα 600τ.μ. που περιλαμβάνει χώρους πρόψυξης, συγκέντρωσης, διαλογής, τυποποίησης και συσκευασίας. Με κατάλληλη διαδικασία το προϊόν προψύχεται και πωλείται αργότερα στην φυσική του μορφή.

3) Για τα οικολογικά προϊόντα, δημιουργήθηκαν τρεις βιομηχανίες, ένα εδαφολογικό εργαστήριο, ένα κέντρο πολλαπλών χρήσεων, ένας ξενώνας 10 δωματίων για την διαμονή των εκπαιδευόμενων πάνω στην βιολογική γεωργία και ένα κτήμα 60 στρεμμάτων στο οποίο υπάρχουν υποδομές για άρδευση και λοιπά.

4) Τέλος για τα Σιτηρά αγοράστηκε ένα σιλό.

Το LEADER II χρηματοδοτήθηκε γιατί τα αποτελέσματα του LEADER I ήταν τα αναμενόμενα και επειδή έπρεπε να ενισχυθούν οι αγρότες για να αντιμετωπίσουν τις νέες ανάγκες. Η καθυστέρηση του προγράμματος λόγω αδυναμίας εύρεσης χρημάτων, η καθυστέρηση λόγω του δημοσιονομικού ελέγχου των έργων των Δήμων και των Δημόσιων φορέων και η δυσκολία ελέγχου από την επιτροπή του Υπουργείου Γεωργίας αποτελούν

προβλήματα του προγράμματος. Τα αποτελέσματα που παρατηρούμε είναι ότι δημιουργήθηκαν νέες υποδομές για την αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής, υπάρχει πληθώρα παραγωγής βιολογικών προϊόντων, δημιουργήθηκαν θέσεις εργασίας, αυξήθηκε η δραστηριότητα του τομέα και τα οικονομικά αποτελέσματα γιατί η διάθεση των προϊόντων γίνεται χωρίς μεσάζοντες.

5. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Η καλλιέργεια των αγροτικών προϊόντων έχει παράδοση πολλών ετών στον νομό μας, ο οποίος είναι από τους πρώτους σε όλη την χώρα από πλευράς παραγόμενων ποσοτήτων και ποικιλίας αγροτικών προϊόντων. Το ιδιαίζον κλίμα και το ανάγλυφο του Νομού προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη τόσο καθαρά πεδινών καλλιεργειών, όσο και ημιορεινών. Η ύπαρξη εκτάσεων λιβαδιών ευνοεί σημαντικά και την ανάπτυξη της κτηνοτροφικής παραγωγής. Η οικονομική ανάπτυξη του Νομού Πέλλας οφείλεται κατά ένα μεγάλο ποσοστό στην ροδακινοκαλλιέργεια, διότι:

- Δίνει μεγαλύτερο γεωργικό εισόδημα σε σύγκριση με τις ετήσιες καλλιέργειες.
- Οι παραγωγοί, που έχουν μικρή έκταση γεωργικής γης, λύνουν το πρόβλημα της οικογενειακής απασχόλησης.
- Παραμένουν οι γεωργοί στις περιοχές τους
- Προσελκύει για απασχόληση εργάτες από άλλες περιοχές ή και χώρες για εποχιακή κυρίως απασχόληση
- Έχουν αναπτυχθεί σημαντικά και άλλα επαγγέλματα, όπως κιβωτοποιίες, μεταφορικές εταιρείες, εταιρείες πλαστικών κ.λ.π.
- Στην τυποποίηση και μεταποίηση των ροδάκινων απασχολείται πολύ μεγάλος αριθμός εργαζομένων.
- Για την καλύτερη αξιοποίηση των γεωργικών βιομηχανιών διακινούνται σημαντικές ποσότητες αγροτικών προϊόντων άλλων περιοχών της χώρας.

Η θέση του κλάδου στην παγκόσμια αγορά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, από άποψη όγκου εξαγωγών, ως προνομιούχος, μια και κατέχει ειδικότερα για τα ροδάκινα το 65% περίπου των παγκόσμιων εξαγωγών. Οι υπόλοιπες παραγωγοί χώρες σε κομπόστα ροδάκινου έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και κατά συνέπεια καθοριστικό ρόλο στις τιμές και συνθήκες πώλησης έχουν οι ελληνικές επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα ο κίνδυνος εισόδου νέων

ανταγωνιστών στην αγορά είναι ελάχιστος, σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, δεδομένου ότι:

I. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν επιχορηγεί ανάπτυξη παρόμοιων επενδύσεων, πράγμα που σημαίνει ότι είναι αδιανόητη παρόμοια επένδυση στην Ευρώπη με αυτοχρηματοδότηση κάτω από τις παρούσες συνθήκες κόστους επένδυσης και τιμή πώλησης.

II. Οι ανταγωνίστριες χώρες- Ισπανία, Ιταλία, Χιλή, Αυστραλία, Αργεντινή κλπ. – αντιπροσωπεύουν χαμηλό ποσοστό στην παγκόσμια αγορά, χωρίς σοβαρές δυνατότητες ανταγωνισμού.

6.ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η ελληνική γεωργία διέρχεται μια ιδιαίτερη κρίσιμη περίοδο, καθώς αντιμετωπίζει ιδιαίτερα δυσμενείς όρους ανταγωνισμού, εν όψει ολοκλήρωσης της αναθεώρησης της ΚΑΠ και μετά την υπογραφή της συμφωνίας της Ουρουγουάης της ΓΚΑΤ.

Σε γενικές γραμμές τρία είναι τα κύρια στοιχεία της συμφωνίας για τα συμβαλλόμενα μέρη:

- Μείωση της εξωτερικής προστασίας
- Μείωση των εξαγωγικών επιδοτήσεων
- Μείωση της εσωτερικής στήριξης

Απ' όλα όσα αναφέρθηκαν μπορούν να γίνουν δύο βασικές διαπιστώσεις:

Η πρώτη είναι ότι από μία πολιτική που εγγυείτο την τιμή του προϊόντος του παραγωγού, βαδίζουμε σε κοινοτικό επίπεδο σε μία πολιτική που χορηγεί κάποιες εισοδηματικές ενισχύσεις.

Η αποδοχή της φιλοσοφίας της χορήγησης εισοδηματικών ενισχύσεων που δεν συνδέονται άμεσα με το ύψος της παραγωγής επεκτείνεται ήδη και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που σημαίνει ότι οδηγούμαστε σε εθνικοποίηση των ενισχύσεων.

Μια τέτοια εξέλιξη θα ευνοούσε τα κράτη-μέλη με ισχυρές οικονομίες και με λίγο αγροτικό πληθυσμό, αλλά όχι την χώρα μας, που έχει ασθενή οικονομία και πολύ αγροτικό πληθυσμό, πράγμα που θα οδηγήσει σε άνισους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών.

Με άλλα λόγια, η προστασία που παρεχόταν στους αγρότες ήδη άρχισε να μειώνεται, με ορατές προοπτικές περαιτέρω μείωσης. Οδηγούμαστε λοιπόν σε

μια ανταγωνιστική γεωργία σε διεθνές επίπεδο. Συνέπεια αυτού είναι ότι θα επιβιώσουν οι μονάδες εκείνες που μπορούν να σταθούν στον διεθνή ανταγωνισμό. Η ελληνική γεωργία παρουσιάζει διαρθρωτικά προβλήματα και από την άποψη αυτή βρίσκεται στην χειρότερη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έχει από την άλλη πλευρά, μια διαφοροποιημένη παραγωγική κατεύθυνση από εκείνη των λοιπών κρατών-μελών, ως αποτέλεσμα των ιδιαίτερων εδαφολογικών της συνθηκών. Οι σύμμαχοί της και οι ανταγωνιστές της κατά συνέπεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι τα νότια κράτη-μέλη και ανταγωνιστές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι παραμεσόγειες χώρες, που ο βαθμός οργάνωσή τους είναι χειρότερος από τον δικό μας.

Η γεωργία ήταν και παραμένει ο πλέον προστατευόμενος κλάδος της οικονομίας. Η προστασία αυτή πρέπει να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο για την αποδοτικότερη οργάνωση των εκμεταλλεύσεων σε ανταγωνιστική βάση. Η αξιοποίηση αυτή πρέπει να γίνει από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς, που δεν θα πρέπει να επαναπαύονται και πολύ περισσότερο να στηρίζονται σε ενισχύσεις.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που θεωρούνται υποψήφιες χώρες για μία ευρύτερη Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ελλειμματικές σε μεσογειακά προϊόντα που παράγει η χώρα μας. Έχουμε κατά συνέπεια ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, το οποίο πρέπει να εκμεταλλευτούμε όσο νωρίτερα μπορούμε.

Τα προβλήματα⁴ του χώρου είναι κυρίως:

1. Το **εγγειοδιαρθρωτικό**, ως συνισταμένη επιμέρους χαρακτηριστικών της ελληνικής γεωργίας, τα σπουδαιότερα των οποίων είναι

i. Η διάρθρωση και οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής γεωργίας, οι οποίες τεκμηριώνουν και την ανάγκη για μόνιμη κρατική υποστήριξή της,

ii. Το μέγεθος και ο κατακερματισμός της γεωργικής γης,

iii. Η ορεινή και νησιώτικη διαμόρφωση της χώρας, η οποία προσδιορίζει και τις μειονεκτικές περιοχές και

iv. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, με την έννοια ότι σημαντικό ποσοστό των εκτάσεων γεωργικής γης ανήκει σε μη γεωργούς και δεν αποτελεί πόρο οργανικά συνδεδεμένο με τους φορείς της γεωργικής παραγωγής .

2. Το **ανθρώπινο δυναμικό του γεωργικού τομέα**, που αναφέρεται στους φορείς της γεωργικής παραγωγής και στις υπηρεσίες υποστήριξης της

⁴ 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Νομού Πέλλας /Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πέλλας, Τεχνικό Επιμελητήριο Πέλλας.

γεωργίας. Οι Έλληνες γεωργοί βρίσκονται σε μειονεκτική επαγγελματική θέση έναντι εκείνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το τραγικότερο είναι ότι, ενώ καλούνται να δράσουν σε ένα σύστημα για το οποίο είναι εντελώς απροετοίμαστοι, οι υπηρεσίες υποστήριξης παρουσιάζονται ανέτοιμες να τους στηρίξουν.

3. **Παραγωγική διάρθρωση της γεωργίας**, με κύριες συνιστώσες την έλλειψη τεχνικά αποτελεσματικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την τεχνολογική καθυστέρηση, την αναποτελεσματική διάρθρωση και χωροταξική κατανομή της παραγωγής και την ελλιπή γεωργική υποδομή.

Σοβαρότατα προβλήματα είχαμε και έχουμε με τις μεταφορές⁵ λόγω:

A) Του μικρού αριθμού αυτοκινήτων, με αποτέλεσμα όταν υπάρξει κάποια ζήτηση από την αγορά να έχουμε πολύ μεγάλη αύξηση κομίστρων, που θα καθιστούν μη συμφέρουσες τις εξαγωγές.

B) Του Γιουγκοσλαβικού. Η συνέπεια στον χρόνο άφιξης και η ποιότητα αποτελούν την βάση στο εμπόριο του ροδάκινου. Λόγω του εμπάργκο και των διαδρομών που ακολουθούνται, δύσκολα μπορούν οι πελάτες του εξωτερικού να εμπιστευθούν τα προϊόντα μας. Δεν μπορούμε να εγγυηθούμε ούτε την ημερομηνία άφιξης ούτε την ποιοτική κατάσταση των εμπορευμάτων, τα οποία είναι πολύ ευπαθή, άρα με τις σημερινές συνθήκες δεν μπορούμε να είμαστε στην αγορά. Η κοινοτική επιδότηση αφ' ενός δεν καλύπτει την πραγματική διαφορά κόστους και αφ' ετέρου δεν λύνει τα προβλήματα της έγκαιρης άφιξης των προϊόντων και της ποιότητας.

Γ) Του υψηλού κόστους μεταφοράς.

Ενώ λοιπόν μακροσκοπικά η κατάσταση στην αγορά της κονσέρβας ροδάκινου φαίνεται να ευνοεί δραστικά την ελληνικά παραγωγή για επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων, εντούτοις έχουμε εντονότατα φαινόμενα καταστροφής ενός από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας για τους παρακάτω λόγους:

I. Συνεχίζεται η χρηματοδότηση από το τραπεζικό σύστημα υπερχρεωμένων και μη ανταγωνιστικών από άποψη οργάνωσης ή τεχνολογικής ανάπτυξης επιχειρήσεων, που οδηγεί στην δημιουργία νέων υπερχρεωμένων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι κατά συνθήκη αναπτύσσουν πολιτική τιμών που συμπαρασύρει όλο τον κλάδο.

⁵ 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Νομού Πέλλας /Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πέλλας, Τεχνικό Επιμελητήριο Πέλλας.

II. Η εκμίσθωση επιχειρήσεων, που έχουν περιέλθει στις τράπεζες, με πολύ χαμηλό τίμημα, δημιουργεί δυνατότητες πραγματοποίησης πολύ χαμηλότερου κοστολογίου, διαμορφώνοντας έτσι συνθήκες άνισων όρων ανταγωνισμού.

III. Η εκμίσθωση, με στόχο στην συνέχεια αγορά, υπερχρεωμένων επιχειρήσεων από τους ίδιους τους επιχειρηματίες μέσω νέων νομικών σχημάτων με πολύ χαμηλό τίμημα, που ισοδυναμεί στην πράξη με εκκαθάριση-χάρισμα χρεών. Αξίζει να αναφερθεί ότι επιχείρηση η οποία είναι νοικιασμένη, σε ενδεχόμενο πλειστηριασμό, δε βρίσκεται κανείς να την διεκδικήσει πλην του ενοικιαστού. Όπως είναι φανερό, μπορεί να συνεχιστεί στο μέλλον με αγορά της επιχείρησης από νέο νομικό πρόσωπο των ιδίων ανθρώπων.

IV. Η εκποίηση επιχειρήσεων από τις τράπεζες σε εξευτελιστικές τιμές δημιουργεί αντίστοιχα προβλήματα μη υγιούς ανταγωνισμού.

V. Δεν εξοφλούνται κανονικά οι παραγωγοί προμηθευτές πρώτης ύλης σύμφωνα με τα οριζόμενα από τους κοινοτικούς κανονισμούς. Η κάθε επιχείρηση εκμεταλλεύεται κατά το δοκούν τις συγκεκριμένες συνθήκες και σχέσεις με τους παραγωγούς προμηθευτές. Έτσι έχουμε φαινόμενα αυθαίρετης απομείωσης του βάρους της παραλαμβανόμενης πρώτης ύλης ή την εξόφληση σε χρόνο πολύ μελλοντικό. Το γεγονός αυτό πολλές φορές αποτελεί παράγοντα υποβάθμισης της ποιότητας της πρώτης ύλης από τους παραγωγούς.

VI. Η χρησιμοποίηση από διάφορες επιχειρήσεις σημαντικού αριθμού λαθρομεταναστών διαμορφώνει χαμηλότερα κοστολόγια, σε συνδυασμό με την καταστρατήγηση της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας κατά την πληρωμή μισθών, δώρων, επιδομάτων, αποζημιώσεων.

VII. Η πώληση σε τιμές κάτω του κόστους. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι αυτή την στιγμή μόνο οι ανελαστικές δαπάνες που περιλαμβάνονται στο κοστολόγιο μεταποίησης είναι υψηλότερες από ορισμένες τιμές πώλησης.

VIII. Η ανακύκλωση του χρήματος γίνεται με πολύ χαμηλούς ρυθμούς, ενώ η εκταμίευση των κεφαλαίων κίνησης γίνεται ουσιαστικά σε δύο τρεις μήνες και η ρευστοποίηση των προϊόντων μπορεί να προσεγγίζει σε ορισμένες περιπτώσεις τα δύο χρόνια.

Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την στρατηγική αύξησης της παραγωγής πάνω από τις φυσιολογικές δυνατότητες απορρόφησης της παγκόσμιας αγοράς, συνέτειναν στην κάθετη πτώση των τιμών προσφοράς.

Περίληπτικά για τους άλλους κλάδους παρατηρούμε:

- Το βαμβάκι, με μια πρωτοφανή αύξηση τα τελευταία πέντε χρόνια της τάξης του 40% , με υψηλό ακαθάριστο κέρδος αλλά και με προβλήματα κοστολογίου, διεθνούς απορρόφησης, μη έγκαιρης καταβολής της επιδότησης και ποσοστώσεων.

- Ο καπνός με τα ίδια προβλήματα και επιπλέον την ποιοτική υποβάθμιση και την παρατηρούμενη συναλλαγή στα δικαιώματα καλλιέργειας.

- Το σπαράγγι, με μεγάλες δυνατότητες αλλά πολυδιάσπαση των φορέων εμπορίας.

- Τα θερμοκήπια, με δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης.

- Το πρόγραμμα της βιολογικής-οικολογικής γεωργίας, που όσο κι αν φαίνεται ελκυστικό έχει ευρύτατους ορίζοντες και προοπτικές, χωλαίνει όμως ακόμη στην διαδικασία πιστοποίησης των οικολογικών προϊόντων και στην οργάνωση δικτύου εμπορίας, τα προγράμματα εκπαίδευσης των νέων αγροτών που πάντα έχουν κάτι να μάθουν και θα πρέπει να ενταχθούν και να επεκταθούν.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στάθηκε από την πρώτη κιόλας στιγμή δίπλα στα προβλήματα των γεωργών, αναγνωρίζοντας την εξαιρετικά δύσκολη περίοδο που περνά ο κλάδος. Ο ρόλος της υπήρξε καθοριστικός⁶ :

- Για την αντιμετώπιση των παγετών αλλά και την διεκδίκηση των αποζημιώσεων από τον ΕΛΓΑ, σε συντονισμό με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις όλων των περιοχών που πλήγηκαν κατά τις χρονικές περιόδους 1997-1998.

- Στην στήριξη των αιτημάτων των παραγωγών σε κάθε επίπεδο.

- Στον συντονισμό των ενεργειών για τον καθορισμό των ομάδων παραγωγών.

- Στην κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων προς όλες τις κατευθύνσεις (Ενώσεις Συνεταιρισμών, Υπ. Γεωργίας, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Επιστημονικά Ιδρύματα κλπ.) για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν.

- Στην αξιοποίηση όλων των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (Leader II, Interreg II) Ευρωπαϊκών κανονισμών ΠΕΠ για την στήριξη του αγροτικού εισοδήματος και την δημιουργία εναλλακτικού εισοδήματος (Αγροτουρισμός).

⁶ Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας.

Η πληροφόρηση των αγροτών υπήρξε μέλημα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης⁷.

Οι ημερίδες που οργάνωσε υπό την προεδρία του Νομάρχη ήταν:

1. Προβλήματα Σπαραγγιού Γαλατάδες 2-2-1995.
2. Προβλήματα ροδακινοκαλλιέργειας ΚΕΓΕ 29-3-1995.
3. Ένωση Γιαννιτών Προβλήματα από τα μέτρα της Ε.Ε. στην παραγωγή βάμβακος 4-1995.
4. Η εκτίμηση των ζημιών στις δενδροκαλλιέργειες του Νομού από τον παγετό (Απρίλιος 1997, Απρίλιος 1998).
5. Το μέλλον των ομάδων παραγωγών (21-2-1996).
6. Ενημερωτικές συσκέψεις για την εκρίζωση της ροδακινιάς στις Κοινότητες (1996).
7. Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική για τα οπωροκηπευτικά (ΚΕΓΕ 26-1-1996).
8. Πολιτική εφαρμογή στην αγροτική ανάπτυξη και προσαρμογή στα νέα δεδομένα (ΚΕΓΕ 6-3-1996).
9. Ίδρυση ενιαίου φορέα παραγωγής-τυποποίησης, εμπορίας των αγροτικών προϊόντων του νομού (ΚΕΓΕ Σεπτέμβριος 1995 και Μάιος 1996).
10. Αξιοποίηση βιομάζας υπολείμματα επεξεργασίας πυρηνοκάρπων (Έδεσσα 5-7-1997).
11. Διαδικασίες για την βιολογική αποσύνθεση και λιπασματοποίηση των αποσυρόμενων γεωργικών προϊόντων (ΚΕΓΕ Σκύδρας 16-1-1998).

Παράλληλα οι Γεωπόνοι των διευθύνσεων Γεωργίας του Νομού έκαναν πολλαπλές επισκέψεις σε κοινότητες του Νομού προκειμένου να συζητήσουν συγκεκριμένα θέματα με τους αγρότες της περιοχής (εκρίζώσεις, αποσύρσεις, υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων, βιολογικές καλλιέργειες, θερμοκήπια κλπ.).

Παρότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των αγροτικών προϊόντων του Νομού παραμένουν σταθερά (όπως η εξαιρετική ποιότητα, η γεύση και το άρωμα που τους χαρίζει ο ήλιος και η γη της Μακεδονίας), δεν είναι πλέον δυνατόν να επιβληθούν στην διεθνή αγορά τόσο εύκολα όσο στο παρελθόν, εξαιτίας των περιοριστικών κανονισμών και του διεθνούς ανταγωνισμού.

Είναι γνωστό ότι η γεωργία στην χώρα μας, επομένως και στον νομό Πέλλας απαιτεί μεγάλες και αποφασιστικές διαρθρωτικές κινήσεις, τόσο στον προγραμματισμό των καλλιεργειών όσο και στην οργάνωση των

⁷ Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας.

Συνεταιριστικών οργανώσεων σε επίπεδο τεχνοκρατικής διοίκησης, υπό την εποπτεία των αιρετών οργάνων τους.

Στη χώρας μας παρατηρούμε την πολυδιάσπαση και αποδιοργάνωση του συνεταιριστικού κινήματος. Οι φορείς των ανταγωνιστικών χωρών αυτά τα χρόνια μειώθηκαν αριθμητικά και οργανώθηκαν πολύ περισσότερο. Ένας μόνο φορέας ιταλικός κάνει εξαγωγές μεγαλύτερες από το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών. Γενικότερα η κατάσταση στην αγορά έχει αλλάξει σημαντικά τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων δε γίνονται πλέον μέσω των κεντρικών λαχαναγορών, αλλά μέσω των οργανωμένων αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Εμείς σαν χώρα λειτουργούμε σαν να μην έχει αλλάξει τίποτε. Δεν έγινε καμιά οργανωμένη προσπάθεια προς αυτήν την κατεύθυνση, αλλά και δεν μπορούσε να γίνει, λόγω της πολυδιάσπασης του συνεταιριστικού κινήματος.

Ως χώρα δεν πήραμε τα μηνύματα της αγοράς. Αντί να κάνουμε έρευνα αγοράς, δυστυχώς μας επισκέπτονται οι ξένοι και κάνουν την δική τους έρευνα αγοράς, και έτσι πραγματοποιούνται ευκαιριακά εξαγωγές, κυρίως στις κεντρικές λαχαναγορές.

Παραγωγή – Προώθηση Σπαραγγιού

Σχετικά με το σπαράγγι που παράγεται στον Νομό η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κατέθεσε πρόταση στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς του Νομού⁸:

- Για την ίδρυση και λειτουργία ενός φορέα
- Την ίδρυση του Ινστιτούτου Σπαραγγιού στον Νομό
- Μετά από αίτημα του Αγροτικού Συνεταιρισμού Γαλατάδων κατετέθη τεκμηριωμένη πρόταση από τη Διεύθυνση Γεωργίας Γιαννιτσών στο Υπουργείο Γεωργίας για την αναγνώριση προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης για το «Σπαράγγι Γαλατάδων».

- Την οργάνωση διαφημιστικής εκστρατείας για το σπαράγγι, από την εταιρεία διεθνών προδιαγραφών, με ανάληψη της δαπάνης από την πολιτεία, όπως ακριβώς πραγματοποιήθηκαν τα προγράμματα προβολής-διαφήμισης του ελαιολάδου και του πορτοκαλιού.

⁸ Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας

Παράλληλα με τις παραπάνω προτάσεις και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση⁹:

- Σχεδίασε και υλοποίησε μια σειρά έργων (εγγειοβελτιωτικά, αγροτική οδοποιία, αναδασμούς, εξηλεκτρισμό κλπ.) με στόχο την μείωση του κόστους της παραγωγής αλλά και την ορθολογικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Επέμεινε με αιτήματά της προς το Υπουργείο Γεωργίας και το Υπουργείο Ανάπτυξης στην κατασκευή του φράγματος ΚΑΛΗΣ, ενός εξαιρετικά σημαντικού έργου με πολλαπλή χρησιμότητα (παραγωγή ενέργειας-άρδευση αντιπλημμυρική προστασία).
- Εκπόνησε μελέτες για την κατασκευή μικρών φραγμάτων λιμνοδεξαμενών στις ορεινές περιοχές του Νομού.
- Εφήρμοσε όλους τους κανονισμούς για την απόσυρση των γεωργικών προϊόντων, με περιβαλλοντικούς όρους, καταργώντας τους κορεσμένους χώρους και δημιουργώντας νέους με την χρηματοδότηση των Συνεταιρισμών και την συνεργασία των Κοινοτήτων Αλώρου, Παναγίτσας και Προφήτη Ηλία.

Για την αντιμετώπιση και την ελαχιστοποίηση των ζημιών στις δενδροκαλλιέργειες από τους παγετούς η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση κατέθεσε πρόταση¹⁰ στους συναρμόδιους φορείς(Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Υπουργείο Γεωργίας, ΕΘΙΑΓΕ), για την χρηματοδότηση του Προγράμματος 'Προσδιορισμός και ενεργητική προστασία των καλλιεργειών μελέτη θυλάκων παγετού στον Νομό Πέλλας και Ημαθίας' σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

*A. Προτάσεις σχετικά με τα φρούτα*¹¹

1. Αντιμετώπιση των προβλημάτων, λόγω του εμπάργκο, που δεν μας δίνουν την δυνατότητα να εγγυηθούμε

- την ημερομηνία άφιξης και
- την ποιοτική κατάσταση των εμπορευμάτων.

2. Η Εγνατία οδός επιβάλλεται να κατασκευαστεί σύντομα, για να μπορεί να γίνεται εξαγωγή στην Ευρώπη μέσω Ηγουμενίτσας και να μειωθεί έτσι ο χρόνος μεταφοράς.

⁹ Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας

¹⁰ Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας.

3. Ένταξη των προϊόντων στα επιδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα βοήθειας προς τις Ανατολικές χώρες.

4. Εξεύρεση τρόπου διασφάλισης των πιστώσεων που προέρχονται από συμβόλαια εξαγωγών στις Ανατολικές χώρες, δεδομένου ότι ο κίνδυνος εξαγωγών σε αυτές τις περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα αυξημένος.

5. Αντιμετώπιση με κρατική στήριξη των σοβαρότατων οικονομικών προβλημάτων που δημιουργούνται με τους ανταγωνιστές μας από την πολιτική της σκληρής δραχμής.

6. Έρευνα για όλες τις αγορές της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα των εξαγωγών μας προς την Ρωσία, των συνθηκών μεταφοράς και διάθεσης των προϊόντων μας σε έμπρακτη υποστήριξη των πρεσβειών μας και δημιουργία σε αυτές γραφείων γεωργικών ακόλουθων, επανδρωμένων με ικανά στελέχη.

7. Δημιουργία από τους φορείς κεντρικού φορέα εξαγωγών

8. Χορήγηση εθνικών επιδοτήσεων

9. Πιστοποίηση ποιότητας προϊόντων

10. Χιλιομετρική αποζημίωση για την εσωτερική αγορά και περιορισμός του ανοίγματος της ψαλίδας μεταξύ τιμής αγοράς και πώλησης.

11. Καθορισμός στάνταρ τιμών μεταφοράς για όλο τον χρόνο.

12. Υψηλές κοινοτικές επιδοτήσεις για όσους θέλουν να αποκτήσουν ψυγεία και επικαθήμενα.

13. Δημιουργία σύγχρονου εμπορευματικού εξαγωγικού κέντρου στην Σκύδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ /ΔΙΚΤΥΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΠΕΛΛΑΣ

1.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ¹²

A. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Μεταποίηση ή βιομηχανοποίηση ενός πρωτογενούς αγροτικού προϊόντος ονομάζεται η επεξεργασία και ο μετασχηματισμός του σε άλλη μορφή προϊόντος.

Σε άλλα προϊόντα ο μετασχηματισμός αυτός είναι ουσιαστικός και καταλήγει στη δημιουργία εντελώς νέων προϊόντων, όπως π.χ. ο μετασχηματισμός των ζαχαρότευτλων σε ζάχαρη. Σε άλλα πάλι προϊόντα ο μετασχηματισμός αυτός συνίσταται περισσότερο σε αλλαγή τρόπων διατήρησης και χρήσης του προϊόντος, όπως π.χ. η μετατροπή των νωπών μπιζελιών σε κατεψυγμένα.

Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων παίζει σπουδαίο ρόλο τόσο στην ιδιωτική οικονομία όσο και στην εθνική οικονομία διότι επιτελεί το εξής ωφέλιμο έργο:

1. Παράγει εδώδιμα προϊόντα από ορισμένα αγροτικά προϊόντα που στην πρωτογενή τους μορφή είναι αδύνατο να καταναλωθούν από τον άνθρωπο. Π.χ. η εδώδιμη ζάχαρη παράγεται από τα μη εδώδιμα ζαχαρότευτλα.
2. δημιουργεί νέα προϊόντα από τα αντίστοιχα πρωτογενή αγροτικά προϊόντα, όπου ικανοποιούν νέες ανάγκες των καταναλωτών. Έτσι, η συνολική ζήτηση των αγροτικών προϊόντων από τους καταναλωτές αυξάνει και συνεπώς αυξάνει και η συνολική διάθεσή τους από τους παραγωγούς.
3. καθιστά διατηρήσιμα τα αγροτικά προϊόντα, τα οποία είναι συνήθως ευπαθή. Έτσι, η προσφορά των μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων και συνεπώς η ζήτηση και κατανάλωση τους είναι δυνατό να γίνει όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Δηλαδή με τη μεταποίηση η εποχιακή παραγωγή των νωπών αγροτικών προϊόντων μετατρέπεται σε συνεχή προσφορά μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων και έτσι εναρμονίζεται

¹² Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων/ Καμενίδης.

με τη διαρκή ζήτηση των αγροτικών προϊόντων προς όφελος τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών. Σ' αυτήν την κατηγορία ανήκουν οι κομπόστες, τα κατεψυγμένα φρούτα και λαχανικά.

4. μειώνει τον όγκο και το βάρος των προϊόντων διότι τα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα είναι συνήθως πιο συμπυκνωμένα και ελαφρότερα από τα αντίστοιχα πρωτογενή αγροτικά προϊόντα, αφού κατά τη διαδικασία της μεταποίησης σημαντικά τμήματά του, αποχωρίζονται και απομακρύνονται από τα μεταποιημένα προϊόντα.

B. ΟΙ ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ

Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων παρέχει σημαντικές ωφέλειες όχι μόνο στους παραγωγούς αλλά και στους καταναλωτές και σ' ολόκληρο το κράτος. Απ' αυτές, οι κυριότερες είναι οι εξής:

1. Αυξάνει τη συνολική ζήτηση των αγροτικών προϊόντων κυρίως διότι καθιστά εδώδιμα ορισμένα μη εδώδιμα προϊόντα, δημιουργεί νέα προϊόντα που ικανοποιούν νέες ανάγκες των καταναλωτών και καθιστά διατηρήσιμα ορισμένα ευπαθή προϊόντα και έτσι μπορούν να προσφερθούν στην αγορά όλη τη διάρκεια της χρονιάς.
2. Παρεμποδίζει την πτώση των τιμών ή και αυξάνει τις τιμές των νωπών προϊόντων διότι απορροφά σημαντική ποσότητά τους από την αγορά για την επεξεργασία τους σε διάφορες μορφές, οπότε η προσφορά των νωπών προϊόντων (που παρουσιάζουν μεγάλες αιχμές κατά την περίοδο της συγκομιδής τους) μειώνεται σημαντικά. Είναι ευνόητο πως όλα τα παραπάνω συντελούν στην αύξηση της συνολικής ζήτησης των μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων, κύρια διότι η μεταποίηση συντελεί: (α) στη μείωση του κόστους μεταφοράς τους επειδή τα προϊόντα γίνονται πιο συμπυκνωμένα, αφού κατά τη διαδικασία μεταποίησής τους απορρίπτονται αρκετά τμήματά τους που δεν είναι χρήσιμα, και β) στην αύξηση της διατηρησιμότητας των μεταποιημένων προϊόντων, οπότε έτσι καθίσταται δυνατή η μεταφορά τους σε μεγάλες αποστάσεις χωρίς να υποστούν καμιά αλλοίωση ή καταστροφή.
3. Αυξάνει τα εισοδήματα των παραγωγών διότι συμβάλλει ταυτόχρονα και στην αύξηση της ποσότητας πώλησης των αγροτικών προϊόντων και στην αύξηση ζήτησής τους.

4. Βελτιώνει τη διατροφή των καταναλωτών, διότι τους παρέχει τρόφιμα και σε περιόδους εκτός εποχής παραγωγής τους, λόγω διατηρησιμότητας των μεταποιημένων προϊόντων και διότι παράγει νέα προϊόντα που ικανοποιούν νέες πρόσθετες ανάγκες των καταναλωτών.
5. συντελούν στη δημιουργία πρόσθετων οικονομικών δραστηριοτήτων, π.χ. εγκατάστασης άλλων εργοστασίων που μεταποιούν παραπροϊόντα που έχουν προέλθει από την κύρια μεταποίηση του προϊόντος στις περιοχές όπου είναι εγκατεστημένες οι βασικές γεωργικές βιομηχανίες.
6. Προσφέρει εργασία, ιδιαίτερα στις γεωργικές οικογένειες, μέλη των οποίων απασχολούνται στα εργοστάσια κατά την περίοδο λειτουργίας τους. Έτσι, συμβάλλει στην αύξηση του συνολικού εισοδήματός τους.

Γ. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η αποτελεσματικότητα της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων σαν μέσων αύξησης της ζήτησής τους από τους καταναλωτές και συνεπώς αύξησης της διάθεσής τους από τους παραγωγούς καθώς και επίτευξης ικανοποιητικής τιμής πώλησής τους εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι σπουδαιότεροι είναι οι εξής:

Η καταλληλότητα των μεταποιημένων προϊόντων

Ο πρώτος και σπουδαιότερος παράγοντας για να αγοραστεί ένα προϊόν από τον καταναλωτή είναι το προϊόν αυτό που να του ικανοποιεί ορισμένες ανάγκες ή επιθυμίες, οι οποίες και θα τον παρακινήσουν να το ζητήσει. Αυτό σημαίνει πως για να είναι η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων πιο αποτελεσματική στην προώθηση της διάθεσής τους, θα πρέπει πρώτα να διαπιστώσουμε τι προϊόντα χρειάζονται ή θέλουν οι καταναλωτές και στη συνέχεια να προβούμε στην παραγωγή των προϊόντων αυτών. Αυτό όμως μπορεί να επιτευχθεί με μια συστηματική έρευνα αγοράς, κατά την οποία θα επιδιωχθεί όχι μόνο ο προσδιορισμός των προτιμήσεων των καταναλωτών για τις διάφορες μορφές μεταποιημένων προϊόντων που μπορούν να παραχθούν, αλλά και η εκτίμηση της συνολικής ζήτησής τους.

Η ποικιλομορφία των μεταποιημένων προϊόντων

Όσο περισσότερες μορφές μεταποιημένων προϊόντων μπορούν να παραχθούν τόσο μεγαλύτερες δυνατότητες για την αύξηση της ζήτησής τους

υπάρχουν, διότι έτσι μπορούν να ικανοποιήσουν μεγαλύτερο αριθμό αναγκών των καταναλωτών. Όλα αυτά, βέβαια, πάντοτε με την προϋπόθεση ότι τα μεταποιημένα προϊόντα που παράγονται είναι αυτά που ζητούνται από τους καταναλωτές, έχουν κατάλληλη συσκευασία (μέγεθος συσκευασίας, καλή ποιότητα υλικού συσκευασίας) κ.λπ.

Το χαμηλό κόστος παραγωγής των μεταποιημένων προϊόντων

Το χαμηλό κόστος μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων παρέχει τη δυνατότητα πώλησής τους σε σχετικά χαμηλές τιμές. Αυτό ενθαρρύνει τη ζήτηση των μεταποιημένων προϊόντων και συνεπώς συμβάλλει ουσιαστικά στην αύξηση της διάθεσης των αντίστοιχων πρωτογενών αγροτικών προϊόντων.

2. ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ¹³

A. MARKETING ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Υφιστάμενη κατάσταση/ Τρόπος προσαρμογής στις αλλαγές

Είναι πανθομολογούμενο ότι η κατάσταση της αγροτικής οικονομίας της χώρας μας είναι κρίσιμη. Ο τομέας αυτός της εθνικής μας οικονομίας βρίσκεται σε επικίνδυνη στασιμότητα, αν λάβει κανείς υπόψη του τις ραγδαίες εξελίξεις που συντελούνται σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Η πρόσφατη διεθνής συμφωνία της GATT για την απελευθέρωση των αγορών στα αγροτικά προϊόντα σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς και οι μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ συνάδουν με το γενικότερο κύμα ένστασης του ανταγωνισμού, αναδιαρθρώσεων στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της αγροτικής οικονομίας, άρσης των πολυποίκιλων περιορισμών στην παγκόσμια διακίνηση αγροτικών προϊόντων και συμβάλουν αποφασιστικά στη δημιουργία μιας νέας τάξης πραγμάτων.

Το μέγα ερώτημα που παραμένει μετέωρο είναι πως η ελληνική αγροτική οικονομία θα προσαρμοστεί στις ραγδαίες αυτές εξελίξεις και θα εδραιώσει μια σημαντική παρουσία στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

¹³ Περιοδικό, Ελληνική Γεωργία στο κατώφλι του 2000.

Πέραν της απαραίτητης ενεργοποίησης του κρατικού μηχανισμού που υπεραναφέρεται, σε μικρής σημασίας ρόλο για διέξοδο από τη σημερινή κρίση και αβεβαιότητα καλείται να διαδραματίσει η «επιχειρηματική κοινότητα».

Αν ρίξουμε μια ματιά σε όλες τις χώρες με αναπτυγμένη αγροτική οικονομία, θα διαπιστώσουμε ότι η επιχειρηματική πρωτοβουλία ασκεί καθοριστικότατο ρόλο στην εν γένει ανάπτυξη τους. Κλειδί της επιτυχούς παρουσίας των επιχειρήσεων αυτών στις διάφορες αγορές αποτελεί η υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων και αρχών του marketing management.

Ο προσανατολισμός τους στη λεγόμενη «προσέγγιση marketing» (marketing approach) είναι αυτός που διαμορφώνει το συγκριτικό ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα.

Στη χώρα μας η έννοια του όρου marketing ίσως είναι η πιο παρεξηγημένη. Όλοι μιλούν για marketing, αλλά πόσοι πραγματικά γνωρίζουν σε τι αυτό αναφέρεται; Αρκετοί όσοι ταυτίζουν το marketing με τη διαφήμιση ή τις προωθητικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης, ενώ αυτό από μόνο του αποτελεί μέρος του λεγόμενου «μείγματος επικοινωνίας» (communication mix), που είναι ένα εκ των τεσσάρων στοιχείων του «μείγματος marketing» (marketing mix).

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει επίσης η σπουδαιότητα του marketing ως ολοκληρωμένης επιστήμης (με 19 ! υποτομείς κατά πολλούς), που αποτελεί το σύνδεσμο μεταξύ των δύο βασικών «οικονομικών λειτουργιών» της παραγωγής και της κατανάλωσης και που προσαρμόζεται ανάλογα, όχι μόνο με το οικονομικό αλλά και το κοινωνικό-πολιτιστικό περιβάλλον.

Ο μεγάλος φιλόσοφος του marketing Peter Drucker αναφέρει χαρακτηριστικά ότι οι λειτουργίες μιας επιχείρησης είναι δύο: marketing και innovation (marketing και καινοτομία).

Κατά δεύτερο λόγο τίθεται το εξής ερώτημα: πόσες ελληνικές επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα υιοθετούν και εφαρμόζουν τις αρχές και μεθόδους του marketing στα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που προσφέρουν; Εδώ δυστυχώς τα πράγματα είναι απογοητευτικά. Οι περισσότεροι αρκούνται στο «πρέπει» ή στο «θα» και στο «είναι λοιπόν απαραίτητο». Αξιοσημείωτη είναι η αναφορά εδώ της επιτυχίας-και εκτός των συνόρων μας-γεωργικών βιομηχανιών που πραγματικά ακολουθούν τις σύγχρονες αντιλήψεις.

Είναι κατά συνέπεια, επιβεβλημένη η προσαρμογή των ελληνικών γεωργικών επιχειρήσεων, αλλά και οργανισμών, στις συντελούμενες αλλαγές.

Τομείς-κλειδιά προσαρμογής στις αλλαγές

Οι ελληνικές επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα πρέπει να προσαρμοστούν-και μάλιστα με ταχείς ρυθμούς-στις νέες συνθήκες. Η υιοθέτηση εκ μέρους τους της «προσέγγισης marketing» αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση της ποιότητας και αύξησης της ανταγωνιστικότητας τους. Παρουσιάζοντας την προαναφερθείσα προσέγγιση με συνοπτική μορφή, θα ήθελα να τονίσω με ιδιαίτερη έμφαση τα εξής σημεία:

A. Το marketing των αγροτικών προϊόντων έρχεται αντιμέτωπο μια σειρά από βασικά προβλήματα, όπως :

- τις αντιλήψεις των παραγωγών ότι ο ρόλος τους τελειώνει με την «έξοδο» του προϊόντος από τη φάρμα τους («η στατική άποψη» του marketing αγροτικών προϊόντων),
- τους αστάθμητους παράγοντες (π.χ. κλιματολογικές διακυμάνσεις),
- τη μεγάλη χρονική απόσταση μεταξύ της αρχικής απόφασης για παραγωγή και της διαθεσιμότητας του προϊόντος στην αγορά,
- τη μη ύπαρξη ακριβούς αντιστοιχίας μεταξύ τιμών και καταναλωτικής ζήτησης (λόγω της παρεμβολής πολλών ενδιάμεσων στο marketing chain-η γνωστή «ψαλίδα τιμών»),
- την ευπάθεια των αγροτικών προϊόντων,
- την έλλειψη τεχνολογίας (όχι μόνο στην παραγωγική διαδικασία αλλά και στην αλυσίδα της προώθησης-διάθεσης),
- τη στατική φύση της αγοράς και
- τις μεγάλες ενισχύσεις τιμών, προγράμματα στήριξης, κυβερνητικές παρεμβάσεις κ.λ.π.

B. Όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία δεν πρέπει να μας απωθούν ή αποθαρρύνουν από την υλοποίηση του βασικού στόχου που είναι η δημιουργία και η καθιέρωση ενός συγκριτικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της αγροτικής μας οικονομίας.

Κάθε επιχειρηματική μονάδα-όσο μικρή και αν είναι-που αναπτύσσει τις δραστηριότητες της στον τομέα αυτό, οφείλει, εφόσον επιθυμεί να γίνει ανταγωνιστική, όχι μόνο να σχεδιάσει, αλλά και να υλοποιήσει αποφάσεις-λύσεις προβλημάτων («decision maker and problem solver») αναφορικά με: την πολιτική προϊόντων της (ποσότητες, χαρακτηριστικά, στυλ, brand name,

κατηγοριοποίηση, συσκευασία, γραμμή παραγωγής, εγγυήσεις, επίπεδο εξυπηρέτησης κ.λ.π.), την τιμολογιακή της πολιτική (επίπεδο τιμών, εκπτωτική πολιτική, τρόπος πληρωμής κ.λ.π.), την πολιτική προώθησης των προϊόντων της (διαφήμιση, προσωπικές πωλήσεις, προώθηση πωλήσεων, δημόσιες σχέσεις) και την πολιτική διάθεσης/διανομής τους (δίκτυα διανομής, γεωγραφική κάλυψη, πιθανά κέντρα λιανεμπορικής πώλησης, επίπεδο αποθεμάτων, οργάνωση παραγγελιών, μέσα και τεχνολογία μεταφορών, πληροφόρηση αγοράς κ.λ.π.).

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να δώσω ιδιαίτερη έμφαση στο πεδίο της έρευνας και της πληροφόρησης αγοράς, διότι είναι κάτι που δεν υιοθετούν οι περισσότερες επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα, λόγω αφενός μεν της αδυναμίας διάθεσης ποσοστού του τζίρου τους για το σκοπό αυτό και αφετέρου λόγω της ανυπαρξίας/ υπολειτουργίας οργανωμένων ιδρυμάτων ή οργανισμών, όπως τα βρετανικά marketing boards για διάφορα αγροτικά προϊόντα, που θα αναλάμβαναν για λογαριασμό τρίτων τη διενέργεια τέτοιου είδους ερευνών και τη συστηματική επαναπληροφόρηση (feed/back) των ενδιαφερόμενων μερών.

Έχοντας υπόψη την τεράστια σημασία της ολοκληρωμένης και έγκυρης πληροφόρησης των επιχειρήσεων, ειδικά στη σύγχρονη εποχή, αναφέρονται τρία χρήσιμα εργαλεία που ασκούν σημαντικό επικουρικό ρόλο για την καλύτερη ροή πληροφοριών (Information flow) από και προς την επιχείρηση:

α. η ανάλυση SWOT (Stengths, Weaknesses, Opportynities, Threats) δηλαδή η διερεύνηση των ευκαιριών και των απειλών που παρουσιάζονται για την επιχείρηση και η αποτίμηση των δυνάμεων και αδυναμιών της (σε όλους τους τομείς παραγωγής, προσωπικού, τιμών προώθησης, διανομής, τεχνολογίας κ.λ.π.),

β. η ανάλυση PEST (Political, Economic, Social and Technological) που διευκολύνει την καταγραφή ανάλυση και αξιολόγηση του πολιτικού, οικονομικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο κινείται και δρα η επιχείρηση και

γ. η ανάγκη συνεχούς πληροφόρησης των επιθυμιών, προτιμήσεων, διαφοροποιήσεων των καταναλωτών, μέσω, για παράδειγμα των τεχνικών τμηματοποίησης της αγοράς (βάσει γεωγραφικών, δημογραφικών, κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών των καταναλωτών), μέσω, για παράδειγμα, των τεχνικών τμηματοποίησης της αγοράς (βάσει γεωγραφικών, δημογραφικών, κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών των καταναλωτών),

των ωφελειών που επιδιώκουν από την αγορά του προϊόντος, του brand loyalty σε συγκεκριμένα είδη, του τρόπου ζωής και συμπεριφοράς τους, του σημείου αγοράς, της αντίδρασης τους στη διαφήμιση, τιμή κ.λ.π.) και καθαρισμού της αγοράς-στόχου (target market) που θέλει η επιχείρηση να απευθυνθεί.

Ωφέλειες/ κόστος από την υιοθέτηση της «προσέγγισης marketing»

A. Είναι εύληπτες και ορατές οι ωφέλειες των επιχειρήσεων, που δρουν στα πλαίσια της αγροτικής μας οικονομίας, από την υιοθέτηση και εφαρμογή της «προσέγγισης marketing».

Ορισμένες μάλιστα αναφέρθηκαν ήδη, κατά την παρουσίαση των τρόπων προσαρμογής των επιχειρήσεων, στις συντελούμενες αλλαγές στην ευρωπαϊκή και διεθνή σκηνή: βελτίωση του σχεδιασμού της παραγωγικής τους διαδικασίας, της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, της «τιμολογιακής τους ανταγωνιστικότητας», της επικοινωνίας-προώθησης των προϊόντων τους, της διαδικασίας διάθεσης-διανομής τους, της αξιολόγησης των μηνυμάτων της αγοράς και της έντασης του ανταγωνισμού.

Όλα αυτά συνηγορούν στην καθολική βελτίωση της εικόνας- image των επιχειρήσεων και στην ευκολότερη επιτυχημένη πρόσβαση τους στις διάφορες αγορές με συνέπειες θετικές, όχι μόνο για τα αμιγώς οικονομικά τους αποτελέσματα, αλλά και για την αγροτική οικονομία της χώρας μας γενικότερα, αφού οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν ίσως το πιο δυναμικό και αναπτυσσόμενο «οπλοστάσιο» της στην προσπάθεια της για ανάκαμψη.

Δε θα ήταν ορθό να αγνοήσει κανείς τις θετικότερες συνέπειες που έχει η υιοθέτηση της εν λόγω προσέγγισης για το εργατικό και στελεχειακό δυναμικό των επιχειρηματικών μονάδων που θα είναι επιβεβλημένο να βελτιώσει την επαγγελματική ή και θεωρητική του κατάρτιση και εξειδίκευση, έτσι ώστε να μπορέσει να ακολουθήσει και κυρίως να υλοποιήσει την προσέγγιση αυτή. Δεν παραγνωρίζονται και οι ευεργετικές συνέπειες της βελτίωσης της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω αυτής της προσέγγισης, προς τον τελικό καταναλωτή δηλαδή εμάς τους ίδιους.

Διότι, όπως τονίστηκε ιδιαίτερα, όλα αυτά έχουν ως τελικό αποδέκτη-στόχο τον απλό καταναλωτή, όλη η διαδικασία των ενεργειών και αλληλεπιδράσεων έχει ως αφετηριακό και καταληκτικό σημείο αυτόν.

B. Αναφορικά με το κόστος εφαρμογής των τεχνικών και μεθόδων της «προσέγγισης marketing» υπάρχει αμφιβολία για τη δυνατότητα εφαρμογής

τους από τις ελληνικές επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα που είναι στην πλειοψηφία τους μικρού και μεσαίου μεγέθους. Αυτό σε συνδυασμό με την ολοένα και εντεινόμενη «διαμάχη» μεταξύ παραγωγικών-προμηθευτικών επιχειρήσεων και μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων (με συνέπειες τη δύσκολη και δαπανηρή είσοδο προϊόντων στο «ράφι» ή και τον εκτοπισμό τους από αυτό πολλές φορές λόγω ασυμφωνίας στους όρους και παρουσίας προϊόντων own label «ανωνύμων» δηλαδή προϊόντων, που φέρουν το όνομα της λιανεμπορικής επιχείρησης και συνεπώς φθηνότερων, λόγω ανυπαρξίας κόστους προώθησης), οδηγεί τις παραγωγικές μονάδες σε ακόμα μεγαλύτερη επιβάρυνση του κόστους ή και των δαπανών προώθησης των προϊόντων τους.

Όλα τα παραπάνω είναι δεκτά ως επιχειρήματα που «αμαυρώνουν» την όντως γοητευτική ιδέα της «προσέγγισης marketing». Εξυπακούεται ότι δεν είναι εφικτή η οργάνωση και στελέχωση ειδικού τμήματος marketing από τις ελληνικές γεωργικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Είναι όμως εφικτή-και θα έλεγα επιβεβλημένη λόγω των «σημάτων των καιρών»-η αλλαγή της νοοτροπίας και του προσανατολισμού των επιχειρήσεων αυτών (corporate concept and orientation) και η αδιάκοπη προσπάθεια εφαρμογής των προαναφερθέντων στοιχείων σε κάθε τομέα της δραστηριότητας τους και κυρίως η υποκίνηση τους ανθρώπινου παράγοντα για συμμετοχική και συνολική υλοποίηση των νέων αντιλήψεων.

Οι ωφέλειες, πέραν αυτών που αναφέρθηκαν και καταγράφηκαν, από μία αλλαγή νοοτροπίας, συμβαδίζουσα και προσαρμοσμένη με τις συντελούμενες αλλαγές, είναι όχι μόνο η βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων και δεικτών αλλά και μη ποσοτικοποιούμενες (π.χ. αύξηση κόστους, αλλά και αύξηση της ικανοποίησης και της ευαρέσκειας του πελάτη).

Άλλωστε γνωστά και μη εξαιρετέα είναι τα παραδείγματα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ιδιαίτερα αναπτυγμένη επιχειρηματική πρωτοβουλία η οποία συμβάλλει στην επιτυχημένη διεθνή παρουσία της αγροτικής τους οικονομίας (π.χ. Ολλανδία με τη «βιομηχανία» ανθοκομίας, Ισπανία και Ιταλία με το ελαιόλαδο και τις βρώσιμες ελιές που σε πολλές περιπτώσεις πωλούνται μόνο λόγω της εξαιρετικής και ελκυστικής τους συσκευασίας).

Επισήμανση

A. Τον καθοριστικό ρόλο του κράτους που εστιάζεται πλέον όχι στα πλαίσια της παρεμβατικής υποστήριξης-που για πολλούς ευθύνεται για τις στρεβλώσεις και τη μη αναδιάρθρωση της ελληνικής γεωργίας-αλλά στην

ενεργή του παρουσία σε τομείς που διευκολύνουν σημαντικά την προσπάθεια επιτυχούς ανάκαμψης των επιχειρήσεων του αγροτικού τομέα. Για παράδειγμα αναφέρεται η ανάγκη ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων ερευνητικών ιδρυμάτων των οποίων τα εργαστηριακά πειράματα και οι διενεργούμενες μελέτες αποτελούν μείζονος σημασίας παράγοντα για την ποιοτική βελτίωση των αγροτικών προϊόντων της χώρας.

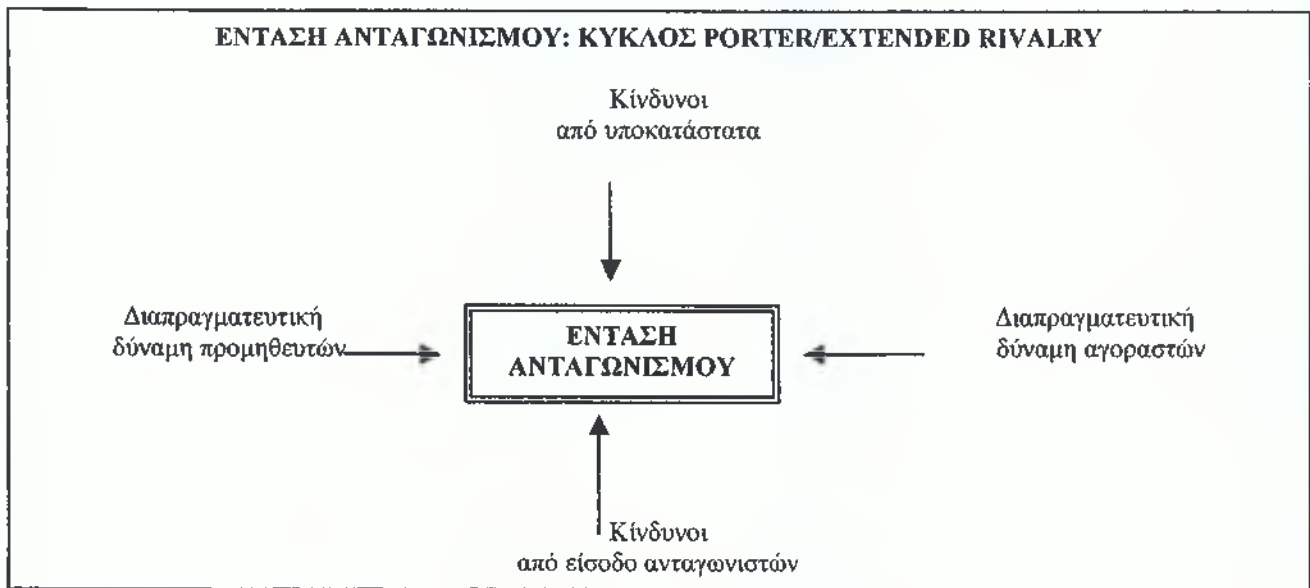
Επίσης, ιδιαίτερης σημασίας αρωγή εκ μέρους του κράτους μπορεί να υπάρξει στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης των εργαζομένων, μέσω της αξιοποίησης των αντίστοιχων κοινοτικών προγραμμάτων.

Β. Την επιτακτική ανάγκη δυναμικής ενεργοποίησης εκ μέρους όλων των ενδιαφερομένων μέρων-πανεπιστημιακής κοινότητας, στελεχιακού και εργατικού δυναμικού των ιδιωτικών επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών και επιστημόνων-με κεντρικό άξονα την ενίσχυση της ανταγωνιστικής παρουσίας της αγροτικής οικονομίας στο διεθνή χώρο.

Τελικά, δίνεται έμφαση για άλλη μια φορά στον πρωτεύοντα ρόλο που καλούνται να αναλάβουν οι επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα της χώρας μας, υιοθετώντας τις σύγχρονες αρχές και μεθόδους του marketing management και αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Οι υπό ανοικοδόμηση οικονομίες των χωρών αυτών, με όλες τις δυσλειτουργίες που παρουσιάζουν, αποτελούν πρόσφορο έδαφος για επιτακτικής μορφής παράκαμψη των ελληνικών επιχειρήσεων που, συνεπικουρούμενες από Οργανισμούς, όπως ο Ελληνικός Οργανισμός Εξαγωγικού Εμπορίου (πρώην Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών) και πιστωτικά ιδρύματα, μπορούν να ηγηθούν της ευρωπαϊκής επενδυτικής προσπάθειας.

Η ελληνική αγροτική οικονομία ΘΕΛΕΙ. Το MARKETING ΜΠΟΡΕΙ. Ήρθε (έστω και αργά) η ώρα της διαμόρφωσης ενός υψηλού εθνικού μας «γεωργικού προφίλ» και της επιτυχούς αξιοποίησης των συγκριτικών μας πλεονεκτημάτων.

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

Αρκετοί φορείς μεταποίησης και εμπορίας είναι εγκατεστημένοι στον Νομό Πέλλας γιατί είναι τόπος όπου παράγονται πρωτογενή προϊόντα και το κόστος συγκέντρωσής τους στο εργοστάσιο είναι μικρό. Οι φορείς μεταποίησης και εμπορίας συντελούν

1. Στην αύξηση του εισοδήματος των αγροτών, γιατί συμβάλλουν στην αύξηση της ζήτησης μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων και στην αύξηση της τιμής πώλησής τους.
2. Στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων, με θετικά επακόλουθα στην τοπική και εθνική οικονομία.
3. Στην εγκατάσταση άλλων φορέων που μεταποιούν παραπροϊόντα των βασικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στον Νομό.
4. Βελτιώνουν την διατροφή των καταναλωτών, λόγω της διατήρησης των μεταποιημένων προϊόντων και λόγω των νέων προϊόντων που παράγουν.

Στον πίνακα 3.1. μπορούμε να δούμε στοιχεία από ορισμένους φορείς, που είναι εγκατεστημένοι στον Νομό Πέλλας και μεταποιούν και εμπορεύονται αγροτικά προϊόντα (Ορισμένα από αυτά προέρχονται από άλλους Νομούς). Τα στοιχεία τα συνέλεξα η ίδια κατ' όπιν προσωπικής επαφής είτε με πρόσωπα της διοίκησης των φορέων, είτε με τους ιδιοκτήτες, βοηθούμενη από το ερωτηματολόγιο που είχα ετοιμάσει για το σκοπό αυτό.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τις εξής ερωτήσεις:

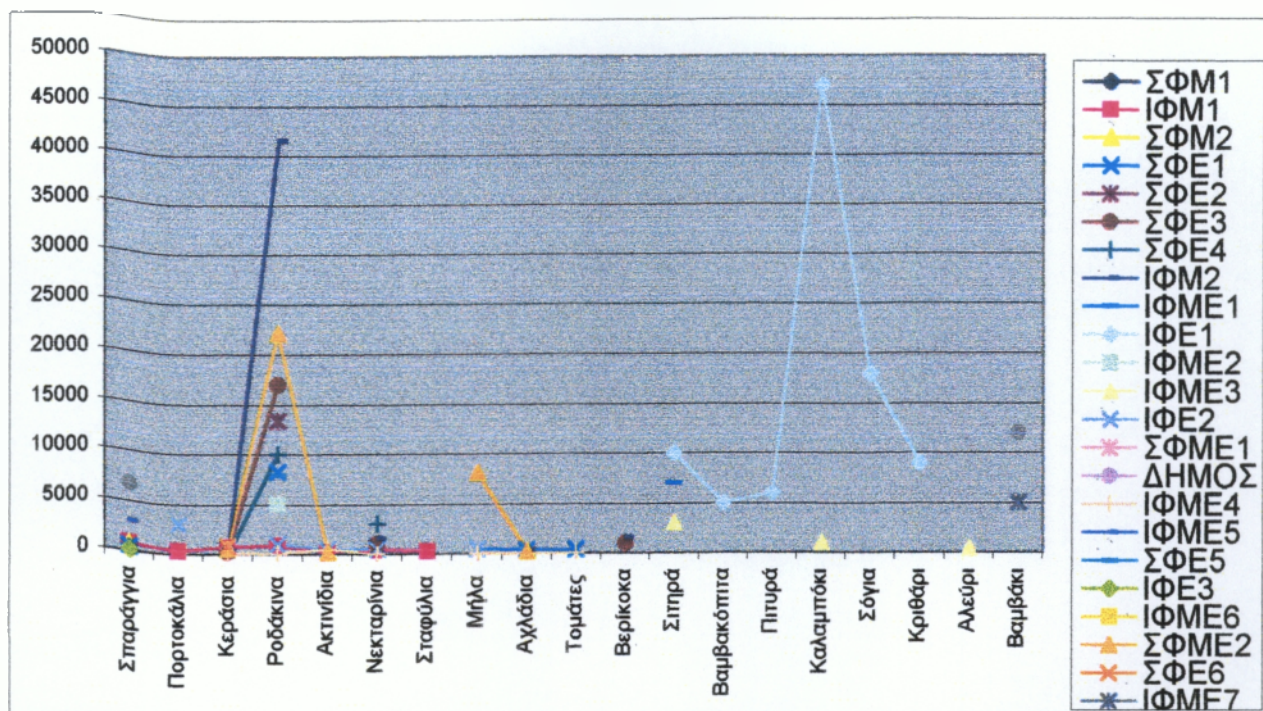
1.	Νομικό καθεστώς (Ιδιωτικός φορέας – Συνεταιριστικός φορέας).
2.	Αντικείμενο δραστηριότητας (Μεταποίηση, Εμπορία).
3.	Τι ποσότητες προϊόντων εμπορεύονται ή μεταποιούνται.
4.	Δυναμικότητα.
5.	Αριθμός μελών – παραγωγών.
6.	Προσωπικό (Μόνιμο – Εποχιακό).
7.	Σε ποιες χώρες εξάγονται προϊόντα.
8.	Τι προβλήματα αντιμετωπίζονται.
9.	Προτάσεις για την επίλυση προβλημάτων.

Πίνακας 3.1. Ποσότητες παραγωγής (τόννοι) ιδιωτικών και συνεταιριστικών φορέων μεταποίησης και εμπορίας

ΦΟΡΕΑΣ	Σπαράγγια	Παρτοκάλια	Κεράσια	Ροδάκινα	Ακτινίδια	Νεκταρίνα	Σταφύλια	Μήλα	Αχλάδια	Τομάτες	Βερίκοκα	Σιτηρά	Βαμβακόπια	Πίτυρα	Καλαμπόκι	Σόγια	Κριθάρι	Αλεύρι	Βαμβάκι
ΣΦΜ1	800																		
ΙΦΜ1	800	300	730	876	230	460	273												
ΣΦΜ2	800																		
ΣΦΕ1	500			8300		700		500	300	400									
ΣΦΕ2				13.375		579													
ΣΦΕ3			200	17.000		1.000					1.000								
ΣΦΕ4	300		10	10.000		3.000													
ΙΦΜ2			250	41.500		1.500			300		1.500								
ΙΦΜΕ1												7.000							
ΙΦΕ1												10000	5.000	6.000	47000	18000	9.000		
ΙΦΜΕ2				5.000															
ΙΦΜΕ3												3.000			1.000				400
ΙΦΕ2		3.000		1.000	500	500		500											
ΣΦΜΕ1																			
ΔΗΜΟΣ																			
ΙΦΜΕ4	50		100	70	500	10		10	10	15									
ΙΦΜΕ5	3.000																		
ΣΦΕ5	362			7.880															
ΙΦΕ3	150																		
ΙΦΜΕ6																			
ΣΦΜΕ2			525	22.100	232			8.118	208										
ΣΦΕ6			807																
ΙΦΜΕ7																			5.000
ΙΦΜΕ8	6.762																		12000
	13.524	3.300	2.622	127101	1.462	7.749	273	9.128	818	415	2.500	20000	5.000	6.000	48000	18000	9.000	400	17000

Πηγή: Επεξεργασία πρωτογενών στοιχείων (ερωτηματολόγιο, προσωπική συνέντευξη).

- ΙΦΜ** : Ιδιωτικός Φορέας Μεταποίησης
ΣΦΜ : Συνεταιριστικός Φορέας Μεταποίησης
ΙΦΕ : Ιδιωτικός Φορέας Εμπορίας
ΣΦΕ : Συνεταιριστικός Φορέας Εμπορίας
ΙΦΜΕ : Ιδιωτικός Φορέας Μεταποίησης και Εμπορίας
ΣΦΜΕ : Συνεταιριστικός Φορέας Μεταποίησης και Εμπορίας

Σχεδιάγραμμα 3.1. Φορείς και ποσότητες παραγωγής αγροτικών προϊόντων.

Παρατηρήσεις

Ο πίνακας 3.1 περιλαμβάνει στοιχεία για το 2000 από ορισμένους φορείς (ιδιωτικούς ή συνεταιριστικούς) οι οποίοι μεταποιούν ή εμπορεύονται (ή και τα δύο), αγροτικά προϊόντα. Παρατηρούμε ότι:

- ✓ Σε δύο συνεταιριστικούς φορείς μεταποίησης παραδόθηκαν 1.600 τόνοι σπαράγγια (11,8% της συνολικής παραγωγής).
- ✓ Σε δύο ιδιωτικούς φορείς μεταποίησης παραδόθηκαν 800 τόνοι σπαράγγια (5,9% της συνολικής παραγωγής), 300 τόνοι πορτοκάλια (9,1% της συνολικής παραγωγής), 980 τόνοι κεράσια (37,4% της συνολικής παραγωγής), 42.376 τόνοι ροδάκινα (33,3% της συνολικής παραγωγής), 230 τόνοι ακτινίδια (15,7% της συνολικής παραγωγής), 1.960 τόνοι νεκταρίνια (25,3% της συνολικής παραγωγής), 273 τόνοι σταφύλια (100% της συνολικής παραγωγής), 300 τόνοι αχλάδια (36,7% της συνολικής παραγωγής) και 1500 τόνοι βερίκοκα (60% της συνολικής παραγωγής).

- ✓ Σε έξι συνεταιριστικούς φορείς εμπορίας παραδόθηκαν 1.162 τόνοι σπαράγγια (8,6% της συνολικής παραγωγής), 1.017 τόνοι κεράσια (38,8% της συνολικής παραγωγής), 56.555 τόνοι ροδάκινα (44,5% της συνολικής παραγωγής), 5.279 τόνοι νεκταρίνια (68,1% της συνολικής παραγωγής), 500 τόνοι μήλα (5,5% της συνολικής παραγωγής), 300 τόνοι αχλάδια (36,7% της συνολικής παραγωγής), 400 τόνοι τομάτες (96,4% της συνολικής παραγωγής) και 1.000 τόνοι βερίκοκα (40% της συνολικής παραγωγής).
- ✓ Σε τρεις ιδιωτικούς φορείς εμπορίας παραδόθηκαν 150 τόνοι σπαράγγια (1,1% της συνολικής παραγωγής), 3.000 τόνοι πορτοκάλια (90,9% της συνολικής παραγωγής), 1.000 τόνοι ροδάκινα (0,8% της συνολικής παραγωγής), 500 τόνοι ακτινίδια (34,2% της συνολικής παραγωγής), 500 τόνοι νεκταρίνια (6,5% της συνολικής παραγωγής), 500 τόνοι μήλα (5,5% της συνολικής παραγωγής), 10.000 τόνοι σιτηρά (50% της συνολικής παραγωγής), 5.000 τόνοι βαμβακόπιτα (100% της συνολικής παραγωγής), 6.000 τόνοι πίτυρα (100% της συνολικής παραγωγής), 47.000 τόνοι καλαμπόκι (97,9% της συνολικής παραγωγής), 18.000 τόνοι σόγια (100% της συνολικής παραγωγής) και 9.000 τόνοι κριθάρι (100% της συνολικής παραγωγής).
- ✓ Σε ένα συνεταιριστικό φορέα μεταποίησης και εμπορίας παραδόθηκαν 525 τόνοι κεράσια (20% της συνολικής παραγωγής), 22.100 τόνοι ροδάκινα (17,4% της συνολικής παραγωγής), 232 τόνοι ακτινίδια (15,9% της συνολικής παραγωγής), 8.118 τόνοι μήλα (88,9% της συνολικής παραγωγής) και 208 τόνοι αχλάδια (25,4% της συνολικής παραγωγής).
- ✓ Σε οκτώ ιδιωτικούς φορείς μεταποίησης και εμπορίας παραδόθηκαν 9.812 τόνοι σπαράγγια (72,6% της συνολικής παραγωγής), 100 τόνοι κεράσια (3,8% της συνολικής παραγωγής), 5.070 τόνοι ροδάκινα (4% της συνολικής παραγωγής), 500 τόνοι ακτινίδια (34,2% της συνολικής παραγωγής)

παραγωγής), 10 τόνοι νεκταρίνια (0,1% της συνολικής παραγωγής), 10 τόνοι μήλα (0,1% της συνολικής παραγωγής), 10 τόνοι αχλάδια (1,25 της συνολικής παραγωγής), 15 τόνοι τομάτες (3,6% της συνολικής παραγωγής), 10.000 τόνοι σιτηρά (50% της συνολικής παραγωγής), 1.000 τόνοι καλαμπόκι (2,1% της συνολικής παραγωγής), 400 τόνοι αλεύρι (100% της συνολικής παραγωγής) και 17.000 τόνοι βαμβάκι (100% της συνολικής παραγωγής).

Από τους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων του Νομού Πέλλας προτιμούνται τόσο οι ιδιωτικοί φορείς μεταποίησης και εμπορίας όσο και οι συνεταιριστικοί. Συμβαίνει κάποιος παραγωγός να παραδίδει την παραγωγή του σε έναν από περισσότερους φορείς (ιδιωτικούς, συνεταιριστικούς). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν πολλοί φορείς στον Νομό, οι οποίοι παρέχουν όλοι σχεδόν την ίδια τιμή στους παραγωγούς.

Στο διάγραμμα 3.1 μπορούμε να δούμε τις ποσότητες κάθε προϊόντος που παραδόθηκαν σε κάθε φορέα ξεχωριστά.

Ο πίνακας 3.2 που ακολουθεί αποτυπώνει συμπληρωματικά στοιχεία για τους φορείς μεταποίησης και εμπορίας που μας βοηθούν να αξιολογήσουμε τη σημασία τους. Αυτά τα στοιχεία είναι: χώρες που γίνονται εξαγωγές, προσωπικό, αριθμός μελών.

Πίνακας 3.2. Συμπληρωματικά στοιχεία (χώρες εξαγωγής, προσωπικό, μέλη) των ιδιωτικών και συνεταιριστικών φορέων μεταποίησης και εμπορίας

ΦΟΡΕΑΣ	ΧΩΡΕΣ	Μονιμο Προσωπικό	Εποχιακό Προσωπικό	Μέλη
ΣΦΜ1	ΓΕΡ, ΙΣΠ	2	150	388
ΙΦΜ1	ΓΕΡ, ΙΤΑ, ΓΑΛ, ΑΥΣ, ΛΕΤ, ΟΛΛ	5	220	
ΣΦΜ2		3	300	
ΙΦΕ1		5	50	
ΣΦΕ2	ΣΚΟ, ΓΕΡ, ΠΙΟ	3	20	200
ΣΦΕ3	ΓΕΡ	3	30	
ΣΦΕ4	ΤΣΧ, ΓΕΡ, Ε.Α, ΒΜΧ, ΑΛΒ, ΡΩΣ, ΑΠΣΡ	5	100	
ΙΦΜ2	ΓΕΡ, ΤΣΧ, ΟΛΛ, ΒΛΓ, ΡΟΜ, ΓΑΛ, ΒΜΧ, Ε.Α	5	15	1.500
ΙΦΜΕ1		10		300
ΙΦΕ1	ΑΛΒ, ΣΚΟΠΙΑ	14		
ΙΦΜΕ2	ΟΥΡΟΥΓ, ΜΧΚ, ΛΤΝ, ΑΙΓ, ΤΣΧ, ΟΥΓ, ΓΑΛ, ΓΕΡ, ΒΙΟΜΧ	2	450	5ΚΝΠ
ΙΦΜΕ3	ΙΤΑ, ΑΛΒ, ΒΛΓ	7		90
ΙΦΕ2	ΒΛΓ, ΡΟΜ, ΤΣΧ, ΓΕΡ, ΠΟΛ	5	80	350
ΣΦΜΕ1		1	100	224
ΔΗΜΟΣ		10	13	20
ΙΦΜΕ4	ΓΕΡ, ΑΓΓ, ΕΑ, ΕΜΠ, ΛΝΚ	2	150	388
ΙΦΜΕ5	ΓΕΡ, Ε.Α.	4		8
ΣΦΕ5	ΓΕΡ, ΙΤΑ, ΑΓΓ, ΡΟΜ, ΚΝΒ, ΚΨΞ, ΧΜ, ΑΠΡ, Ε.Α.	6	80	400
ΙΦΕ3	ΓΕΡ, ΓΑΛ, ΙΣΠ		40	30
ΙΦΜΕ6	ΕΥΡ, ΑΜΕΡ, ΙΣΠ	130	1.000	40ΣΥΝ.
ΣΦΜΕ2	Ε.Α, ΓΕΡ, ΟΛΛ	24	350	3.500
ΣΦΕ6	ΓΕΡ, ΟΛΛ, Ε.Α, ΒΜΧ		4	83
ΙΦΜΕ7	ΙΤΑ, ΓΕΡ, Π.Γ.Δ.Μ.	7	40	388
ΙΦΜΕ8	ΠΙΟΥΓΚ, ΕΛΒ, ΤΟΥΡΚ	10	60	
		263	3.292	7.909

Πηγή: Επεξεργασία Πρωτογενών στοιχείων (ερωτηματολόγιο, προσωπική συνέντευξη).

Παρατηρήσεις

Στον πίνακα 3.2 παρατηρούμε ότι η Γερμανία (62,5% των φορέων), η Ιταλία (16,7% των φορέων), η Γαλλία (16,7% των φορέων) και η Ολλανδία (16,7% των φορέων) απορρόφησαν το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων που εξήχθησαν από τους παραπάνω φορείς.

Ακολουθούν η Ισπανία (12,5% των φορέων), η Ρουμανία (12,5% των φορέων), η Αγγλία (8,3% των φορέων) με μικρότερο ποσοστό απορρόφησης, και κάποιες άλλες χώρες με πολύ μικρότερο.

Ακόμη παρατηρούμε ότι απασχολήθηκαν μόνιμα 263 άτομα και εποχιακά 3.292 άτομα. Τα μέλη – παραγωγοί που παρέδωσαν την παραγωγή τους στους παραπάνω φορείς ήταν 7.909 άτομα.

4. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τα κυριότερα προβλήματα¹⁴ που αντιμετωπίζουν οι φορείς μεταποίησης και εμπορίας είναι επιγραμματικά τα παρακάτω:

Έλλειψη υποδομών

- Το οδικό δίκτυο του Νομού, παρότι εξυπηρετεί μέρος της Κεντρικής Μακεδονίας, τη Δυτική Μακεδονία, τις μεταφορές προς την περιοχή της Πτολεμαΐδας, τις μεταφορές προς την ΠΓΔΜ και τις μεταφορές προς την Αλβανία, είναι σε κατάσταση απαράδεκτη για εμπορευματικές μεταφορές. Ο Νομός Πέλλας είναι ο μόνος Νομός που δεν εξυπηρετείται με άμεση σύνδεση με την Εγνατία οδό. Η ΒΙΠΕ Δροσιάς, απομονωμένη και χωρίς ιδιαίτερα κίνητρα εγκατάστασης επιχειρήσεων φθίνει. Η ΒΙΠΕ Πετριάς στερείται υποδομών. Οι βιομηχανικές περιοχές του νομού, παρότι ήταν ορθή απαίτηση των φορέων και των πολιτών του Νομού, δημιουργήθηκαν με συνθήκες που κάθε άλλο παρά ευνοούν ή ευνόησαν την εγκατάσταση επενδυτών σε αυτές (καθυστερημένη δημιουργία, μεγάλη αργοπορία στην ολοκλήρωση των υποδομών, έλλειψη εξυπηρέτησης από βασικές υποδομές στον νομό-οδική σύνδεση, σιδηροδρομική σύνδεση κλπ.). Η έλλειψη βασικής εμπορικής υποδομής (κέντρο διανομών, πάρκων εμπορίου, σταθμών ανασυσκευασίας και μεταφόρτωσης) είναι παντελής.

Μικρό μέγεθος

Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων του Νομού είναι επιχειρήσεις μικρές, όχι σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά οικογενειακές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές δεν έχουν πρόσβαση, αλλά και δεν μπορούν να αξιοποιήσουν τα προσφερόμενα μέχρι σήμερα επενδυτικά κίνητρα και επιδοτούμενα προγράμματα είτε για εκσυγχρονισμό είτε για επέκτασή τους.

¹⁴ 1^ο Αναπτυξιακό Συνέδριο Νομού Πέλλας / Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πέλλας, Τεχνικό Επιμελητήριο Πέλλας

Έλλειψη στελέχωσης

Εξαιτίας του προαναφερθέντος οικογενειακού χαρακτήρα οι επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα οι εμπορικές, εμφανίζουν έλλειψη στελέχωσης, με αποτέλεσμα να απουσιάζει η σύγχρονη διοίκηση. Είναι χαρακτηριστική η απουσία επιστημονικού δυναμικού στις επιχειρήσεις του Νομού, γεγονός που το Επιμελητήριο Πέλλας έχει βιώσει και αντιμετωπίσει ως πρόβλημα κατά την υλοποίηση σεμιναρίων και εξειδικευμένων ενημερώσεων.

Νοοτροπία επιχειρήσεων και επιχειρηματιών

Δεν υπάρχει σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των επιχειρήσεων και των φορέων υποστήριξης. Αποτέλεσμα είναι οι επιχειρήσεις να μην δηλώνουν τα πραγματικά μεγέθη κύκλου εργασιών ή αριθμού απασχολούμενων. Συνέπεια του γεγονότος αυτού είναι να μην μπορεί να γίνει από την πλευρά των φορέων ορθός σχεδιασμός και από την πλευρά των επιχειρήσεων εκμετάλλευση των προγραμμάτων και των επιδοτήσεων.

Εποχικότητα

Οι επιχειρήσεις επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων, εξαιτίας του αντικειμένου τους, χαρακτηρίζονται από σύντομους χρόνους εντατικής απασχόλησης, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του έτους υποαπασχολούνται.

Ασφαλιστικό

Είναι ευρύτερα γνωστό ότι οι δυσβάσταχτες ασφαλιστικές εισφορές οδηγούν τις επιχειρήσεις σε μη νόμιμη απασχόληση αλλοδαπών και άλλων χαμηλά αμειβόμενων. Το γεγονός αυτό στερεί από τις επιχειρήσεις την δυνατότητα ορθής στελέχωσης και το πλεονέκτημα του εξειδικευμένου προσωπικού.

Φορολογικό

Η εφαρμογή του 35% στις εταιρείες και κατόπιν η εφαρμογή των αντικειμενικών κριτηρίων (με αυθαίρετα κριτήρια και χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων) και η πρόσφατη αύξησή τους αποτέλεσαν φορολογική επίθεση κατά των ΜΜΕ. Η μεγάλη φορολογική επιβάρυνση, ειδικά των τελευταίων ετών, με σκοπό την ένταξη στην ΟΝΕ, το

ασταθές φορολογικό πλαίσιο και η υψηλή φορολογία κατά την μεταβίβαση των επιχειρήσεων δημιουργούν αρνητικές συνθήκες για τις επιχειρήσεις.

Προϊόντα χαμηλής προστιθέμενης αξίας

Ελλειψη πρόσβασης στην υπεργολαβία

Εξαιρέση από ευνοϊκές ρυθμίσεις

Ο Νομός Πέλλας έχει κατ' επανάληψη εξαιρεθεί από ευνοϊκές ρυθμίσεις και νόμους οι οποίοι έχουν εφαρμοστεί στους όμορους νομούς. Παράδειγμα:

- Η απόφαση αρ. 66336/Β/398/14-3-93 του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας σχετικά με την ρύθμιση ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών από πάσης φύσεως δάνεια (κεφ. Κίνησης και πάγιες εγκαταστάσεις) για τις επιχειρήσεις των Νομών Κιλκίς και Φλώρινας.
- Η απόφαση αρ. 1826/Γ.Δ. 433/Β.434/9-4-93 περί ενισχύσεως των βιοτεχνικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων της περιφέρειας της Θράκης.
- Η εξαιρέση του νόμου από την Κοινοτική Πρωτοβουλία Interreg Υποπρόγραμμα 1. Βασικές υποδομές – Οδοποιία - Οδικός άξονας Ν. Χαλκηδόνας – Έδεσσας – Φλώρινας - Κρυσταλλοπηγής (εντάχθηκαν άλλοι γειτονικοί νομοί, καθώς και ο βόρειος οδικός άξονας της Κρήτης).

Απόσυρση υφιστάμενων ευνοϊκών ρυθμίσεων

Απόσυρση υφιστάμενων ευνοϊκών ρυθμίσεων, όπως:

Κατάρτιση της επιδότησης από τον ΟΑΕΔ των επιχειρήσεων των παραμεθορίων περιοχών Δ και Γ του Ν. 1262/1992, με ποσοστό 6% και 4% αντίστοιχα, αντί του ποσοστού 1% όπως διαμορφώθηκε για τις αποδοχές των εργαζομένων.

Εμπάργκο έναντι της ΠΓΔΜ

Ο Νομός έχει ιδιαίτερα πληγεί κατά το παρελθόν από την εφαρμογή του εμπάργκο έναντι της ΠΓΔΜ. Ωστόσο, κατά τη διαδικασία αποζημίωσης επιχειρήσεων, η τροπολογία περιέλαβε τους νομούς Κιλκίς και Φλώρινας και αγνόησε τον Νομό Πέλλας, παρότι μετά από γνωστοποίηση του Επιμελητηρίου Πέλλας στάλθηκαν στοιχεία απ' τις επιχειρήσεις του Νομού στο ΥΠ.ΕΘ.Ο.

Κρίση στην ενδοχώρα της Αλβανίας

Παρά την ανταπόκριση των επιχειρηματιών του Νομού για επενδύσεις και συνεργασία με τις όμορες βαλκανικές χώρες, η κρίση στην ενδοχώρα της Αλβανίας το 1997 και η καταστροφή των ελληνικών επενδύσεων και

συμφερόντων στην διάρκειά της απέδειξε ότι οι επιχειρηματίες μας είναι εκτεθειμένοι σε όλων των ειδών τους κινδύνους.

Εμπόλεμη κατάσταση στην Γιουγκοσλαβία

Η διαμορφούμενη κατάσταση σήμερα στην νέα Γιουγκοσλαβία και η ακόλουθη αποσταθεροποίηση της ΠΓΔΜ, χώρες με τις οποίες ο Νομός Πέλλας έχει παραδοσιακές επιχειρηματικές σχέσεις, αποτελεί άλλο ένα πλήγμα και κρίκο στην αλυσίδα παρόμοιων γεγονότων τα τελευταία χρόνια.

Αναφέρονται ήδη συνέπειες όπως:

- Ακύρωση παραγγελιών
- Αδυναμία παράδοσης εμπορευμάτων
- Αύξηση κόστους μεταφοράς
- Πάγωμα πληρωμών

Παγκοσμιοποίηση των αγορών και ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίου

Σήμερα είναι γνωστό ότι δεν είναι μόνο τα αγαθά και οι ιδέες που διακινούνται ελεύθερα στις αγορές, αλλά και το κεφάλαιο (χρηματιστήριο, επενδύσεις). Οι επιχειρήσεις πρέπει να ετοιμαστούν για να αντιμετωπίσουν και να εκμεταλλευτούν τις νέες συνθήκες αγοράς.

Ελλειψη τεχνικής και χρηματοοικονομικής υποστήριξης για την επέκταση ή την αναβάθμιση των εμπορικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Το γεγονός αυτό καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτες τις εμπορικές επιχειρήσεις του νομού στον ανταγωνισμό των αλυσίδων μεγάλων καταστημάτων που επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στην τοπική αγορά. Το πρόβλημα είναι εντονότερο για τις επιχειρήσεις εμπορίας προϊόντων ευρείας καταναλωτικής χρήσης.

Λαϊκές αγορές - Πλανόδιο εμπόριο

Παρατηρείται αθέμιτος ανταγωνισμός με συμμετοχή πλανόδιων πωλητών από άλλες περιοχές της Ελλάδας και ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των επαγγελματιών που συμμετέχουν στις λαϊκές.

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Προτάσεις στα προβλήματα από τη Τ.Α.

Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω και για αποτελεσματική εξέλιξη προς την κατεύθυνση εκσυγχρονισμού και ενίσχυσης των επιχειρήσεων στον νομό, είναι απαραίτητη η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών επιχειρήσεων για την απόκτηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Απαιτούνται, ωστόσο, παρεμβάσεις σε διάφορους τομείς, όπως αναφέρονται επιγραμματικά παρακάτω:

- Υποδομές
- Βιομηχανικές υποδομές
- Επικοινωνίες
- Περιβάλλον
- Πρωτογενής τομέας
- Δευτερογενής τομέας
- Τριτογενής τομέας

Πιο συγκεκριμένα, κρίνονται απαραίτητα:

- Αναβάθμιση του οδικού δικτύου με πρώτη προτεραιότητα την Εθνική οδό Θεσσαλονίκη – Έδεσσας – Φλώρινας, άμεση σύνδεση με την Εγνατία οδό, κατασκευή του άξονα Βέροια – Σκύδρα – Αριδαία – ΠΓΔΜ, αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου, για την διευκόλυνση των εμπορευματικών μεταφορών προς την κεντρική Μακεδονία, την Δυτική Μακεδονία, την ΠΓΔΜ και την Αλβανία, και για να αποκτήσουν οι ΒΙΠΕ Πετριάς και Δροσιάς κίνητρα εγκατάστασης επιχειρήσεων.
- Προσέκλυση ιδιωτικών επενδύσεων είτε για ίδρυση είτε για εκσυγχρονισμό, είτε για επέκταση επιχειρήσεων.
- Σταθερό φορολογικό και επενδυτικό καθεστώς για μια τουλάχιστον πενταετία, πάταξη της φοροδιαφυγής, μείωση της φορολογικής κλίμακας, κατάργηση του άδικου φορολογικού συστήματος των αντικειμενικών κριτηρίων και κατάργηση της φορολόγησης των εταιρειών με 35%, για την αποφυγή δημιουργίας αρνητικών συνθηκών στις επιχειρήσεις (απόκρυψη στοιχείων, μη σωστή στελέχωση, αδυναμία εκμετάλλευσης προγραμμάτων και επιδοτήσεων).

- Ρύθμιση του ασφαλιστικού, ώστε να μην οδηγούνται οι επιχειρήσεις σε μη νόμιμη απασχόληση αλλοδαπών και άλλων χαμηλά αμειβόμενων και στερούνται την ορθή στελέχωση και το πλεονέκτημα του εξειδικευμένου προσωπικού.
- Άρση της απομόνωσης της ΒΙΠΕ Δροσιάς και ολοκλήρωση των υποδομών στην ΒΙΠΕ Πετριάς, ώστε να δοθούν κίνητρα εγκατάστασης στις επιχειρήσεις.
- Πρόσβαση και χρηματοδότηση των επιχειρήσεων για τηλεματικές υπηρεσίες και εφαρμογή νέων τεχνολογιών (ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων – EPI, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο – E –Mail, Internet, ηλεκτρονικό εμπόριο – E –commerce, κλπ.), με τις οποίες θα αναπτύξουν δημόσιες σχέσεις, για αμφίδρομη ενημέρωση, με τα άλλα επαγγέλματα, τις κρατικές αρχές, τα ευρωπαϊκά όργανα, τη γενική, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, τον Τύπο και τα άλλα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- Ενημέρωση των επιχειρήσεων για θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και κίνητρα για την εφαρμογή ISO 1400, που εγγυάται την προστασία και ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων.
- Πιστοποίηση προϊόντων ποιότητας, ονομασίας προέλευσης και βιολογικής καλλιέργειας, ώστε να μπορούν να επιβληθούν στην διεθνή αγορά.
- Εκσυγχρονισμό των μεταποιητικών επιχειρήσεων με σκοπό την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (βελτίωση ποιότητας, συμπίεση κόστους, αύξηση της προστιθέμενης αξίας).
- Στενότερη συνεργασία μεταξύ των μεταποιητικών επιχειρήσεων και εμπορικών για την μεγιστοποίηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- Δημιουργία δικτύου επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την υποστήριξη των εξαγωγών των αγροτικών προϊόντων.
- Πρόσβαση των ΜΜΕ του εμπορίου στην χρηματοδότηση, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τα προσφερόμενα επενδυτικά κίνητρα και επιδοτούμενα προγράμματα, είτε για εκσυγχρονισμό, είτε για επέκτασή τους.

- Εκσυγχρονισμό των εμπορικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών για την προώθηση των αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική και διεθνή αγορά.
- Δημιουργία εμπορικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση των αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική και διεθνή αγορά.
- Δημιουργία διαμετακομιστικού κέντρου νωπών και ξινών στην Σκύδρα, για την υποστήριξη των εξαγωγών των αγροτικών προϊόντων.
- Εξυγίανση των λαϊκών αγορών και του πλανόδιου εμπορίου – Συμμετοχή μόνο αυτών που δικαιούται με σκοπό να προστατεύονται από τον αθέμιτο ανταγωνισμό.
- Κατάρτιση προσωπικού για εμπορικές επιχειρήσεις, με σκοπό την βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

B. Προτάσεις σχετικά με την μεταποίηση των φρούτων

Οι προοπτικές του κλάδου επηρεάζονται άμεσα από το γενικότερο θεσμικό περιβάλλον στο οποίο κινείται η αγροτική βιομηχανία και παραγωγή. Συγκεκριμένα, οι συμφωνίες της ΠΟΕ που αφορούν το παγκόσμιο εμπόριο (134 χώρες) έχουν άμεση επίπτωση στο σύστημα επιδοτήσεων του κλάδου της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και θα επιτρέψουν την ευκολότερη διείσδυση προϊόντων ανταγωνιστριών χωρών. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα η νέα αυτή κατάσταση, πρέπει να διασφαλιστεί η ομαλή πορεία των επιχειρήσεων που μπορούν να παράγουν προϊόντα με υψηλές ποιοτικές προδιαγραφές και να έχουν την δυνατότητα διαρκώς να εκσυγχρονίζονται.

Παράλληλα και οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να παραδίδουν ροδάκινα στις βιομηχανίες με αυστηρότατο έλεγχο και καλιμπραρισμένα.

Είναι αυτονόητο ότι αν δεν ληφθούν τα μέτρα που προαναφέρθηκαν, θα φτάσουμε στο σημείο την κρίσιμη στιγμή να έχουν εξαφανιστεί οι επιχειρήσεις που μπορούν να αντεπεξέλθουν στα νέα δεδομένα και να διατηρούνται οι επιχειρήσεις που θα παράγουν προϊόντα μη υψηλών προδιαγραφών και με αδυναμία βελτίωσής τους, φαινόμενο που θα οδηγήσει στην οριστική καταστροφή του κλάδου.

Γ. Πρόταση για Σύσταση Νομαρχιακής Διεύθυνσης για τη συγκρότηση και προώθηση της βαλκανικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στα πλαίσια της διαβαλκανικής συνεργασίας.

Τα Βαλκάνια και κατ' επέκταση ο μικρασιατικός χώρος, αποτέλεσαν μια γεωγραφική πολιτική-οικονομική ενότητα ιστορικά αποδεδειγμένη από τη μυκηναϊκή εποχή ως σήμερα. Εδώ άνθισαν μεγάλοι πολιτισμοί, στους οποίους βασίστηκε η δυτικοευρωπαϊκή σκέψη και ο πολιτισμός. Ο βαλκανικός χώρος αποτέλεσε το δυτικό μέρος της ενότητας αυτής.

Η τελευταία δεκαετία του προ του 21^{ου} αιώνα έφερε όχι μόνο την αλλαγή του πολιτικού χάρτου των Βαλκανίων με τη δημιουργία νέων κρατών (Σλοβενία, Κροατία, ΠΓΔΜ, Βοσνία, Γιουγκοσλαβία), αλλά και πολιτικοοικονομικές αλλαγές, αφού καταλύθηκαν οι λαϊκές δημοκρατίες αλλά και το συγκεντρωτικό σοσιαλιστικού τύπου οικονομικό σύστημα. Η θέση της Ελλάδας τώρα στα πλαίσια της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης θα ενδυναμωθεί όταν αυτή αποδείξει στους εταίρους της κατά πόσο δύναται να επηρεάσει την κατεύθυνση των πολιτικών πραγμάτων, τους κοινωνικούς, οικονομικούς θεσμούς και τέλος τους συσχετισμούς των οικονομικών πολιτικών δυνάμεων, έτσι ώστε να αποδείξει στην πράξη ότι είναι σταθεροποιητικός παράγοντας, αφού στους μεγάλους πολιτικούς, κοινωνικούς κραδασμούς προωθεί τη συνεργασία των λαών ή όπως στην περίπτωση του Κόσοβου, προτείνει τη μη αλλαγή συνόρων. Ο σταθεροποιητικός παράγοντας όμως επιτυγχάνεται πρωτίστως από την αναγκαιότητα επίτευξης οικονομικής συνεργασίας των βαλκανικών λαών.

Ισχυρά Βαλκάνια ενδυναμώνουν την ελληνική θέση όχι μόνο στον νοτιοανατολικό χώρο της Μεσογείου και βέβαια στον βαλκανικό χώρο, αλλά και κατ' επέκταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η αποδυνάμωση της επιθετικής πολιτικής της Τουρκίας.

Η ύπαρξη μιας Νομαρχιακής Διεύθυνσης για την προώθηση της βαλκανικής επιχειρηματικής δραστηριότητας θα αποτελέσει εκείνη την υπηρεσία η οποία θα ηγηθεί της κίνησης της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Νομού Πέλλας στις βαλκανικές χώρες και αντίστροφα.

Ο σκοπός της παραπάνω διεύθυνσης θα είναι η προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της οικονομικής ανάπτυξης. Ο χαρακτήρας της υπηρεσίας αυτής θα είναι επικουρικός-συμβουλευτικός και θα λειτουργεί επικουρικά προς τις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες επιθυμούν να

αναπτύξουν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα στις βαλκανικές χώρες. Θα πρέπει επίσης, αφού συλλέξει και επεξεργαστεί χρηματο-οικονομικά δεδομένα, να συμβουλευθεί, να κατευθύνει και να μεσολαβήσει σε ιδιώτες επιχειρηματίες ή ακόμη και σε κρατικούς επενδυτικούς φορείς όπως ΕΤΕΒΑ, ΧΑΘΕ Επιμελητήριο.

Η Διεύθυνση, με την αρωγή της Νομαρχίας, λαμβάνοντας μέσω αυτής πληροφορίες αναπτυξιακών ευρωπαϊκών προγραμμάτων, θα προωθεί ενημερωτικά τις πληροφορίες αυτές στον επιχειρηματικό κόσμο. Η Διεύθυνση επίσης θα δύναται να προβαίνει και σε επενδυτικές ή επιχειρηματικές αξιολογήσεις και εκτιμήσεις διαμεσολάβησης. Παράλληλα, θα επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία, θα δημοσιεύει αναλύσεις, προγράμματα και θα συνεργάζεται με άμεσο στόχο την πληροφόρηση των άμεσα ενδιαφερομένων. Η παραπάνω Νομαρχιακή Διεύθυνση όπως είναι κατανοητό, θα προωθήσει την επενδυτική δραστηριότητα του νομού. Θα βοηθήσει επίσης στην ανάπτυξη του εμπορίου, του κεφαλαίου-αναγκαίο στην ανάπτυξη των βαλκανικών χωρών-ευελπιστώντας να προξενήσει το ενδιαφέρον στους επιχειρηματικούς κύκλους της ευρύτερης περιοχής (Νομού Φλωρίνης, Κοζάνης, Καστοριάς).

Αδελφοποιήσεις βαλκανικών πόλεων

Βασικός άξονας προώθησης της βαλκανικής συνεργασίας είναι και η επίτευξη ανάπτυξης των πολιτισμικών σχέσεων μεταξύ των βαλκανικών λαών. Οι αδελφοποιήσεις μεταξύ των βαλκανικών πόλεων θα προαγάγουν καθώς φαίνεται και στην οικονομική δραστηριότητα των αδελφοποιημένων πόλεων και κατ' επέκταση των χωρών προέλευσης τους.

Πρώτη φάση: Προς την επίτευξη της Νομαρχιακή Διεύθυνσης για την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας μεταξύ των βαλκανικών κρατών.

- Ειδική έρευνα της αγοράς και των εν δυνάμει προς εξαγωγή προϊόντων προς τις βαλκανικές χώρες. Η έρευνα αυτή δύναται να πραγματοποιηθεί από οικονομολόγο με ειδίκευση στο μάρκετινγκ.

- Ανίχνευση των επιχειρηματιών εκείνων που επιθυμούν να ενεργοποιηθούν σε μια επιχειρηματική δραστηριότητα στις βαλκανικές χώρες. Η έρευνα αυτή συνίσταται να διεξαχθεί από υπεύθυνο δημοσίων σχέσεων (υπόμνημα 1 σχετικό με τον αριθμό των βιοτεχνών-βιομηχάνων του Νομού Πέλλας).

- Διεύρυνση του νομικού καθεστώτος που θα πρέπει να διέπει την αναφερθείσα Διεύθυνση.

- Συλλογή πληροφοριών επί ευρωπαϊκών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Πληροφοριακά αναφέρουμε το επίκαιρο αυτή τη στιγμή αναπτυξιακό πρόγραμμα με την ονομασία «Inco», το οποίο αφορά την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις βαλκανικές χώρες (πηγή: Γενική Γραμματεία Έρευνας του Υπουργείου Ανάπτυξης, υπεύθυνη κ. Μποφάκου).

- Διεύρυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των βαλκανικών κρατών. Βέβαια, ο πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία έφερε νέες εδαφικές ανακατατάξεις, αλλά ταυτόχρονα και την αναγκαιότητα ανοικοδόμησης. (Συνέντευξη του Υπουργού Εξωτερικών κ. Γεωργίου Παπανδρέου στην εφημερίδα Έθνος της 24-4-1999). Η διεύρυνση αυτή θα πρέπει να διεξαχθεί κατά τόπους από πρόσωπα με γνώσεις και εμπειρίες σε βαλκανικά θέματα, διεθνών σχέσεων, γνώσεις βαλκανικών γλωσσών και εμπειρία στις βαλκανικές χώρες.

- Η διάρκεια της πρώτης φάσης υπολογίζεται σε έξι μήνες. Μετά το πέρας των έξι μηνών θα πρέπει να κατατεθεί από την ομάδα έρευνας ολοκληρωμένη από πάσης φύσεως εισήγηση-έκθεση, η οποία θα είναι σε θέση να απαντά στα ερωτήματα, παραδείγματος χάριν αν η παραπάνω Διεύθυνση είναι αναγκαία, εποικοδομητική, κερδοφόρα με την έννοια της προσφοράς και της ζήτησης της επιχειρηματικής ανάπτυξης του νομού μας.

Συμπεράσματα

Με βάση τις εκτιμήσεις της ανάλυσης προκύπτει ότι:

1. Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην προώθηση της αγροτικής παραγωγής στον Νομό Πέλλας, περιορίζεται στην αναγνώριση των προβλημάτων της γεωργίας και στην καταγραφή προτάσεων επίλυσής τους.
2. Οι προοπτικές για την προώθηση της αγροτικής παραγωγής του Νομού Πέλλας στην εγχώρια και την Κοινοτική αγορά προδιαγράφονται δυσοίωνες, λόγω των υπαρχόντων προβλημάτων στην διάρθρωση του αγροτικού τομέα, των περιοριστικών κανονισμών και του διεθνούς ανταγωνισμού.
3. Δεδομένων των περιβαλλουσών διεθνών συνθηκών, οι παρεμβάσεις που ενδεικτικά αναφέρονται, αποτελούν επιτακτική ανάγκη και χαρακτηρίζονται από αμεσότητα ως προς την εφαρμογή τους, χάρη της επιβίωσης του αγροτικού τομέα, αλλά και της ανάλογης ανάπτυξής του.

Ο Νομός Πέλλας παραμένει από τους πρώτους νομούς σε όλη τη χώρα από πλευράς παραγόμενων ποσοτήτων και ποικιλίας αγροτικών προϊόντων. Το ιδιαίζον κλίμα και το ανάγλυφο του Νομού προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη τόσο καθαρά πεδινών καλλιεργειών, όσο και ημιορεινών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Η Γεωργία μας – Εξέλιξη- Ανάπτυξη/ Υπουργείο Γεωργίας/
2. Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων/ Καμενίδης.
3. Ανάπτυξη του αγροτικού τομέα: Προβλήματα και προοπτικές/ Σαπουνάς – Α.Τ.Ε.
4. Περιοδικό: Ελληνική Γεωργία στο κατώφλι του 2000.
5. Πρώτο Αναπτυξιακό Συνέδριο Νομού Πέλλας /Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πέλλας, Τεχνικό Επιμελητήριο Πέλλας.
6. Διεύθυνση Γεωργίας Γιαννιτσών.
7. Διεύθυνση Γεωργίας Έδεσσας.
8. Αναπτυξιακή Πέλλας Α.Ε.
9. Συνέδριο Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης βιομηχανικού ροδάκινου και αχλαδιού, στην Έδεσσα.
10. Ιδιωτικοί φορείς μεταποίησης.
11. Ιδιωτικοί φορείς εμπορίας.
12. Ιδιωτικοί φορείς μεταποίησης και εμπορίας.
13. Συνεταιριστικοί φορείς μεταποίησης και εμπορίας.
14. Συνεταιριστικοί φορείς εμπορίας.
15. Συνεταιριστικοί φορείς μεταποίησης.